

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἄριθ. 9.

Σεπτέμβριος, 1868.

Α' Ἔτος.

ΤΟ ΜΕΛΑΝ ΟΡΟΣ, Η ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ.

Ἰλλυρία μὲν ὠνομαζέτο πάλαι ἡ χώρα ἐν ἣ κείται τὸ Μέλαν Ὅρος, ἡ Μαυροβούνιον, λαθεῖται δὲ οἱ περὶ οὗτοι, ἐξ οὗ καὶ λαθεῖται ἡ λίμνη τῆς Σκόδρας, τανὺν Βλάτω. Οἱ ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῆς Σκόδρας πρὸς

τὸ ὄρος συνήθως ἀκολουθοῦσι τὴν διὰ τῆς λίμνης ὁδὸν ἐπὶ ἀκάτων, αἵτινες καλοῦνται λόνδραι ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων· καὶ δεξιῶθεν μὲν διακρίνονται μάλιστα εἰς τὴν ἀπόστασιν τὰ λεγόμενα Ἑπτὰ Βουνά, ἀριστερῶθεν δὲ ἐγείρονται αἱ ἀπόκρημοι πλευραὶ τῶν ὄρεων τῆς Ραμιᾶς, περιβόαντιζόμεναι ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης,

Ἰμντισμοὶ Μαυροβουνιωτῶν.

ἐντὸς τῆς ὁποίας σχηματίζουσι ζωγραφικώτατα ἀκρωτήρια καὶ νησίδια. Ἐπάνω δὲ, κρύπτονται μετὰ τῶν κρημνῶν ἀλθανικὰ χωρία, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κραϊνῆς. Τὸ ὄνομα τοῦτο σημαίνει σλαβιστὶ ὄρεινόν μεθόριον.

Μετὰ δὲ πέντε λευγῶν κοπιηλασίαν ἐμφανίζεται ἡ Βρανίνα, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Λεσένδρα, νησίδες δίδυμοι, σχηματίζουσαι ὡσανεὶ πύλας τῆς λίμνης πρὸς τὰ ἄνω αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς διπλῆς κορυφῆς τῆς πρώ-

της φαίνονται ἄθλια τινὰ ὄγκωματα· ἡ δευτέρα δὲ εἶναι βράχος τις ξηρὸς καὶ ἀγχιμῆρὸς, πανταχόθεν ἐπικρατούμενος· ὥστε ἀπορεὶ τις πῶς ἐν ἔτει 1858 οἱ Ὄθωμανοὶ εἶχον στήσει ἐκεῖ τὸ στρατηγεῖόν των.

Περίεργος εἶναι ἡ ἱστορία τῶν δύο τοσῶν νησίδων. Τῷ 1832 ὁ τῆς Σκόδρας διοικητὴς Ρεσσὶτ πασσὰς εἶχε συλλαβεῖ ὡς κατασκόπους δύο νησιώτας τῆς Βρανίνης, ἐλθόντας εἰς τὴν πόλιν δι' ὑποθέσεις των, καὶ τοὺς ἀπεκεφάλισεν ἀδικάστως· ὀργισθέντες ἐκ τούτου οἱ

Βραβιωνίται ανεκήρυξαν ήγεμόνα των τὸν τότε βλαδί-
καν τοῦ Μαυροβουνίου Πέτρον Γ', ὅστις καταβάς, καὶ
ὀχυρώσας ἐν σπουδῇ τὰς δύο νησίδας, κατέστη κύριος
ὅλης τῆς λίμνης. Αἱ λάνδραι τῶν Μαυροβουνιωτῶν,
κατερχόμεναι ἕως ὑπὸ τὰ πυροβόλα τοῦ φρουρίου τῆς
Σκόδρας λαθραίως, μάλιστα δὲ κατὰ τὰς σκοτεινὰς
νύκτας καὶ τὰς ὀμιγλώδεις ἡμέρας, διήρπαζον πᾶν τὸ
προστυγγᾶνον, καταφεύγοντες ἔπειτα εἰς τὴν Ριγέκαν,
καὶ πολλὰς πολλάκις κεφαλὰς συναποφέροντες· ἕως
οὗ, τῷ 1843, ὁ Ὄσμὰν πασᾶς, κυριεύσας πάλιν τὰς
νησίδας διὰ στολίσκου ἐξ ἐνὸς βρικίου καὶ δύο κανονο-
φόρων, ἀπέδιωσε τοὺς κατοίκους των, καὶ οὕτως ἀ-
πῆλλαξε τὴν Σκόδραν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν αὐτῶν.

Ἐκεῖθεν τῆς Λεσάνδρας ἡ ἕρσις ἐκτείνεται ἀπα-
ρεμπόδιτος μέχρι τῶν σκυθρωπῶν ἁκτῶν τῆς Κερνί-
κης (Τσέρονιτσα), ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ Μαυροβου-
νίου, ἡ δὲ φυγὴ συγκινεῖται ἀπέναντι τῆς εὐκλεοῦς
ταύτης γωνίας τῆς γῆς, ἥτις ὅλους τέσσαρας αἰῶνας
ἀντέσχευ ἀγωνιζομένη κατὰ τῆς δουλείας ἀγῶνα ἄ-
γνωστον εἰς τὸν πεφωτισμένον τῆς Εὐρώπης κόσμον,
μόλις ἐν ἔτει 1858 κινήθη εἰς περιέργειαν καὶ θαυ-
μασμόν ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς ἐν Γραχόβω μάχης, καὶ μόλις
τότε φροντίσαντα νὰ γνωρίσῃ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν
τῆς μικρᾶς ἐκείνης φωλεᾶς τῶν ἀδαμάστων ἀνδρῶν.

Ὁ Φράγκος, ὅπου δὲν ἔχει συμφέρον τι, εἶναι τό-
σον ἀγεωγράφος!

Ἐντεῦθεν τοῦ Μέλανος Ὄρους οὔτε χωρίον φαίνε-
ται εἰς τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, οὔτε καλύβη, οὔτε ποι-
μῆν, οὔτε αἶξ· ἀλλὰ καίτοι τὰ πάντα παρίστανται
σιωπηλὰ καὶ ἀκίνητα, εἰς μόνος τυφεκισμὸς ἂν ἀκου-
σθῆ ἐκ τῶν ὀθωμανικῶν κανονοφόρων, ἡ γῆ ἀναδίδει
ἀμέσως ὡς ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς πλήθης μαχητῶν, ἐξ
ἧν αἱ φάγεις ἐκείναι καὶ αἱ φάραγγες πληροῦνται ἀερα-
πῶν καὶ καπνοῦ.

Ἐκεῖ δεξιόθεν ἐκβάλλει ὁ Μωρακίας (Μωράτσα),
ποταμὸς ἐξ οὗ ἡ λίμνη τρέφεται, καὶ ὅστις διαθρέγει
τὰς εὐφόρους πεδιάδας τῆς Ζέττης καὶ τῆς Λεσχόπο-
λεως. Μικρὸς τις κῶνος μεμονωμένος καὶ μόλις δια-
κρινόμενος ἐν τῇ ὀμίγλῃ φέρεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς του
ὀθωμανικῶν τοῦ φρουρίου, τὸ τοῦ Ζαβλιάκου, τὸν πρό-
σκοπον τούτων τῶν Ὄθωμανῶν, ὃν ἐκυριεύσαν ὁσάκις
ἠθέλησαν οἱ Μαυροβουνιώται. Τὸ φρούριον τοῦτο ἐκτί-
σθη μὲν ἐν ἔτει 1423 ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Μαυροβου-
νιώτου ἢ Κερναγορίτου, ἠλώθη δ' ἔπειτα ὑπὸ τῶν
Τούρκων, καὶ πάλιν ἀνεκτίθη ὑπὸ τῶν Μαυροβουνιω-
τῶν, χρηματίσας μέχρι τινὸς ὡς πρωτεύουσα τοῦ σχε-
δὸν μυθώδους ἤρωος αὐτῶν Ἰβάνου Κερνατέβικ. Κυ-
ριευσάντων δ' αὐτοῦ ἐκ νέου τῶν Τούρκων, ὁ Ἰβάνος ἀ-
νεχώρησεν εἰς τὰ ὄρη, ὅπου ἵδρυσεν τὸ μικρὸν Κράτος
κατὰ τοῦ ὁποῖου οὐδὲν ἴσχυσαν ἔκτοτε αἱ δυνάμεις ὅ-
λαι τῶν πασᾶδων τῆς Βοσνίας καὶ Ἀλβανίας.

Τῷ 1835, δώδεκα Μαυροβουνιώται, εὐτολμοὶ ἄν-
δρες, ἐφορησάντες διὰ νυκτὸς καὶ αἰφνιδίως κατὰ τοῦ
φρουρίου τοῦ Ζαβλιάκου, ἐπειδὴ ἔμαθον ὅτι ὀλίγοι καὶ
ὄχι ἀγρυπνοὶ ἦσαν οἱ ἐν αὐτῷ φρουροὶ, ἐκράτησαν αὐ-
τοῦ καὶ ἀντέσχευ κατὰ τῶν πέριξ Ὄθωμανῶν, διοικου-
μένων ὑπὸ τινος Δερβίς ἁγᾶ. Τοὺς τυφεκισμοὺς ἀκού-
σαντες οἱ κάτοικοι τῆς Ριγέκας, ἐσπευσαν ὁμοθυμα-
δὸν ὑπὲρ τῶν πολιουκουμένων ἀδελφῶν των, καὶ τρεῖς
ὅλας ἡμέρας ἐπολέμου χαρακτηριώτατα, ὅτε προσελ-
θόντος τοῦ πασᾶ τῆς Σκόδρας μετὰ πολλῆς καὶ ἀλλῆς
δυνάμεως, οἱ Μαυροβουνιώται ἀνεχώρησαν συναποφε-

ροντες πλεῖστα λάφυρα, ἀφοῦ ἐπυρόλησαν καὶ πόλιν
καὶ φρούριον.

Καὶ τῷ 1852, ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Δανιήλου, μί-
α δρᾶξ Μαυροβουνιωτῶν ἀνέβησαν εἰς τὰ τεῖχη τοῦ Ζα-
βλιάκου, συνέλαβον αἰφνιδίως τοὺς φρουροὺς, τοὺς ἀ-
πεκεφάλισαν (κατὰ τὴν ἀγρίαν συνθήκην ἣν ἐδίδα-
ξαν οἱ Τούρκοι, τὸ αὐτὸ τοῦτο πράττοντες πρὸς τοὺς
αἰχμαλώτους, καίτοι ἡ ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις σήμε-
ρον ἀπαναίνεται αὐτῇ), ἔπειτα δ' ἔστρεψαν τὰ στό-
ματα τῶν πυροβόλων τοῦ φρουρίου κατὰ τῆς πόλεως,
ἀπέβαλον ἐξ αὐτῆς τοὺς Ὄθωμανοὺς, καὶ κατέσαντες
καὶ ἄλλους Μαυροβουνιώτας ὀχυρώθησαν. Ἀμα μα-
θὼν τὸ γεγονός τοῦτο, ὁ πασᾶς τῆς Σκόδρας ἐδραμε
μετὰ πολλοῦ στρατοῦ καὶ πρῶτον ἐπεχείρησεν ἐφο-
δῶν· ἀλλ' ἀπολέσας τριακοσίους τῶν στρατιωτῶν του,
ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλους ἀνωφελῶς, κατέφυγεν εἰς πο-
λιορκίαν, ἥτις θὰ παρετεινέτο τίς οἶδε πόσον, ἂν ἡ
Αὐστρία δὲν ὑπεχρέονε τὸν Δανιήλον νὰ παραιτήσῃ τὸ
φρούριον. Ἐκτοτε τὸ φρούριον τοῦ Ζαβλιάκου ἀνοικο-
δομήθη κατὰ νέον σχέδιον στρατηγικώτερον.

Ἀπὸ Ζαβλιάκου πρὸς τὸ Κεττίγιον, πρωτεύουσαν
τοῦ Μαυροβουνίου, ἀναπλέεται εἰσέτι ἡ λίμνη, στενου-
μένη μέχρι τοῦ στομίου ἑτέρου ποταμοῦ, τῆς Κερνα-
βίκης, ἐπὶ τῆς ὁποίας πρῶτον ἀπαντάται ἡ Πρεβιάκα,
χωρίον οἰκτρὸν καὶ ἄθλιον· ἀλλ' εἰς τὸν σκεπτόμενον
ὅτι ὁ πρῶτος ὄρος τῆς ἐλευθερίας παντὸς λαοῦ εἶναι ἡ
ἀνοχὴ πασῶν τῶν στερήσεων τοῦ βίου, τὰ πενιχρὰ
ταῦτα καλύβια ἐμπνέουσι σέβας. Μετὰ δύο ἐτι ὠρῶν
διάπλου, τὸ μέλαν καὶ ἀκίνητον νᾶμα τῆς Κερναβίκης
διαδέχεται ρεῦμα ταχὺ καὶ διαυγές, διέρπον μετὰξὺ
τερπνῶν λειμῶνων· ἀνοίγεται δὲ τότε ἡ κοιλάς, καὶ τὸ
ἀκάτιον, μὴ δυνάμενον νὰ προχωρήσῃ, ἀφίνει τοὺς
ἐπιβάτας εἰς Ριγέκαν.

Τὸ πολίγιον τοῦτο, ἰδίως δὲ τὸ ἐν αὐτῷ μοναστή-
ριον, ὑπῆρξε μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Ζαβλιάκου ἡ
πρωτεύουσα τοῦ Μαυροβουνίου, ὅτε τὸ Κεττίγιον δὲν
ὑπῆρχεν εἰσέτι. Ἐν ἔτει 1492 ἡ Ριγέκα ἐκείνητο τυ-
πογραφεῖον σλαβικόν, ὅτε εἰς τὰ δύο τρίτα τῆς πεπο-
λισμένης Εὐρώπης ἦτο ἐτι ἀγνωστον τὸ τυπογραφεῖον·
καὶ πότε μὲν καὶ πῶς ἀπολέσθη τὸ τυπογραφεῖον τοῦ-
το, ἀγνοεῖται· ἀλλ' ὁ προκατόχος τοῦ Δανιήλου βλα-
δίκας, Πέτρος Γ', εἶχε συστήσει ἕτερον ἐν τῷ ἐπισκοπεῖω
του, ἐνθα ἐτυπώθησαν ἱκανὰ βιβλία θεολογικὰ καὶ
ἔθνη, τινὰ ποιήματά του, καὶ τὰ πολύτιμα χρονικά
τοῦ Μαυροβουνίου, γνωστὰ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Γρί-
λιτσα. Εὐθὺς ὅμως μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ πο-
λέμου τοῦ 1852 καὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ὁμὲρ πασᾶ,
τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα ἐγύθησαν εἰς σφαίρας, διὰ τὴν
ἐλλειψιν ἄλλου μολύβδου.

Ἡ ἀπὸ Ριγέκας εἰς Κεττίγιον ὁδὸς εἶναι πετρώδης
καὶ δύσβατος· καὶ μέχρι μὲν τινος ἡ ἀτραπὸς ἀκολου-
θεῖ τὸ βεῖθρον τῆς Κερναβίκης, ἔπειτα δὲ, σχηματίζου-
σα διὰ μίαν ἀγκῶνα, στρέφεται πρὸς νότον. Ὑπάρχει
παράδοσις παρὰ τοῖς Μαυροβουνιώταις, ὅτι ὅτε ἐδη-
μιούργει ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, διήρξατο τὸ ἀπειρον διά-
στημα φέρων σάκκον περιέχοντα τὰ ὄρη, ἅτινα ἐσπεῖρον
ὅπου καὶ ὡς ἠδούλετο· ὁ σάκκος ὅμως ἐρράγη, φοβε-
ρὸς δὲ σωρὸς βουνῶν ἐκχυθεῖς ἐπεσεν εἰς τὴν γῆραν
ταύτην, καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη τὸ Μαυροβούνιον.

Τοιοῦτον τινὸς συμβάματος ἔχει ἀληθῶς τὴν ὄψιν
ὁ τόπος· μετὰ τὴν ἐπίπονον δὲ ἀνάβασιν μέχρι τῆς
κορυφῆς καταβαίνει τις εἰς τὸ χωρίον Δόβερακον Σέ-

λον· ἐντεῦθεν μέρος μὲν τῆς ὁδοῦ εἶναι κοίτη χειμάρ-
ρου κυλιούσα ἐν ὄρα χειμῶνος θολερὰ καὶ βίαια νά-
ματα, ἔπειτα δὲ τέλος παρουσιάζεται πεδιάς τις ἔχου-
σα μίαν καὶ ἡμισεῖας ὥρας ἔκτασιν, ἐν μέρει καλ-
λιεργημένη, ἥτις φαίνεται εἰς τὸν ὀδοιπόρον ὡς ἄλλη
Ἐδέμ, μετὰ τοιαύτην γαλεπὴν ὀδοιπορίαν· εἰς δὲ τοὺς
πρόποδας βράχων τινῶν ὑψικρήμων, συσφιγγόντων
τὴν πεδιάδα, διακρίνεται τὸ Κεττίγιον, ἡ νῦν πρω-
τεύουσα, χωρίον μᾶλλον καὶ αὐτῇ, καὶ χωρίον μικρό-
τερον πολλῶν ἄλλων τοῦ Μαυροβουνίου.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ Κεττιγιῶν κατ' ἀρχὰς εὐρίσκειτο
μόνον ἐν μοναστήριον, ὅπου διέτριβε συνήθως ὁ βλαδί-
κας· ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον ἡγήθησαν περὶ αὐτὸ καὶ
ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ οἰκίαι, ἀκολουθῶς δὲ καὶ ἄλλαι· ἀλλὰ
μέχρι τοῦ 1858 (ὅτε ἐσχεδιάσθη ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν
ἐπιτάττομεν) ἦσαν ὅλαι 16, κανονικῶς ὠκοδομημέ-
ναι. Τὸ πολίγιον ἔχει τὸ σχῆμα T, ἥτοι διατέμεται
ὑπὸ δύο ὁδῶν συμπιπτοῦσῶν εἰς ὄρθην γωνίαν. Ἐπὶ
τῆς συμπτώσεως αὐτῶν ὑπάρχει πλατεῖα τις τριγωνι-
κῆ, καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτῆς δένδρον, καὶ ὑπὸ τὸ δέν-
δρον φρέαρ. Ἐκεῖ καὶ τὸ μόνον ξενοδοχεῖον, οἰκοδομη-
κτισθεῖσα κατὰ σχέδιον εὐρωπαϊκόν. Περὶ τὸ φρέαρ
τοῦτο ἔρχονται καὶ ὑδρεύονται αἱ τὸ κάλλος ἀρρένω-
παὶ τοῦ χωρίου κόραι, καὶ αὐτῶν γίνονται αἱ συν-
απαντήσεις. Οἱ Μαυροβουνιώται, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες
καὶ πᾶς γενναῖος λαὸς, θεωροῦσι τὸ πρὸς τὴν γυ-
ναῖκα σέβας ὡς ἀνυπέθετον εἰς πάντα τίμιον ἄνθρω-
πον, καὶ τὸν μαχητὴν ὅστις ἐπυρόβλησε πρὸς στίφος
ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῖου εὐρίσκειται τις γυνὴ δυσφημοῦσιν
ὡς ἄνδρον. Ὁφείλει μᾶλλον νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς
προσβολὰς καὶ νὰ μὴ ἀντιπροσβολήσῃ· καὶ τὴν
ἰσχὺν ἔχει ὁ νόμος οὗτος εἰς τὸ Μαυροβούνιον, ὥστε
ὅταν οἱ Κοῦκαι (Κουτσῆδες) εὐρίσκωνται εἰς πόλεμον
πρὸς τοὺς Μαυροβουνιώτας, κρύπτονται ὀπισθεν τῶν
γυναικῶν των (ὡς λέγουσιν αἱ γλῶσσαι αἱ κακαί), ὅ-
πως πυροβολῶσιν αὐτοὶ ἀκινδύνως πρὸς τοὺς πολε-
μίους των. Ὑπάρχει δὲ καὶ δημῶδες τις διάλογος
διαδηλῶν τὴν μοῖραν τῶν γυναικῶν παρὰ τοῖς λαοῖς
τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἡ σικνὴ ὑποτίθεται εἰς τι
καφετεῖον πολὺγλωσσον·

« — Τί εἶναι ἡ γυνή; — Ὁ Ὄθωμανὸς ἀποκρίνε-
ται, αἰχμάλωτος. Ὁ Ἀλβανός, δούλη. — Ὁ Σέρβος,
θεράπαινα. — Ὁ Βούλγαρος, σύντροφος. — Ὁ Ἐ-
βραῖος, συνέταιρος. — Ὁ Ἕλληνας, βασίλισσα!

Βασίλισσα, εἶναι πολὺ, τὸ ὁμολογοῦμεν· ἀλλὰ πᾶ-
λιν ὡς πρὸς τὴν δούλην τοῦ Ἀλβανοῦ βασιλεύει κατὰ
σύγκρισιν ἡ γυνὴ τοῦ Ἕλληδος.

Μέχρι τοῦ Δανιήλου, τὸ ἡγεμονικὸν ἀξίωμα μετέ-
βαινε κληρονομικῶς εἰς τὴν οἰκογενεῖαν τῶν Νιεγό-
σων, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς· ἐπειδὴ ἕως
τότε οἱ βλαδίκαι, ὡς ἐπίσκοποι ἐνταύτῳ, ἔμενον ἄγα-
μοι· ὁ Δανιήλος πρῶτος διεξέυξε τὴν ἡγεμονικὴν ἀρ-
χὴν ἀπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς, καὶ μεταβιβάσας τὸν τίτλον
μετὰ τῶν καθηκόντων τοῦ βλαδίκαι εἰς ἓνα τῶν ἐξα-
δελφῶν του, αὐτὸς ἔμενεν ἡγεμὼν λαϊκὸς ὑπὸ τὸν τί-
τλον κνιάζου, ὃν εἶχον ἢ ἡγεμόνες τῆς Σερβίας.
Ἐνυμφεῖθ δ' ἔπειτα τὴν θυγατέρα ἐμπόρου τινὸς σλά-
βου, εἰς Τεργέστην ἐγκαταστήμενον, κόρην ἐπιμελῶς
ἀνατετραμμένην καὶ εὐεῖδη. Ὁ Δανιήλος ἐδολοφρονήθη
μετ' ὀλίγα ἔτη· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμερῶν καὶ κατὰ προ-
τροπὴν τῆς γυναικὸς ταύτης, Δαρίγκας ὀνομαζομένης,
ἔπαυσε βάρβαρος τις συνθήκη ἣν εἶχον οἱ Μαυροβουνιω-

ται ἐκ τῶν Τούρκων, νὰ ἐκθέτωσι τὰς κεφαλὰς τῶν
ἐχθρῶν ὡς ἐφόνευον εἰς τινὰ πύργον, κείμενον ἐπὶ τῆς
ὄψους τῶν βράχων, ἀπέναντι τῆς οἰκίας τοῦ ἡγεμό-
νος των.

Ἀδιאלλακοὶ ἐχθροὶ τῶν Ὄθωμανῶν, ἦλθον εἰς πό-
λεμον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν ἡγεμόνος Νικολάου,
ἐν ἔτει 1863, ὅτε ὁ Ὁμὲρ πασᾶς, μετὰ πολλὰς καὶ
δεινὰς ἀπωλείας, κατάρθρωσε νὰ προβῆ ἐν τῷ ὄρει μέ-
χρι τόπων εἰς τοὺς ὁποῖους Τούρκος δὲν εἶχε πατήσει
ἄλλοτε· ἀλλ' αἱ μεγάλαι Δυνάμεις, ἐλεήσασα τὸν ἄν-
δρεῖον μικρὸν λαόν, ἐπενέθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ οὕτω
διεσώθη πάλιν ἀκέραιος ἡ χώρα καὶ ἡ αὐτονομία του.

Ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία τῶν λαῶν, ἀναπτυχθεῖσα κατὰ
τὸν παρόντα αἰῶνα, δὲν ἀνέχεται νὰ διαγῆ τοῦ λοι-
ποῦ ὑποτελῆς εἰς ἡγεμόνας ἀλλογλώσσους, ἀλλοφύλους
καὶ ἀλλοθρησκούς, οὔτε ἂν προαιρῶνται οὗτοι σήμερον
νὰ ἦναι φιλοδίκαιοι καὶ ἰσόνομοι πρὸς ἅπαντας ἀνεξ-
αιρέτως τοὺς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτῶν λαοὺς· ἔχοντες
δὲ πρόσφατον παράδειγμα πεφωτισμένης Κυβερνήσεως
αἰσθανομένης ταύτην τὴν ἀλήθειαν, τὴν Αὐστρίαν, ἡ-
τις μεταβάλλουσα τὴν μέχρι τοῦδε ἐπωνυμίαν αὐτῆς,
ἀντὶ Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας θέλει νὰ κληθῆ Μονα-
ρχία Αὐστρουγγρική· — ὁ νοῦν νοεῖτω!

Ποτὲ μὴ ἀναγγείλης ἀναφανδὸν εἰς φίλους σου τὸ
συμβάν σοι εὐτύχημα, ἐπειδὴ φαίνεται ὡς κεραυνός.

Πάντων τῶν ἀνθρώπων ὀξύτατοι εἶναι οἱ φαινόμε-
νοι πρὸς συμφέρον τι γλυκεῖς.

Ὁ πράττων ἄνευ σταθερῶν ἀρχῶν ὁμοιάζει πρὸς
ἄνθρωπον βλέποντα εἰς τὸ ὠρολόγιόν του, ἀφοῦ αὐ-
τὸς ἔθεσε τυχαίως τὸν ὠροδείκτην.

Οἱ ΙΑΠΩΝΕΣ ΙΑΤΡΟΙ.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν πλῆθυσιν οἱ ἱατροὶ, μάλιστα
δὲ εἰς τὸ Γέδδον· καὶ οἱ μὲν τῆς αὐτῆς ἀνάγονται εἰς
τῆς τταμύτων· οὗτοι φέρουσι δύο σπάθας, ἔχουσι τὴν
κεφαλὴν ζυρισμένην, καὶ οἱ μὲν προσκεκολλημένοι εἰς
τὸν οἶκον τοῦ ἡγεμόνος καὶ μὴ ἐπισκεπτόμενοι ἐξ ἄ-
σθενεῖς, ἔχουσι βαθμὸν ἀνώτερον· οὗτοι εἶναι φυσικῶ
τῷ λόγῳ ὀλίγιστοι, καὶ ἀπολαμβάνουσι περὶ τὰς 15
ἕως 20 χιλιάδας φράγκων· οἱ δ' ἄλλοι εἶναι ἀξιωμα-
τικοὶ ἀκολουθοῦντες τὸν στρατὸν ἐν ὄρα πολέμου. Δί-
δεται δὲ καὶ εἰς τούτους μισθὸς ὄχι ἀνώτερος τῶν 10
χιλιάδων φράγκων· ἀλλ' ὅτε δὲν ἔχουσιν ὑπηρεσίαν,
ἐπισκέπτονται καὶ ἀσθενεῖς τῶν οἰκογενειῶν μεθ' ὧν ἔ-
χουσι σχέσιν.

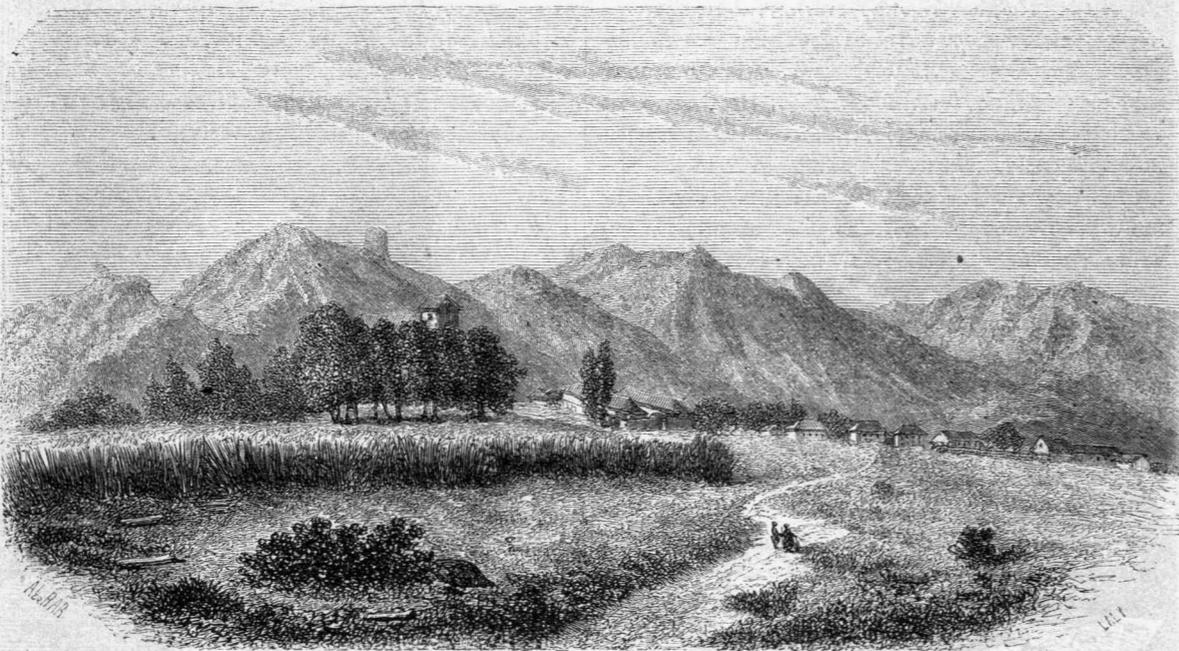
Οἱ ἄλλοι ἱατροὶ, οἱ μῆτε ὑπάλληλοι ὄντες, μῆτε
ἀξιωματικοὶ, προσέρχονται ἐκ τοῦ κόλπου τῶν πολιτῶν,
καὶ ἀνάγονται εἰς τρίτην τάξιν. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν
ἐφοίτησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὴν ἐν Κιάτῳ ἢ ἐν Γέδ-
δῳ ἰατρικὴν σχολήν· πολλοὶ ὅμως ὄντες υἱοὶ οἰκογε-
νειῶν ἐν αἷς ἡ ἰατρικὴ τέχνη μεταδίδεται ἀπὸ πατρὸς
εἰς υἱόν, ἐδιδάχθησαν αὐτὴν μόνον ἐν τῇ πατρικῇ οἰ-
κίᾳ. Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς νόμος ὑποχρεοῖ τοὺς μαθητὰς

τῆς ἰατρικῆς νὰ δίδωσιν ἐξετάσεις, ἕκαστος αὐτῶν ἐξέρχεται ἐπαγγελόμενος τὴν τέχνην ὅταν θέλῃ, ἀκολουθεῖ δὲ καὶ οἰκονομικῶς αὐτὸς ἐκλέξῃ μέθοδον· ὁ μὲν ἰατρικῶν ἢ ἀποκτείνει κατὰ τοὺς ἐγγυρίους ἐμπειρικούς, ὁ δὲ κατὰ τὴν κινεζικὴν ἐπιστήμην, ὁ δὲ κατὰ τὴν ὀλλανδικήν. Αἱ σπουδαὶ τῶν ἰατρικῶν σχολῶν τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἐπιπολαιόταται, ἐπειδὴ οὐδεμία τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐπιστημῶν διδάσκεται· ἀλλ' ὅπως δὴποτε, ὁ λαὸς εὐχαριστεῖται ἐξ αὐτῶν, θέλων μόνον νὰ ἔχῃ πολλούς· οὗτοι δὲ διακρίνονται ὡς καλοὶ ὅταν προσέχουν νὰ μὴ ἐναντιῶνται εἰς τὰς ἰδέας τῶν ἀσθενῶν τῶν, καὶ νὰ μὴ καταχρῶνται τὴν πρὸς τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν ἐμπιστοσύνην. Ἡ ἐμπιστοσύνη αὐτῆς τοὺς ὑποχρεοῖ νὰ ἔχῃσι κοσμίαν συμπεριφορὰν, ἐμπνέουσιν σέβας εἰς τὸ δημόσιον καὶ διακρίνουσιν αὐτοὺς μεταξύ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Διὰ τοῦτο, μιμούμενοι τὸ σχῆμα τῶν ἐν τῇ αὐτῇ

συναδέλφων τῶν, ἢ τῶν ἱερέων (βόνζων), ζυρίζουσι καὶ αὐτοὶ τὴν κεφαλὴν τῶν, καίτοι τρίτης τάξεως ἰατροί, ἄλλοι δ' ἔχουσι τὴν κόμην πίπτουσαν ἐπὶ τοῦ αὐχένου καὶ περιεκομμένην φρογγύως, καὶ τέλος ἄλλοι γένειον μακρὸν. Καὶ ἐπειδὴ ὡς πολλοὶ ἀπλοῦ ζερούνται τοῦ δικαιοῦματος τοῦ νὰ φέρωσιν ἀριστερόθεν τῆς ζώνης τῶν δύο σπάθας, ἀρκοῦνται νὰ φέρωσι μίαν μόνον μικρὰν, καὶ ταύτην περιτυλιγμένην εἰς ἐπίγυρον (βελοῦδον) καὶ εἰς τρίγαπτον. Οἱ σημαντικώτεροι ἀκολουθοῦνται καὶ ὑπὸ ὑπέρτερου φέροντος κιβώτιον περιέχον τὰ φάρμακα· ὁ δὲ ὑπέρτερος αὐτοῦ πράττει συγχρόνως καὶ ἔργα βοηθοῦ.

Ἠλλάκις εἰς τοὺς ἀριστοκρατικούς οἴκους δὲν πληροῦνται, ὡς ἂν ἴσκει ἡ τιμὴ ὅτι προσελήθησαν ὑπ' αὐτῶν· καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὲ ὀλίγιστα ὠφελοῦνται, διότι ἡ κατάστασις τῶν ἀστυκῶν τάξεων τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἐν γένει τοιαύτη, ὡς, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐ-

Κατσίγιον, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Μουραβουνίου. (Ἰδε σελ. 259.)

τους, ἀφοῦ πληρωθῶσιν αἱ ἀνυπέθετοι δαπάναι, ὡς αἱ πρὸς τροφήν, αἱ πρὸς τὰς μεγάλας ἐτῆσιαι ἐορτάς, αἱ πρὸς τοὺς βόνζους, τὸ θέατρον, τὰ λουτρά καὶ τὰς λοιπὰς τῆς ζωῆς ἀνάσεις, συνήθως ἀπολείπονται διὰ τὸν ἰατρὸν ὀλίγιστα. Ἀγέχεται ὅμως τὴν ἀδύναμιν ταύτην ὁ ἰατρὸς φιλοσοφικώτατα, καὶ ἡ αὐταπάρησις αὐτῆ ἀληθῶς τιμᾷ καὶ ἀνυψοῖ τοὺς ἀνθρώπους τούτους, μάλιστα δὲ ὡς συνυπάρχουσα πολλὰκις μετὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ζήλου, μετὰ πόθου πολλοῦ πρὸς τὴν ἐξερεύνησιν καὶ σπουδὴν τῆς φύσεως· ὥστε ἂν τὰ προτερήματα ταῦτα τῶν ἰατρῶν τῆς Ἰαπωνίας ἐστηρίζοντο ἐπὶ ὑγειῶν θεμελίων, ἢ ὠρμῶντο ἐξ ἐπαρκῶς προπαρασκευαστικῆς διδασκαλίας, πάντως θὰ παρήγον ἐξαιρετικούς καρπούς.

Καὶ πάλιν ὅμως διὰ τῆς φιλομαθείας τῶν οἱ ἰάπωνες ἰατροὶ συνετέλεσαν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κοινωνικὸν σῶμα πρὸς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ πατρίδι τῶν. ἔχουσι ἀδελφότητα συγκαταριθμουμένην μετὰ τῶν ἄλλων συντεγγνίων ὅσαι ἀπολαύουσι προνομίων τινῶν, καὶ ἡ ἀδελφότης αὕτη, ἥτις φαίνεται ἀρχαιοτά-

τη, ἔχει ὡς προστάτην ἀγίον τινὰ ἰνομαζόμενον Γιακούσην. Κατὰ τὰ αὐτοκρατορικὰ χρονικά τοῦ Κιότου, τὸ πρῶτον ἰαπωνικὸν φαρμακοπωλεῖον συνέστη ἐν ἔτει 730. Ἐν ἔτει 808 ἰατρὸς τις, Φίρος Σάδας καλούμενος, ἐπλούτισε τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην διὰ τῆς συλλογῆς συνταγῶν ἀπαρτιζουσῶν ἑκατὸν τεύχη. Τὰ πρῶτα νοσοκομεῖα ἰδρύθησαν ἐν ἔτει 825. Αἱ πρῶται ἰατρικαὶ γνώσεις τῶν Ἰαπώνων προήλθον, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι ὅλαι, ἐκ τῆς Κίνας· αὐτὸθεν ἐλάβανον συγγραμματα περὶ ἀνατομίας, ἐχειρίδια περὶ βοτανικῆς, συνταγολογίας, διδασκαλίας σοφοῦς, ἰατροῦς ἐμπειρικούς, καὶ φάρμακα παρεσκευασμένα πρὸς ἴσιν ἀπέριων νοσημάτων. Τινὲς τῶν ἐμπειρικῶν τούτων προσέθετον εἰς τὴν τέχνην καὶ τὴν μαγείαν, καὶ μέχρι σήμερον οἱ διάδοχοι αὐτῶν περιέρχονται πωλοῦντες φυλακτήρια, ἐπιφάνας γεγραμμένας διὰ καθβαλιστικῶν χαρακτήρων, χιτῶνας οἴτινες, φοροῦμενοι κατὰ τινὰ τρόπον καὶ κατὰ τινὰ καιρὸν αἴσιον ὑπὸ τῶν πασχόντων, δύνανται δῆθεν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ εὐρισκομένους νὰ τοὺς ἀναστήσωσιν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰαπώ-

νων γινώσκουσιν εὐχὰς ἢ ἐξορκισμούς, στήνοντα τὰς αἰμορραγίας, συνουλοῦντα τὰς πληγὰς, ἐξαλείφοντα τὰ ἔντομα, καὶ διαλύοντα τὴν βασκανίαν ἐπὶ ἀνθρώπων τε καὶ κτηνῶν.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΗΘΗ. — ΛΑΙΔΗ ΤΑΤΤΕΡΣΑΛ.

ΠΙΚΡΙΑΙ ΚΑΙ ΒΑΣΑΝΟΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΝΥΜΦΑΓΩΓΟΥ.

(Ἰδε σελίδα 230. — Συνέχεια.)

Πρὸς τὸ τέλος χοροῦ τινος δοθέντος μετ' ὀλίγον καιρὸν, ἡ λαίδη M... ἔλαβε τὴν χαρὰν καὶ ὁμοῦ φρίκην νὰ ἴδῃ τὴν μικρὰν τῆς « Ἰνδιανῆς » βαλσιζούσαν ἐπανειλημμένως μετὰ τοῦ μέλλοντος δουκὸς Δογκα-

στρίας. Ὑπὸ τινὰ ἔποψιν, τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν συνεβιβάζετο μετὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς προλήψεων· ἀλλ' εἰς πολλὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐμφωλεῖ λαθραῖον ὄρμημά τι στασιαστικόν· τοῦτο λοιπὸν ἐξεγερέθην ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐν τῇ ψυχῇ τῆς, τῇ ἐπροξένει τὴν τέρψιν διὰ τὴν ἀπροσδόκητον τῆς Φλώρας ἐκθασιν. Ἀλλὰ συγχρόνως ἐφαντάζετο πόσον εἰς τὴν λαίδην Χάουτον ἐφαίνετο σκανδαλώδης ἡ ἐκθασίς αὕτη! Ἐνῶ ἡ θυγάτηρ τοῦ πτωχοῦ ἀξιοματικῶ τῶν ἀποικιῶν περιεδνεῖτο οὕτως ἐν ταῖς ἀγάλας τοῦ εὐγενοῦς καὶ πλουσιοῦ μαρκησίου, ἡ τῆς λαίδης ταύτης θυγάτηρ, ἡ Αἰγιδία Χάουτον, εἶχε κατέλθει εἰς τὸν νεώτερον τοῦ Γουτθούτου ἀδελφόν, τὸν Σήτωνα· ἡ δὲ λαίδη Θεοδώροβνα, ἡ νεώτερα τῆς ἀδελφῆ, συνεχόρευε μετὰ τινος

Ἰάπων ἰατρὸς ἐπισκεπτόμενος ἀσθενῆ.

ὀψιπλοῦτου τραπέζιτου, ἀντιπροσώπου τῆς κομητείας ὅπου ἐβασίλευον οἱ Χάουτον ἕνα καιρὸν.

Βεβαίως ἦσαν οἰκτρά αὐτὰ ὅλα· ἡ ἐξισωτικὴ αὕτη ῥοπή τοῦ αἵματος εἶχε τι ἀξιοθρήνητον, καὶ ὅμως ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας τῆς ἡ λαίδη M... ὑπερηγάλλετο.

Μίαν ἡμέραν, ὁ Γουτθούτος τὴν εἶπε μετὰ οἰκειότητος ἡ ὅποια τὴν ἐξέπληξεν, ὅτι ἐμελλε νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ τῇ ὁμιλήσῃ περὶ ὑποθέσεως. Τόσον σπουδαῖον ἐθεώρησε τὸ βῆμα τοῦτο, ὥστε ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ καὶ τὴν γνώμην τοῦ υἱοῦ τῆς. Ὁ Φίλιππος τὴν ἤκουεν ἀνυπομονῶν καὶ τρίβων ἀντιζῶς διὰ τῆς ἀκρας τοῦ ραβδίου του τὴν πεφιλημένην τῆς μητρὸς του δασύμαλλον ἀγκυρανὴν γαλῆν. — Νὰ σὲ εἰπῶ, τὸν ἔλεγεν ἡ λαίδη M..., δὲν ἤθελα νὰ λέγουν ὅτι φέρω τὸν φίλον

σου εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅπως τὸν καταπέσω εἰς δυσανάλογον τοιοῦτον γάμον με μίαν κόρην ἐκ τοῦ μηδενός, ἀγενεαλόγητον, καὶ χωρὶς προῖκά τινά τοῦλάχιστον.

— Περιέργος εἶσαι, μητέρα! ὁμιλεῖς πάντοτε περὶ αὐτῆς ὡς ἂν ἦτο ἡ κόρη τοῦ δημίου. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀγνωῶ ποῖον αἶμα βεῖε εἰς τὰς φλέβας τῆς, ἀλλὰ μόνον βλέπω ὅτι ἔχει σπανίαν τινὰ εὐγένειαν ψυχῆς, ὡς καὶ συμπεριφορὰν τινὰ ἀριστοκρατικὴν τοιαύτην, ὅποιαν εἶθε νὰ εἶχον πολλοὶ τῶν ἀριστοκρατικωτάτων οἰκογενειῶν τοῦ τόπου μας. Ἀλλὰ ζερεῖται περισουσίας· ὅσον δι' αὐτὸ, δὲν ἤξευρα ὅτι μετρεῖς τὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν χρημάτων, ἅτινα δύνανται χρόνον μετὰ τὸν χρόνον νὰ δαπανήσωσιν.

— Ὅχι, ὄχι, δὲν λέγω τοῦτο· ἡ ἰδέα μου ἀπέχει τοῦ νὰ ἦναι τόσον χαμαιζήλος· ἀλλ' εἶσαι ἄνθρωπος

τοῦ κόσμου, καὶ καταλαμβάνεις ὅτι ἡ Φλώρα, τῆς ὁποίας δὲν ἀρνοῦμαι τὰ ἐράσματα πλεονεκτήματα, εἶναι οὐχ ἥττον ὑπὸ τινος ἔποψιν μία νύμφη ἀσύμφω...

— Ἡ πτωχὴ νέα! ἀνέκραξε διακόψας ὁ Φίλιππος, ὡς μὴ ἀνεχόμενος τὴν ἀντιπαθητικὴν ταύτην λέξιν. Εἶναι ἀσύμφωρος!

— Ὅπως δὴποτε, ἂν πολιτευθῆ ἐπιτηδεῖως (πιστευσέ με, διότι εἰς τὰ τοιαῦτα νομίζω νὰ ἔχω πείραν ἀρκετὴν εἰς αὐτὴν μου τὴν ἡλικίαν), ἂν ἡ Φλώρα εἰζεύρη πῶς νὰ φερθῆ, τὸν Γουτθούτον σου θὰ τὸν ἰδῆ εἰς τοὺς πόδας της. Ἄλλως τε, θὰ καταβάλω καὶ ἐκ μέρους μου ὅλας μου τὰς δυνάμεις πρὸς τοῦτο, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ σὺ θὰ μᾶς βοηθήσῃς κάμποσον.

— Ἄ! ὅσον δι' αὐτὸ, μᾶτερ φίλα, θὰ ἐπροτίμων ἓνα βρόχον νὰ μοῦ δώσουν αἰφνιδίως εἰς τὰς χεῖρας, καὶ νὰ μὲ βάλουν ταύρους ἀγρίους νὰ συλλαμβάνω ἀπὸ τὰ κέρατα, παρὰ νὰ βίψω ποτὲ τοῦ ὑμναίου τὸν δεσμὸν περὶ τὸν τράχηλον τῶν ταλαιπώρων τῆς Βελγρῶνας νέων.

— Ἔστω! ἄς μᾶς λείψῃ καὶ ἡ βοήθειά σου. Ἦδη παρετήρησα ὅτι εἰς τὴν κατ' ἐπιφάνειαν ἐλαφρότητα τῆς Φλώρας ὑπολανθάνει βαρυτάτη ἐπιστήμη τακτικῆς. Ἡ σκωπτικὴ ἐκείνη ἀφέλειά της, οἱ ἐλεύθεροι τρόποι της ἐσαγγήνευσαν τὸν Γουτθούτον κάλλιον παρὰ τὴν ἀνεπιλήπτου ἀξιοπρέπειαν καὶ σοβαρότητα τῆς ὠραίας ἐξαδέλφης σου Βαλεντίας. Τί μόνον; ὁ σιδηρὸς πρέπει νὰ σφυρηλατῆται ἐνὸς ἡμέρας εἶναι ἀκόμη θερμὸς. Βλέπομεν ὀδηγούμεθα.

— Ἐγκαρτέρησε, μητέρα μου, ἐγκαρτέρησε εἰς αὐτὴν σου τὸ σχέδιον. Εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα τῆς καρδίας δὲν ὑπάρχει ἄλλη ὀξυδερκεστέρᾳ σου, εἶπε τέλος ὁ Φίλιππος μετὰ ἰεπιτῆς τινος εἰρωνείας· ἀλλὰ συγχρόνως σὲ συστήνω καὶ νὰ προσέγῃς πολὺ. Ἐνθυμῶ ὅτι τὰ δύο τρίτα ἐνὸς αἰῶνος τὰ ἔχεις θεατὰς σου ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἀνεπιλήπτου αὐτῶν ἀσηφρότητας. Δύο τρίτα ἐνὸς αἰῶνος λέγων, — καταλαμβάνεις, — ἐννοῶ τοὺς ἐβδομήκοντα χειμῶνας τῆς αὐστηρᾶς λαίδης Χάουτον.

Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ὁ Γουτθούτος, εὐρεθεὶς εἰς τὸ θέατρον τοῦ ἰταλικῆς μελοδράματος, παρήτησε τὸ θεωρεῖον τῶν σωματοφυλάκων τῆς βασιλείας, καὶ μετέβη εἰς τὸ τῆς λαίδης Μ... Τὸ βῆμα τοῦτο δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητον ἢ εὐγενῆς αὐτοῦ μητῆρ, ἢ δούκισσα τῆς Δογκαστρίας, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαθῆς ἐνώπιον τοῦ θεάματος, καὶ ὑπνώτουςα μάλιστα, ἐγείρασα τὴν διόπτραν τῆς κατηύθυνεν αὐτὴν πρὸς τὴν πολυέραστον κόρην, γύρω τῆς ὁποίας ἐπετέρυγιζεν ὡς μηλολόνη ὁ μέλλον κληρονόμος τῆς γαλιανότητός της. — Αὐτὴ ποία; ἠρώτησέ τινος σχετικῶν της δεῖξασα τὴν Φλώραν· ὅτε δ' ἔμαθεν ἐκ τίνος μηδενὸς προήρχετο ἢ κόρη αὐτῆ, οὐδ' ἐλαχίστην κατεδέχθη πλέον νὰ δώσῃ προσοχὴν.

Τὸ θέαμα ἐτελείωσε, καὶ εἰς τὴν θύραν τοῦ θεάτρου, ἐνῶ ὁ Γουτθούτος ἐσκέπαζε μετὰ μυρίων προθυμιῶν τοὺς μικροὺς πόδας τῆς μίς Μοντελίου ἐντὸς θαλαττηρίου δαπέδου κειμένου ἐντὸς τοῦ ὄχηματος, ὁ Φίλιππος τὸν παρετήρει συζέφω τὸν μύστακά του ὑπεροπτικῶς καὶ ὡς οἰκτεῖρων ταύτας τὰς θεραπέιας του. Ὁ δὲ ἄλλος, συναρπάσας τὸ βλέμμα τοῦτο, καὶ αἰσθανθεὶς τὴν περιφρονητικὴν σημασίαν του, — Ἦως, Φίλιππε ἀγαθὲ, τὸν εἶπεν ἅμα ἀναχωρήσαντος τοῦ ὄχηματος· μὴ ἔχεις ὄρεξιν καὶ σὺ νὰ κυνηγήσῃς εἰς τὰ χόματα τὰ

ἐδικά μου; Πρόσεξε καλὰ κατὰ τῶν λαθραίων κυνηγῶν πυροβολῶ.

— Ἐπίτρεψε, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ Φίλιππος, νὰ μὴ αἰσθανθῶ τὸ ἄλλας τοῦ χαριέντος τοῦτου ἀρείσμου σου.

« Τί χόματα τοῦ λέγει αὐτός! Ἦσθ' ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀμιλῆ ὡς κύριος! Ἄλλὰ καὶ τί με μέλει; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν μετὰ τινος στιγμῆς ὁ ἀμείλικτος τοῦ γάμου ἐχθρός. Ἡ μήπως ἔχω κ' ἐγὼ τὴν διάθεσιν νὰ κατασταθῶ γελοῖος καθὼς ὄλοι αὐτοὶ οἱ βλάκες; Ὁ, ἂν ὁ Γουτθούτος τὸ ἀπεφάσιζε! τῶντι, ἀπειρὸς κόσμος θὰ ἐμελανοσφείρῃ καὶ ἐν πρώτοις ὄλοι αἱ θεατρίστριαι· ὡς τὸ θέατρον δὲν θὰ εἶχε πλέον φῶδον πυρκαϊᾶς· τὰ δάκρυά των θὰ τὴν ἐσθυναν.

— Φίλιππε, τὸν εἶπεν ἡ λαίδη Μ... τὴν ἐπιούσαν, δὲν ἠμπόρεσα γθὲς τὸ ἐσπέραν νὰ καταλάβω διατὶ ἔμεινες ἐντὸς τοῦ θεωρείου μου κατὰ τὰς διακοπὰς τῆς σκηνῆς, καὶ διατὶ διέκοπτες πάντοτε τὴν ὀμιλίαν τοῦ Γουτθούτου. Στοχάζομαι ὅτι ἀρκετὰ σ' εἶχα δώσει νὰ ἐνοήσῃς τὰ τρέχοντα, ὥστε νὰ μὴ θεωρῆσαι ὡς ἀδικαίριος. Βλέπεις ὅτι τὸ πρᾶγμα λαμβάνει χαρακτῆρα σπουδαίου· παρατηρεῖς τὸ συνεχὲς τῶν ἐπισκέψεων κῦτταζε λοιπὸν νὰ εὐρίσκησιν τρόπον, ὥστε νὰ μὴ παρεμποδίζωνται.

— Ἦκουσα, διὸ ὑπήκουσα, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος προσκυνησας.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, καθ' ὃ ὁ Φίλιππος δὲν ἐφάνη ὡς ἄλλοτε ὀμιλητικὸς, ἡ λαίδη Μ..., μείνασα μετὰ τῆς μικρᾶς προστατευομένης της μόνης, ἐπεχειρήσε νὰ τὴν ἐξομολογήσῃ ἐπιτηδεῖως.

— Ὁ Γουτθούτος, τὴν εἶπε, μ' ἐφάνη ἐκτενεστάτος πρὸς σὲ γθὲς, εἰς τὸ θέατρον. Εἶναι δυνατόν νὰ μάθω τί σ' ἔλεγε μὲ τὸσον ζῆλον;

— Ὁ, ἀνέκραξεν ἡ κόρη μετὰ στήματος ἀκνιδίας σημαντικῆ· οὔτε τ' ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἴμπορῶ ν' ἀκούω! Ἐγὼ εἰς αὐτὸ ἀπέχθην.

— Ἄλλὰ μὲ συγχωρεῖς, παιδί μου, νὰ σὲ εἶπω, ὅτι δὲν πρέπει τελείως εἰς κόρην τοιαύτην περὶ τὸ λέγειν ἐλευθερία. Μὲ φαίνεται ὡς ν' ἀκούω τὸν Φίλιππον, καὶ καθὼς γνωρίζεις, οὔτε αὐτοῦ ὁ σαρκαστικὸς τόνος μ' εὐχαριστεῖ. Ἐκ τινων λέξεων τὰς ὁποίας συνήρπασα ἐπιτροχάδην, ὁ Γουτθούτος θὰ ἔλθῃ σήμερον νὰ ζητήσῃ τὴν ὀριστικὴν σου ἀπόκρισιν εἰς ὃ, τι σὲ εἶχεν ἐρωτήσῃ. Εἶναι ἀληθές, ἢ εἶχα ἀπατηθῆ;

— Διόλου δὲν εἶχετε ἀπατηθῆ.

— Σὲ θέλει σύντροφον τῆς ζωῆς του;

— Ἐννοεῖται.

— Καὶ λέγεις ὅτι τ' ὄνομά του σ' εἶναι ἀπεχθές! Αἱ λέξεις αὐταὶ ἐλέγησαν μετὰ προφορᾶς δηλοῦσας τραγικὴν τινος ἐκπληξιν.

Ἡ Φλώρα ἠνοῖξε τὸ βιβιδίον της, ἀλλὰ τὸσον σφοδρῶς, ὥστε παρ' ὀλίγον τὸ συνέτριβε· χαριέστατον σύμπλεγμα ἐλέφαντος καὶ πτερωδῶν, πρᾶγμα ἐξίσαιον, πολυτελές, τὸ ὅποιον ὁ Φίλιππος τὴν εἶχε φέρει τὴν προτεραίαν. Μετὰ δὲ τοῦτο τὸ κίνημα, — μάλιστα λοιπόν! εἶπεν ὁ σουλτάνος ἐξέβηεν εἰς ἐμὲ τὸ μανδύλι του· πρέπει δὲ τώρα νὰ γονυπετήσω ταπεινῶς εἰς σημεῖον ὑποταγῆς;

— Αὐτοὶ οἱ λόγοι... ὁ σουλτάνος... τὸ μανδύλι... Ἄστειζεσαι· πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀποποιηθῆς τοιαύτην ἐνκαίριαν!...

— Τὸσον ἄξιον ἀπορίας θὰ σᾶς ἐφαίνετο; ὑπέλαθεν ἡ ἀτίθασος κόρη μετὰ φρικτῆς ἀταραξίας.

— Δηλαδή... ἐγὼ... ἀλλ' ὄχι· θὰ ἦσο διὰ δέσιμον... Σκέψου καλῶς· ἔχεις εἰς τὴν διάθεσιν σου ἓνα ἄνδρα ὅστις εἶναι τὸ μᾶλλον τῆς ἐριδος μεταξύ τῶν ὠραιότερων κορῶν τῆς ὑψηλῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας, ἓνα τῶν πρωτίστων τίτλων μεταξύ τῶν πατρικίων μας, ἓνα γαμβρὸν τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόκτησις ἐθεωρεῖτο ὡς πρᾶγμα ἐκ τῶν ἀδυνάτων· καὶ τώρα σὺ, σὺ ἦτις, — σὲ ζητῶ συγγνώμην διὰ τὴν εὐκρινεῖάν μου, — σὺ ἦτις οὔτε συγγενείας ἔχεις, οὔτε περιουσίαν, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀποκατάστασις ἐθεωρεῖτο ὡς προβληματικὴ ἕως γθὲς, θ' ἀποποιηθῆς τώρα τὸ ἀνήκουστον τοῦτο εὐεργέτημα τῆς θείας Προνοίας!

Ἡ λαίδη Μ... πρῶτον ἴσως εἰς ὅλην τὴν ζῶν ὀμίλησε μετὰ τοιαύτης ἀδημονίας· ἀλλ' ἔβλεπε κινδυνεύουσαν τὴν τύχην μάχης, ὄχι ὑποδεεστέρᾳ τῆς ἐν Μαρωνίῳ.

— Μὲ φαίνεται, ἀπάντησεν ἀπλῶς ἡ Φλώρα, ὅτι σᾶς εἶδα σήμερον τὸ πρωὶ νὰ ὀμιλήτε μὲ τὸν κύριον Φίλιππον. Τὸν εἶπα αὐτὰ ὅλα τὰ φρονήματά σας;

— Ὁ Φίλιππος τὰ φρονήματά μου τὰ γνωρίζει πρὸ πολλοῦ· ὁ Φίλιππος γνωρίζει πόσον χαρὰν θὰ ἠσθαινόμην ἂν σ' ἔβλεπα σύζυγον τοῦ Γουτθούτου· ἐπιθυμῶν δὲ καὶ αὐτὸς ἐπίσης τὴν εὐτυχίαν σου...

Τὸ δυστυχὲς βιβιδίον τώρα πλέον κατεσυντρίβη· τὸ ἐξέβηεν δὲ ἡ Φλώρα εἰς τοὺς πόδας της μετὰ καταφρονήσεως.

— Ἀληθῶς, κόμισσα, μὲ συμβουλευέτε νὰ δεχθῶ τὸν λόρδον Γουτθούτον;

— Ἄ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ λαίδη Μ..., μικρὰ ὑποκρίτρια!... Ἐξ ἐμοῦ ἐπερίμενες τὴν συμβουλήν! Καλὰ ἐγὼ ἐμάντευα...

— Ἐφρόνουν, ἐπρόσθεσεν ἡ μίς Μοντελίου, ὅτι τὰ ἐκ συνθήκης συνοικέσια δὲν σᾶς εὐφρέστων.

— Ἄκουσε νὰ σὲ εἶπω, παιδί μου· ἐκ συστήματος, ὄχι, δὲν ἀγαπῶ τὰ τοιαῦτα συνοικέσια· ἀλλ' ὑπάρχει διαφορὰ. Λέγω συνοικέσιον ἐκ συνθήκης, ὅταν, παραδείγματος χάριν, πλούσιός τις ἐλθὼν εἰς τὸ εἶναι ἐκ τοῦ μηδενός, κάμνη διὰ τῶν χρημάτων του ἀνταλλαγὴν μὲ κόρας περιφανοῦς οἰκογενείας, αἵματος καθαρωτέρου τοῦ αἵματός του, καὶ τοῦτο ὄχι ἐκ συμπαθείας τινός, ἀλλ' ἐξ ἀπλοῦ συμφέροντος. Αὐτὸ ἡ ψυχὴ μου δὲν τὸ ἀνέχεται. Εἰς τὴν παρούσαν ὁμως περίστασιν εἶναι μεγάλη ἡ διαφορὰ. Ὁ Γουτθούτος δὲν κινεῖται ὑπὲρ σοῦ ὑπὸ ἐλαχίστου ἀξιωμαμένου σκοποῦ. Ἄλλως τε, ἔχεις ἰδέαν ἀκριβῆ περὶ τῆς σημασίας τῶν δουκῶν τῆς Δογκαστρίας εἰς τὸν τόπον τοῦτον; Γνωρίζεις τίνα βαθμὸν ἔχουν, ὁποῖαν ἰσχύν, εἰς ὅποια βασιλικὰ σχεδὸν παλάτια διάγουσι τὸν βίον των; Ἐχουν τὸ Ἐλμεσλυ, σχεδὸν ἐφάμιλλον τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Οὐίνσοριου. Ταῦτα πάντα ἐδικά σου, ἐὰν τὰ καταδεχθῆς· καὶ ἀκόμη ἔχουν διστάσεις...

— Νὰ πωληθῶ εἰς τὸν λόρδον Γουτθούτον.

— Νὰ πωληθῆς; Εἶσαι παράδοξος! Μὲ φαίνεται ν' ἀκούω τὸν Φίλιππον. Τούλάχιστον, νὰ σοὶ ἐπροτεινετὸν ἀνὴρ τις δυσάρεστος, χυδαῖος, μυσαρὸς· τυραννίφρων τις σύζυγος, τοῦ ὁποίου καὶ μόνη ἢ ὄψις νὰ σὲ κινήσῃ εἰς ἀποτροπὴν! Ἄλλ' ὁ Γουτθούτος, δόξα τῷ Θεῷ, τί ἔχει; Ἀφίνω κατὰ μέρος τὰ πλοῦτη του καὶ τὸν βαθμὸν του· ἀλλ' εἶναι καὶ χαριέστατος ὁ νέος, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι, ἀφοῦ ἴδῃς ὅτι ἡ μετ' αὐτοῦ ἐνωσίς σου ἰκανοποιεῖ πᾶσάν σου φιλοτιμίαν, μάλιστα δὲ πᾶσαν φιλοδόξον ἐλπίδα σου... Τέλος πάντων, σὲ τὸ ἐ-

παναλαμβάνω μὲ λύπην μου, ἐπειδὴ μὲ ἀναγκάζεις· τὸ ἀγνωστον τῆς γενεαλογίας σου, ἢ χρηματικὴ σου θέσις, μυρίοι ἄλλοι λόγοι τοὺς ὁποίους καταλαμβάνεις, δὲν σοὶ ἐπιτρέπουν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, νὰ φέρεσαι εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν ὡς ἂν ἦσο κάμμία κληρονόμος μὲ τίτλους...

Ἡ λαίδη Μ... προέβη ὑπὲρ τὸ δέον· ὁ τελευταῖος μάλιστα λόγος τῆς οὔτος ἦτο πικρότατος· τὸσον πικρότερος, ὅσον ἀπῆδεν ὀλωσδιόλου τῆς συνήθους τῆς ὀμιλίας της γλυκύτητος.

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, σᾶς παρακαλῶ, ὑπέλαθεν ἡ Φλώρα· ὁ μαρκήσιος θὰ λάβῃ τὴν ἀπόκρισίν μου ὅποιαν τὴν ἐπιθυμᾷ.

Ἐκ τοῦ τόνου καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἔδωκεν ἡ κόρη τὴν πάνδημον ταύτην ὑπόσχεσιν, ἡ λαίδη Μ... ἠσθάνθη τινὰ ἐν τῇ συνειδήσει τύψιν, καὶ ἡ ψυχὴ της περιεπολήθη ὑπὸ ἐνδοιασμῶν, μήποτε ἡ νέα δούκισσα Δογκαστρίας ἔλθῃ παρ' αὐτῇ μίαν ἡμέραν περιίλυτος, ἐλέγγουσα αὐτὴν ὅτι τὴν συνῆψε μετὰ ἀνδρὸς κακοῦ καὶ ἀδιορθώτου· διότι τὸ μέλλον ἀδελφον· τὸ μέλλον ἀμφίβολον.

Ἀλλὰ πάλιν ἀπέδιώξεν ἀπὸ τοῦ πνεύματός της τοὺς ἀπαισίους τοῦτους προεπιλογισμούς. Ὁ Γουτθούτος ἐπεριμένετο καὶ ἐμελλε νὰ γίνῃ δεκτός. Αἱ Χάουτον, μήτηρ τε καὶ θυγατέρες, ἐμελλον νὰ λάβωσι τὴν θριαμβευτικὴν εἶδησιν, καὶ « νὰ τὴν φουῶσι, καὶ νὰ μὴ κρούνη. » Ἦδη τὰς διέβλεπε συνηγμένας εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ὁ γάμος ἐμελλε νὰ τελεσθῆ· διήκουεν ἤδη τὰ κατηναγκασμένα των συγχαριτήρια· ἐν συντόμῳ, ἤδη ἀπεγεύετο τὸν γλυκασμὸν τῆς νίκης, νίκης τοιαύτης, ὁποῖαν ὀλίγιστα νυμφαγωγοὶ κτύχησαν πρὸ αὐτῆς νὰ κερδήσωσι. Διὸ καὶ ἅμα ἐπανιδούσα τὸν υἱὸν της, ἔτρεξε πρὸ αὐτοῦ ὅλην χαρὰν, ὅλην διάχυσιν, καὶ — Ἐτελείωσε, τὸν εἶπεν· υἱέ μου, καὶ εἰς τὰ ἐδικά σου...

— Τί με λέγεις! ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὴν ὁ υἱός, κύψας ἕνα θωπεύσῃ τὸν Ζουζοῦ, κυλινδούμενον εἰς τοὺς πόδας του. Ὁρθῶς λοιπὸν εἶχες μαντεύσει;

— Καὶ ἠδύνατο ν' ἀπατηθῆ τις πλέον εἰς αὐτό; Ἄλλὰ, μὴν ἐρώτᾳς τί ὑπέφερα. Θεέ μου! πόσος κόπος ἀπαιτεῖται εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα! Πιστεύεις ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἐχρειάσθη νὰ ἰδῶ ἀγγέλους, ὥστε νὰ τὸ καταπέσω νὰ εἶπῃ τὸ ναί, αὐτὸ τὸ παληοκόριτσο; Καλὲ, ἀπὸ τρίχας ἀπεποιεῖτο τὸν Γουτθούτον ὡς τὸν τυχόντα ἀνθρώπον τοῦ δρόμου! Ἡ τρελή! Μόλις ἀφοῦ παρέστησα ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν της ὅλας τὰς λαμπρότητας τῆς τύχης ἢ ὁποῖα τὴν παρεκάλει, τότε μόλις... καὶ πάλιν μὲ δυσἀρέσκειαν ἤγουν, καὶ ὡς νὰ τὴν ἐσυραν εἰς θυσίαν. Τί τὰ θέλεις, εἶπε τὸ ναί, δόξα τῷ Θεῷ! Τώρα ὁ Γουτθούτος εἶν' ἐπάνω. Ἀναβαίνομεν ἀμέσως νὰ τὸν γνωστοποιήσωμεν τὴν συγκατάθεσίν μας, καὶ, μὰ τὸ ναί! ὅσον καὶ ἂν κακοφανῆ εἰς τὴν λαίδην Χάουτον...

— Ἄ! μητέρα μου, τί ἔκαμες;

Ἡ λαίδη Μ... ἔμεινεν ἐναὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ της, ἀμφιβάλλουσα ἂν ἔπρεπε νὰ πιστεύσῃ τὰς ἰδίας της ἀκοάς. Ἡ περιπαθὴς ἐκφώνησις τοῦ Φίλιππου ἐμαρτύρησε δριμύτην ὀδύνην ψυχῆς· τὸν εἶδε στηριζάντα τοὺς ἀγκῶνας ἀμφοτέρους ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τῆς ἐστίας καὶ λαβόντα τὴν κεφαλὴν μεταξύ τῶν δύο χειρῶν, εἰς σχῆμα ἄκρας ἀπελπισίας· τὸν εἶδε, τὸν παρετήρησεν ἐκπληκτός· — Εἶναι δυνατόν! τὸν

είπεν. 'Ακουσίως μου λοιπόν... Φίλιππέ μου! παιδί μου!... Λοιπόν την αγαπᾶς αὐτήν την κόρη;... Διατί νὰ μὲ τὸ κρύπτεις;... διατί νὰ μὲ ἀφήσης εἰς τὴν ἄγνοϊαν;...

— Διότι κ' ἐγὼ αὐτὸς μόλις χθὲς τὸ ἐνόησα, ἐψιθύρισαν τὰ χεῖλη τοῦ πτωχοῦ Φιλίππου... Ἄλλ' ὅμως μὴ λυπῆσαι, μητέρα! οὐδόπως μὴ σε τύψη ἢ συνειδήσεις, ἐπρόσθεσε ζητῶν νὰ πραιύνη τὴν ταραχὴν τῆς μητροῦς του. Γυνὴ ἥτις εἶναι ἰκανὴ νὰ δοθῆ εἰς ἄνδρα τὸν ὁποῖον δὲν ἀγαπᾶ...

— Ἄλλὰ δὲν πταίει αὐτὸ τὸ ταλαίπωρον, Φίλιππε! αὐτὸ τί νὰ σὲ κάμη; Ἐγὼ, μὲ τὰς παρακινήσεις μου, τὴν ἠνάγκασα...

— Ἄν μὲ ἠγάπα καθὼς ἐγὼ... ἤλπιζα, οὐδέποτε θὰ ἐπειθετο, ἔξω καὶ ἀναγκάζομένη. Εἶπες ὅτι ὁ Γουτθούτος εἶν' ἐπάνω; Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ συναπαντηθῶ μετ' αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο θὰ μείνω ἐντὸς τοῦ θαλάμου σου· ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, ἄς μὲ ἀφήσουν ἐδῶ μόνον διὰ τινὰς στιγμᾶς!...

— Ἄ! ἔλεγε κατὰ νοῦν ἡ λαίδη Μ... σπεύδουσα νὰ πράξῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ υἱοῦ της, ὁ Θεὸς τὴν μετὰ παιδεύει, καὶ μετὰ παιδεύει δικαίως, ὅτι παρεβίασα τὴν συνειδήσιν αὐτῆς τῆς νέας· καὶ τοῦτο ἐνῶ μὲ ἤλεγχε καὶ ἡ ἐδική μου συνειδήσις. Ἄλλὰ μὴ γένοιτο νὰ καταστήσω ἐγὼ αὐτὴ τὸν Φίλιππον μου δυστυχῆ! μὴ γένοιτο νὰ ἐπισφραγίσω διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν καταδικῆν ἥτις θὰ ἐξήλειπε πᾶσαν ἐλπίδα του!...

Ἐνῶ ὑπὸ τῶν θλιβερῶν στοχασμῶν τούτων περιπολούμενη ἀνέβαιεν ἐπιμύχθως τὴν κλίμακα πρὸς τὸ ἀνώτερον πάτωμα τῆς οἰκίας, παρ' ὀλίγον συνεκρούετο ἐν τῇ ἀμαυρώσει τῶν ὀμμάτων της μετὰ τινος ἀνδρὸς καταβαίνοντος ἐσπευσμένως. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὡσαύτως ἀσχιολοφανῆς, ὑπετραύλισέ τινὰς λέξεις ἐξαιτουμένας συγγνώμην, καὶ κατηυθύνθη ἐν τάχει πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐξόδου· ἡ δὲ ἀξιοθρήνητος Ἑλένη, διὰ τῆς ὀμίχλης τὴν ὁποίαν τὰ δάκρυα ἐπέχυσαν εἰς τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων της διακρίνασα ἀμυδρῶς τὸν ἀναχωροῦντα, συνέλαβε παράνοτα ἐλπίδα τινὰ, — καίτοι ἡ ἐλπίς αὕτη οὐδὲν εἶχε διδόμενον. Τότε δὲ ἐπισπεύσασα τὰ βήματά της, ἀφίχθη μετὰ μίαν στιγμὴν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου εὔρε τὴν μὴς Μοντελίου μόνην, κατὰμονον.

— Ἀπεπονήθης λοιπόν τὸν Γουτθούτον; λέγει πρὸς αὐτὴν ἡ νυμφαγωγὸς ἐν ὀρμῇ χαρᾶς καὶ ἐλπίδος· ὀρμῇ τῆς ὁποίας τὴν πηγὴν ἡ Φλώρα ἐξέλαβεν ὅπως διάφορον.

— Μάλιστα, κυρία, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις· ἐνόμισα ἀνοίκειον καὶ ἀπρεπὲς τὸ νὰ τὸν προσφέρω καρδίαν, ἀδιάφορον πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς ὁποίας αὐτὸς μοι παρείχε τεκμήριον τόσον ἀναμφισβήτητον. Τὸν εἶπα ὅτι θὰ ἐφερόμην πρὸς αὐτὸν ἀναξίως, ἂν ἀντήμειθα διὰ ψεύδους τὴν εὐγενῆ πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην του. Καὶ σεῖς ὅμως, μὴ νομίσητε ὅτι χθὲς σὰς εἶχα ἀπατήσει. Χθὲς, ἀληθῶς εἶχα ἀποφασίσαι, εἰς τὴν ἀδμημονίαν μου, εἰς τὴν λύπην μου, νὰ τὸν δεχθῶ· ἀλλ' ὅτε ἤλθεν ἡ ζιγμὴ ἢ κρίσιμος, ἠσθάνθη ὅτι δὲν εἶχα δύναμιν νὰ κρατήσω τὸν λόγον τὸν ὁποῖον σὰς εἶχα δώσει.

— Καλλίτερον, τόσον τὸ καλλίτερον! ἀνέκραξεν ἡ λαίδη Μ... ἐναγκαλιζομένη τὴν κόρη. Οὔτε σ' ἐρωτῶ, παιδί μου, ποῖον τὸ μυστήριον τῆς ἀνυπερβλήτου ἀντιπαθείας σου. Μόνον συγχώρησέ με νὰ συμπεράνω ὅτι ὁ Φίλιππος μου δὲν εἶναι διόλου ἀλλότριος εἰς αὐτό.

Ἡ γυνὴ δὲν ἀγαπᾶ νὰ μαντεύεται ὑπὸ γυναικὸς ἄλλης. Ἐπῆραν λοιπόν τὴν Φλώραν τὰ δάκρυα· ἀλλὰ δάκρυα τὰ ὅποια ταχέως ἐξεγνώθησαν, πρῶτον διὰ τῶν φιλημάτων καὶ θωπειῶν τῆς λαίδης Μ..., καὶ δευτέρον διὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ Φιλίππου, ὃν ἔσπευσε νὰ κραξῆ ἡ ἀγαθὴ μήτηρ του.

Ὀλίγας τινὰς ὥρας μετὰ ταῦτα, ἀναπολοῦσα τὴν ἀπόδοτον ταύτην λύσιν, — Ποῖος νὰ μ' ἔλεγεν, ἐσκέπετο ἡ νυμφαγωγὸς, ποῖος νὰ μ' ἔλεγεν ὅτι θὰ συνέτεινα εἰς συνουκίσιον τόσον ἀλλότριον πρὸς τὰ σγῆδιά μου, τόσον ἐναντίον πρὸς τὰς ἐλπίδας μου; Ἡ Ἄννα Χάουτον τὴν ἔχῃ νὰ γελᾷ!... πάγαινε νὰ κλείσῃς ἐκεῖνο τὸ στόμα της τὸ ἀπύλωτον. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ Καρβούθεροι συνήθως δὲν ἤρχοντο εἰς τοιαύτας συγγενείας. Ὅταν συλλογίζομαι ὁποίας λαμπρᾶς εὐκαιρίας θὰ εἶχεν ὁ Φίλιππος, ἂν ἤθελε!... Καὶ ἴσα ἐνῶ πλέον εἶχα λάβει τὴν ἀπόφασιν ὅτι θὰ τὸν ἔχω ἄγαμον... Ἄλλ' ἄρκει· ἀκούω τι νὰ μὲ λέγῃ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἦναι εὐτυχέστερον τὸ παιδί μου, καὶ αὕτη ἡ ἰδέα μὲ πληροῖ ἀγαλλιᾶσεως. Ἐν τούτοις, ἐτελείωσε· δὲν θὰ νυμφαγωγῆσω πλέον κάμμιναν... οὐδ' ἂν ἤκουα ἐξ οὐρανοῦ φωνήν.

Νὰ τὴν πιεῦσωμεν; Νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ λαίδη Τάττερσαλ θὰ τηρήσῃ τοῦτόν της τὸν ὄρκον; Δὲν τοκμῶμεν, ἐπειδὴ ταύτην τὴν ὥραν φαίνεται διόλου ἀνεύθυνος δι' ἑα ἂν ὀκίζεται. Ἀπληλαγμένη παντὸς φορτίου, ἐλευθέρᾳ πάσης μερίμνης, σήμερον διατελεῖ εἰς τὰς συναναστροφὰς τῆς Βελγρᾶθίας ἐν μακαρίᾳ γαλήνῃ καὶ ἀταραξίᾳ ψυχῆς. Προχθὲς ὅμως ἔλεγεν ἡ λαίδη Χάουτον, ὅτι ἡ δυστραπέλος ἐκεῖνη Ἀδελίτσα, λησμονήσασα τῆς Βαλεντίας της τὴν ἀποτυχίαν, καὶ αἰσθανθεῖσα ὅτι εἶχεν ἄδικον κατ' ἐκεῖνην τὴν περίστασιν, θέλει ἐκ δευτέρου νὰ ἐπιχειρήσῃ τι παραπλήσιον· νὰ ῥίψῃ δηλαδὴ καὶ ἄλλην λέμβον εἰς τὰ ἄστατα τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ Ὑμεναίου κύματα. Ἀνατέλλει δὲ μόλις εἰς τὸν ὀρίζοντα τὸ νέον αὐτῆς τοῦτο ἄστρον.

Νέον ἄστρον; πάλιν ἄρᾳ γε πέπρωται εἰς ἡμᾶς νὰ ἴδωμεν ἀνοιγόμενον ἐκεῖνο τὸ «μάγγανον»; Ἄς ἐλπίζωμεν ὄχι. Καὶ ὅμως, φεῦ!... Ἄλλ' ὄχι, ὄχι! ὁ Θεὸς θὰ μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ· αὐτὸς καὶ θὰ σώσῃ ἀπὸ παντὸς νέου ναυαγίου τὴν προσφιλῆ ἡμῖν κόμησάν!

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ¹.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τὰ βεῖθρα τοῦ ἀμφιλαφοῦς ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπελάγιζον, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς μεγάλης εὐρωπαϊκῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν νήσων καὶ ἀκτῶν τῆς Μεσογείου θαλάσσης· καὶ ὅπου δὴποτε γῆς ἐλαλεῖτο ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα, εἴτε ἐν Εὐρώπῃ, εἴτε ἐν Ἀσίᾳ, εἴτε ἐν Ἀφρικῇ, ἐκεῖ ἦν καὶ ἐλληνικὸς βίος, ἐλληνικὴ ἱστορία. Ἄλλ' ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι πολλοὶ βάρβαροι λαοί· ὅθεν ἀνάγκη ἦτο, ἵνα ὁ

(1) Ἡ ἀξιόλογος αὕτη πραγματεία ὀφείλεται εἰς τὸν κύριον Ἱερώνυμον Μυριανθέα, διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας καὶ καθηγητὴν τῆς θεολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ αὐτὸς ἐκδίδει προσηγῶς, μεταφράσας, «Ἀπολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ Σ. Λουβαριτίου» σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς θεολογίας ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας· πόνημα σύντομον ἅμα καὶ περιεκτικώτατον, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐποψὴν μεθοδικώτατον, τιμωμένον δὲ μόνον 5 δραχμῶν· περὶ οὐδὲ καίως πέποιθεν ὁ μεταφραστὴς ὅτι εὐρήσει ἐξαιρετὸν ἀποδοχὴν παρ' ἅπασιν τοῖς ὁμογενέσιν.

προπαρασκευαστικὸς διὰ τὸν Χριστιανισμὸν ἐλληνικὸς πολιτισμὸς διαδοθῆ καὶ παρὰ τοῖς λαοῖς ἐκείνοις. Ἡ θεῖα Πρόνοια, πλὴν τοῦ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος, ἐγείρει καὶ ἄλλον πρόδρομον τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν μέγαν Ἀλεξάνδρον, ὃς ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ διαστήματι ἵδρυσεν τὴν ἀπέραντον ἐκεῖνην μοναρχίαν, ἥτις, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Μακεδονίας, ἐξετείνεται μέχρι τῶν ποταμῶν τῆς Ἰνδίας, καὶ περιελάμβανε λαοὺς διαφορωτάτους τῆν τε ἀνάπτυξιν καὶ τὰ ἦθη. Τὸ μέγα τοῦτο κράτος σκοπὸν εἶχεν ὁ μεγαλεπήβολος αὐτοῦ ἱδρυτῆς ἵνα συμπήξῃ ἐπὶ μιᾶς κοινῆς βάσεως, τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀποθανόντος καὶ τῆς μοναρχίας αὐτοῦ μεριθεύσης εἰς πολλὰ βασίλεια, ἐπραγματοποίησαν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ. Οὕτω δὲ μία γλῶσσα, ἐλληνικὴ, καὶ εἰς ὁμοειδῆς πολιτισμὸς, ὁ ἐλληνικὸς, ἐπεκράτησαν ἐφ' ὅλου τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Ἡ ἐνότις αὕτη τῆς γλώσσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ προώρισται ὡς βᾶσις τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὰ πολυπληθῆ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου βασίλεια κατῴρθωσαν μὲν τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότιαν τῶν λαῶν, ἔλειπεν ὅμως ἐπὶ τῇ ἐξωτερικῇ, ἡ πολιτικῇ ταύτην ἐξετέλεσεν ἐπὶ τέλους ἡ Ῥώμη, ἀποβροφῆσασα πολιτικῶς ὀλόκληρον τὸν κόσμον. Τοιοῦτω δὲ τρόπῳ τὰ πάντα ἦσαν ἐτοιμα πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. — Ἄλλὰ ῥίψωμεν ἤδη ἐν βλέμμα καὶ ἐπὶ τὸν κατ' ἐξοχὴν λαὸν τῆς θρησκείας, τὸν λαὸν τῆς ἀποκαλύψεως, τὸν Ἰσραήλ.

Μόνος ὁ λαὸς οὗτος μετὰ τῶν πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς, διασχίσας διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὰ καλύπτοντα ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα πυκνὰ νέφη τῆς πολυθείας, ἀνέβη εἰς τὴν ἰδέαν ἐνὸς μόνου καὶ προσωπικοῦ Θεοῦ, ὃν προεστήσατο κέντρον καὶ σκοπὸν παντὸς τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ, καὶ πολιτικοῦ βίου αὐτοῦ. Τὸ ἰσραηλιτικὸν ἔθνος οὐδαμῶς ἐδόξασαν ἀνδρία, ἡ πολιτικὴ σύνεσις, ἡ εὐφυΐα, ἡ σοφία, ἡ τέχνη, ἡ ἀγχινοία. Τὴν τέχνην, τὰ προϊόντα τοῦ αἰσθηματος, τὸ φιλοσοφικόν, τὸ κατακτητικόν καὶ νομοθετικόν πνεῦμα ζητητέον ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ῥώμῃ. Ἀπᾶσα ἡ εὐκλεία τοῦ λαοῦ τούτου περιορίζετο εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἦν ὁ λαὸς τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, ἀτοχὸς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ, φύλαξ τῶν ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ, καὶ ταμίας τῆς ἐνότιας τοῦ Θεοῦ. Τὸν θρησκευτικὸν βίον τοῦ λαοῦ τούτου μετὰ προσοχῆς ἐξετάζοντες, τρεῖς μεγάλας ἰδέας ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτομεν· πρῶτην καὶ ὑπερτάτην τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ, Θεοῦ ζῶντος, προσωπικοῦ, ἀγίου, εὐσπλάγγου· δευτέραν τὴν ἰδέαν τῆς ἀμαρτίας, καὶ τρίτην τὴν ἰδέαν μελλούσης ἀπολυτρώσεως. Περὶ τὰς τρεῖς ταύτας ἰδέας περιστρέφεται ὀλόκληρος ἡ παλαιὰ Διαθήκη.

Ἐπὶ Λυγούστου Καίσαρος πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καλῶς ἤδη προπαρασκευασμένα, ἐστραμμένα εἶχον τὰ ὄμματα πρὸς τὸν περιούσιον τοῦτον λαὸν τοῦ Θεοῦ, παρ' αὐτοῦ ἀναμένοντα τὴν σωτηρίαν καὶ ἀπολυτρώσιν αὐτῶν. Ἄλλ' ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ἐπεφάνη, ὁ δὲ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ λαὸς συλλαμβάνει αὐτὸν, κατακρίνει θανάτῳ, καὶ σταυροῖ ἐπὶ ξύλου ἀτιμωτικοῦ μεταξὺ δύο ληστῶν! Οὕτως ἔθνη καὶ λοιπὸν πέρας εἰς τὴν ἀποστολήν σου, ταλαίπωρε Ἰσραήλ! Ἐλθέ ἐλληνικῆ λαὲ, πρόδρομε τοῦ Εὐαγγελίου, ἐλθέ, ἵνα γένη καὶ ἀπόστολος καὶ κηρὺς αὐτοῦ· ἐλθέ· ἡ θεῖα Πρόνοια καλεῖ

σε καὶ πάλιν, ἵνα νέον, ἐνδοξόν καὶ τηλαυγὲς πρόσωπον διαδραματίσης ἐν τῇ σκηνῇ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος· μέχρι τοῦδε ὑπῆρξας λαὸς τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, λαὸς τῶν κατακτήσεων· νῦν γενήσῃ καὶ λαὸς τῆς θρησκείας· τὸ πνεῦμα τῶν ἱστορικῶν σου παραδόσεων καὶ ἀναμνήσεων μικρὸν ἢ ἥμιστα ἀντιφάσκει πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Οὐνερον, τῆς μὲν προγονικῆς σου φιλοσοφίας ἢ ἡ ἰσοπολιτεία, τοῦ δὲ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἡ παγκόσμιος ἐνότις. Ἄλλὰ τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον κηρύττει θεόν, πάτερα φιλόστοργον ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος· διδάσκει τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἰσότητα μετὰ πάντων τῶν ἀνθρώπων· «οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἕλληνι· οὐκ ἐν δούλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερῳ· οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. 3, 28)· ἐλθέ, ἐλληνικῆ λαὲ, ἵν' ἀκούσης παρ' αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος τὸν μέλλοντα προορισμὸν σου· «Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσήλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθηθαῖδ᾽ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν· ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνετο αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.» (Ἰωάν. 12, 20-23.)

Οὕτω, παραγκωνιζομένου τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, καλεῖται ὑπὸ τῆς θεῖας Προνοίας τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος, ἵνα συνδιαλλάξῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν πρὸς τὸν Ἕλλητισμὸν, ἵνα ἐνώσῃ στενῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς θεῖας Ἀποκαλύψεως. Ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης συνάπτεται συμμαχία στενωτάτη μετὰ τοῦ Ἕλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ· ὁ μὲν Ἕλληνισμὸς καταστήσει τὸν Χριστιανισμὸν θρησκείαν τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὁ δὲ Χριστιανισμὸς ἐκτελέσει τὴν παλιγγενεσίαν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς. Ἡ ἀμοιβαία αὕτη συμμαχία ἔσται τὸ κύριον ἐλατήριον ὅλων τῶν πράξεων, ὅλου τοῦ βίου τῆς μετὰ ταῦτα ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγγων τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἕλληνισμοῦ ἐξελευσομένης Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μόλις ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος ἐκόμισε τὸ θεῖον τοῦ Εὐαγγελίου κήρυγμα καὶ εἰς ἐλληνικὰς γῶρας, καὶ εὔρε πανταχοῦ ἐνθουσιωδεσάτην ὑποδοχὴν. Ὁ φιλεύθερος ἐλληνικὸς λαὸς, ξενάζων ὑπὸ τὸν βαρύτατον ζυγὸν τῆς Ῥώμης, ἅμα ἀκούσας τῆς γλυκυτάτης φωνῆς τοῦ Ἰησοῦ, λεγούσης, «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ἡμᾶς,» (Ματθ. 11, 28) ἔδραμε παραχρῆμα εἰς τὰς σωτηρίας αὐτοῦ ἀγκάλας. Μόλις ἀνεπετάθη ἡ σημαία τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας ἐν Ἀντιοχείᾳ, Ἐφέσῳ, Θεσσαλονίκῃ, Κορίνθῳ καὶ ἄλλαχοῦ, καὶ ἀμέσως ἀπειρα πλήθη Ἑλλήνων συνεπυκνώθησαν ὑπ' αὐτὴν· ἐν βραχυτάτῳ δὲ χρόνῳ διαστήματι ἡ Ἑλλὰς ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τοιοῦτω τρόπῳ οἱ Ἕλληνες, εἰ καὶ ζῶντες ἐν τῇ τυραννικωτάτῃ Ῥωμαϊκῇ μοναρχίᾳ, ἀνέπνεον ὅμως ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας τὴν ζωδόνον αὔραν τῆς ἐλευθερίας. Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους μάλιστα χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐκάστη ἐκκλησία εἶναι δημοκρατικῶς, ἔχουσα ἰδίους τινὰς θεσμοὺς, συνεισμένη ἐκ συμπολιτῶν ἴσων, καὶ ἐκλέγουσα τὸν ἑαυτῆς ἀρχηγόν

διὰ τῆς δημοτικῆς ψήφου; Αἱ ἐν Ἀσία ἐπτὰ τῆς Ἀποκαλύψεως ἐκκλησίαι, ἡ τῆς Ἐφέσου, τῆς Σμύρνης, τῆς Περγᾶμου, τῶν Θυατείρων, τῶν Σάρδεων, τῆς Φιλαδελφείας, καὶ τῆς Λαοδικείας, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν Ἑλλάδι, καθὰ μαρτυροῦσιν αἱ Ἐπιστολαί, εἶχον τὸ δημοκρατικὸν ἐκεῖνο πολίτευμα. Ὅτε δὲ αἱ ἱεραὶ αὐταὶ κοινότητες ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἐκάλυψαν ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, τότε συνεκρότησαν, οὕτως εἰπεῖν, ὁμόσπονδον πολίτευμα, συνεννοούμεναι πρὸς ἀλλήλας περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ συγκοινωνοῦσαι ἀλλήλαις διὰ πιστῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ταῦτα ἐν μοναρχίᾳ, ἐχούσῃ ζοιγεῖα ὅλως ἀντίθετα πρὸς τὴν μορφομένην νέαν κοινωνίαν.

Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ, ἔθεν μὲν φλεγόμενοι ὑπὲρ θερμότητος πρὸς τὴν πίσιν ἀφοσιώσεως, ἔθεν δὲ δυσφοροῦντες διὰ τὴν τότε ἐξαχρείωσιν τῶν ἠθῶν, διὰ τὴν ἐσχάτην τῆς κυβερνήσεως διαφθορὰν, διὰ τὰς καταδιώξεις, καταφεύγουσι καὶ εἰς τὰς ἐρήμους, καὶ μεταβάλλουσι τὰ σπήλαια καὶ τὰς ὄπας τῆς γῆς εἰς κατοικίας ἀνθρώπων, καὶ ἀπολαύουσιν ἐκεῖ ἀνενόητοι τῶν χαρισμάτων τῆς ἐλευθερίας. Αἱ ἐρημίαι τῆς Αἰγύπτου, τῆς Θηβαίδος, τῆς Συρίας, τῆς Μεσοποταμίας ἐκλύουσι τὸ ἄνθος τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, τοὺς Βασιλείους, τοὺς Γρηγορίου, τοὺς Ἀθανασίους, τοὺς Ἀντωνίους, καὶ τοσοῦτους ἄλλους τῆς Ἐκκλησίας φωνήρας, αἵτινες μακρὰν τῆς τύχης τοῦ κόσμου, ἐν τῇ ἐρήμῳ, ζητοῦσι καὶ ἀνευρίσκουσι τὰ μέσα, δι' ὧν μέλλουσιν ἀναμορφώσασθαι τὴν κοινωνίαν ἐπὶ νέων ἠθικῶν βάσεων.

Αἱ εἰς τὰς ἐρήμους σποράδην γινόμεναι αὐταὶ ἀποικίαι ὁσημέραι πληθύνονται, καὶ ἐπὶ τέλους μεταβάλλονται εἰς μονὰς καὶ κοινόβια, ὧν τὸ πολίτευμα συντάσσει αὐτὸς ὁ μέγας Βασιλεὺς. Οἱ πολῖται οὗτοι τῆς ἐρήμου οὐδεμίαν πολιτικὴν ἀρχὴν ἀναγνωρίζουσιν ἔχουσιν ἰδίαν πολιτείαν καὶ ἰδίους νόμους. Τὰ ἱερά ταῦτα ἀναχωρητήρια ἦσαν αἱ πρῶται Ἀκαδημίαι τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ καταφύγιον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης, τῶν ἱστορικῶν ἡμῶν ἀναμνήσεων καὶ παραδόσεων κατὰ τὰς γαλεπὰς τοῦ παρελθόντος ἡμέρας. Ἐκ τῶν ἐρήμων τούτων ἀνέτειλε τὸ φῶς τῆς παλιγενεσίας τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς.

Ἄλλ' ἡ πονηρὰ Ῥώμη ἐνόησε τέλος τὸν θεῖον προορισμὸν τῆς φυλῆς ταύτης, τὴν ἀμοιβαίαν συμμαχίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔθεν προμερούς ἐγείρει διωγμοὺς κατὰ τῆς νεοσυστάτου Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ μὲν ἐλληνικὸν αἶμα βέει ποταμηθὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατριδος, μέγιστοι δὲ ἀπολογηταὶ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας ἀναδείκνυνται Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς, ὁ Ἀθηναγόρας, ὁ Εἰρηναῖος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Ἀδαμάντιος Ὁριγένης, καὶ πλείστοι ἄλλοι. Οἱ φρικτοὶ οὗτοι διωγμοὶ τοῦ λατινικοῦ τύπου κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐξηκολούθησαν ἐπὶ τρεῖς ὄλας ἑκατονταετηρίδας ἐν τῇ δεινῇ ταύτῃ πάλῃ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἔστη ἀλόνητος ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, οὐδεμιᾶς φειδομένη θυσίας, ἐπειδὴ ὁ ἀγὼν ἐγένετο ὑπὲρ τῶν ὄλων, ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος. Ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτῆς ἀπελπισίᾳ, ἡ Ῥώμη ζητεῖ συμβιβασμὸν τινα, καὶ αἱ περιστάσεις παρουσιάζονται εὐνοϊκώταται. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ἀνὴρ Ῥωμαῖος, ἀσπάζεται τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ μεταφέρει τὴν ἑδρὰν τοῦ κράτους εἰς γῆν ἐλληνικὴν,

εἰς τὸ Βυζάντιον. Τότε ἡ ἐλληνικὴ Ἐκκλησία, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, παραχωρεῖ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ διατηρεῖ μόνον τὴν πνευματικὴν. Οὕτω τὰ δύο ἀντίζηλα ἔθνη, τὸ Λατινικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν, συνδιηλλάγησαν, τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐξασφαλισθέντος ἐν τῷ εὐδίῳ λιμένι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀποῦ τοιοῦτοῦ τρόπου συνωμολογήθη εἰρήνη, τοῦλάχιστον πρὸς καιρὸν, μεταξύ τῶν δύο ζοιγείων, τοῦ λατινικοῦ καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ, καὶ ἡ ἡσυχία ἀποκατέστη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τότε δὲ τὸ φύσει φιλοσοφικὸν καὶ φιλελεύθερον ἐλληνικὸν πνεῦμα εὐρίσκει στάδιον ἀπεραντὸν πρὸς ἐνδόξους πνευματικούς ἀγῶνας, τὰς θεοπνεύστους Γραφάς. Τότε, ἀπὸ τοῦ τρίτου μέχρι τοῦ ὀγδόου καὶ ἐνάτου αἰῶνος, ἤκμασαν οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Κύριλλοι, οἱ Θεοδώρητοι, καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι τῆς Ὀρθοδοξίας πρόμαχοι καὶ ὑπερασπισταί. Σημειωτέον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς μεγίστους τούτους πνευματικούς ἀγῶνας ἵστατο κατ' ἀρχὰς ἀπλόως θεατῆς τῶν ἀγωνιζομένων, οὐδὲν παρεμβάλλουσα πρόσκομμα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἔρευναν τῶν θεῶν διδασκαλιῶν ὅτε ὁμῶς ἡ συζήτησις ὀριμαίετο καὶ τὸ συζητούμενον θέμα ἐξηγητεῖτο, τότε δὲ ὀλόκληρος ἡ Ἐκκλησία συνήρχετο εἰς σύνοδον Οἰκουμενικὴν, καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἐθέσπιζε τὰ ὀρθόδοξα δόγματα, τοὺς δὲ αἰρετικούς ἀπεμάκρυνε τοῦ περιβάλλοντος αὐτῆς. Ἐπτὰ θεοσυλλέκτους Οἰκουμενικὰς Συνόδους ἀριθμεῖ ἡ ἡμετέρα Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἄξια σημειώσεως καὶ πολλῆς προσοχῆς τὰ ἀκόλουθα: α) καὶ αἱ ἐπτὰ Οἰκουμενικαὶ Συνόδου συνήλθον ἐν ἐλληνικαῖς πόλεσι· β) οἱ συγκροτοῦντες αὐτὰς θεοὶ Πατέρες ἦσαν τὸ πλεῖστον Ἕλληνες· γ) τὰ θεσπιζόμενα ὑπ' αὐτῶν ἐγράφοντο καὶ ἐκοινοποιούντο εἰς ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον ἐλληνιστῶν. Ἐντεῦθεν συνάγομεν, ὅτι αἱ θεῖαι Οἰκουμενικαὶ Συνόδου ἦσαν κυρίως ἐθνικαί, ἀντεπροσώπευον πνευματικῶς ὀλόκληρον τὴν ὀρθόδοξον ἐλληνικὴν φυλὴν, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν θεσπισθέντα καὶ νομοθετηθέντα εἰσὶν οὐ μόνον θεόπνευστα, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους πνευματικὴ παρουσία ἀναφαίρετος. Σύμψας ὁ βίος τῆς νέας ἐλληνικῆς φυλῆς εἰς τὰς Συνόδους ἀνάγεται καὶ δι' αὐτῶν ἐρμηνεύεται. Τὸ κανονικὸν ἡ ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον μελετῶν τις, ἐπιγινώσκει τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἐσημειώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι αἱ ὑπὸ τῶν θεῶν Ἀποστόλων ἰδρυθεῖσαι πρῶται Ἐκκλησίαι εἶχον δημοκρατικὸν πολίτευμα, σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· πᾶσα Ἐκκλησία τότε, εἴτε ὑπὸ ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτέρων, εἴτε ὑπὸ μόνων πρεσβυτέρων ποιμανομένη, ἦν αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος. Οὔτε Μητροπολίται, οὔτε Ἀρχιεπίσκοποι, οὔτε Ἐξάρχου, οὔτε Πατριάρχου καὶ Πάπαι ὑπῆρχον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀρχομένου ὁμῶς τοῦ δευτέρου αἰῶνος τὸ πολίτευμα τοῦτο ὑπέστη ἀλλοιώσιν τινα· διότι οἱ ἐπίσκοποι τῶν πόλεων ἤρξαντο ἐξασκεῖν ἐπιφροσὴν τινα ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν κωμῶν καὶ χωριῶν, ἥτοι τῶν χωρεπισκόπων. Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος (160-170) ἐγένετο ἀνάγκη συγκροτήσεως τοπικῶν Συνόδων. Πρῶτη τοιαύτη Σύνοδος συνεκροτήθη κατὰ τῶν ἐν Φρυγίᾳ ἀναφανέντων Μοντανιστῶν. (Εὐσεβ. ἐκκλ. ἱστ. βιβλ. Ε'. κεφ. ις.) α Συγκροτοῦνται προσέτι, λέγει καὶ ὁ Τερτυλλιανὸς (de jejun.

XIII) ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις κατὰ τόπους ἐκ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν Σύνοδοι, αἵτινες καὶ ὑψηλότερά τινα ἐν κοινῷ πραγματεύονται, καὶ τὴν χριστιανωσύνην ὅλην μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ παριστάσιν. » Ἐπειδὴ δὲ αἱ Συνόδου αὐταὶ συνήρχοντο ἐν ταῖς μητροπόλεσι τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῶν μητροπόλεων ἐγένοντο πρόεδροι αὐτῶν, ὡς ἐμπειρότεροι καὶ σοφώτεροι τῶν ἄλλων, ἐκτήσαντο δικαιοῦματά τινα ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν λοιπῶν πόλεων.

Ἡ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα (341) ἐν Ἀντιοχείᾳ συγκροτηθεῖσα τοπικὴ Σύνοδος ὥρισεν ἀκριβέστερον διὰ τοῦ ἐνάτου αὐτῆς κανόνος τὰς σχέσεις τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τοὺς ἐπισκόπους. « Τὸς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπους εἶδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ μητροπόλει προεστώτα ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ μητροπόλει πανταχοῦθεν συντρέχειν πάντας τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας· ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδὲν τι πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ἀνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν πατέρων ἡμῶν κανόνα, ἡ ταῦτα μόνον, ὅσα τῇ ἐκάστου ἐπιβάλλει παροικία, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις· ἕκαστος γὰρ ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἐαυτοῦ παροικίας, διοικεῖν τὰ κατὰ τὴν ἐκείῃ ἐπιβάλλουσαν εὐσέβειαν, καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἐαυτοῦ πόλιν, ὡς καὶ χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἐπιχειρεῖν δίχα τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτὸν ἀνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης ». Οὕτως οἱ μὲν ἐπίσκοποι τῶν κωμῶν καὶ χωριῶν ὑπετάγησαν τοῖς ἐπισκόποις τῶν πόλεων, οἱ δὲ τῶν πόλεων τοῖς τῶν μητροπόλεων. Ἀλλὰ καὶ αὐθις ἐκάστου μητροπολίτου ἡ Ἐκκλησία ἦν αὐτοκέφαλος.

Ἐπειδὴ ὁμῶς τινὲς τῶν μητροπόλεων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ὑπερέχον πολιτικῶς τῶν λοιπῶν, οἵτι ἦσαν, π. γ., ἡ Ῥώμη, ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἡ Ἀντιόχεια, οἱ μητροπολίται τῶν πόλεων τούτων ἀνεκρούγησαν Ἐξάρχου καὶ Πατριάρχου, καὶ ὑπέταξαν τοὺς ἐν τῇ ἐξαρτίᾳ αὐτῶν Μητροπολίτας. Πλὴν τῆς Ῥώμης, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, προήχθησαν εἰς βαθμὸν πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ αἱ πόλεις Ἱερουσαλὴμ καὶ Κωνσταντινούπολις. Καὶ ὁ μὲν Ἱεροσολύμων ἡζιώθη τῆς τιμῆς ταύτης παρὰ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (καν. Ζ'), διὰ τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἱεροουργικεῖν τὸ ὑπερφυῖες μυστήριον τῆς σωτηρίας τὸν μόνον καὶ μέγαν ἀρχιερέα. Ὁ δὲ Κωνσταντινούπολεως ἐτιμήθη δεύτερος τῇ τάξει τῶν Πατριάρχων ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (καν. ζ'), καὶ ἐπεβεβαιώθη ὑπὸ τῆς Δ' (καν. ΚΗ'), διὰ τὸ μετατεθῆναι τὴν ἑδρὰν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους εἰς Βυζάντιον. Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ῥώμης, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἀντιοχείας προσηγροῦντο Πάπαι καὶ Πατριάρχου ἤδη πρὸ τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Καὶ μετὰ τὴν μεταρρυθμισιν ταύτην τοῦ κυβερνητικοῦ τῆς Ἐκκλησίας συστήματος, Ἐκκλησίαι τινὲς κατὰ τόπους διετήρησαν τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ μέχρι σήμερον· παραδειγμα κείσθω ἡ Ἐκκλησία τῆς νήσου Κύπρου.

Τοιοῦτοῦ τρόπου τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, ὃν τὴν ἀρχὴν δημοκρατικὸν, μετεβλήθη, προϊόντος τοῦ

χρόνου, εἰς ἀριστοκρατικὸν καὶ ὀλιγαρχικόν. Καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ αὐτοῦ μορφῇ τὸ πολίτευμα τοῦτο ἐρείδεται ἐπὶ ἀρχῶν δημοκρατικῶν· διότι οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν Πατριαρχῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπ' αὐτοὺς μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ψήφον ἔχει μετὰ τοῦ κλήρου καὶ ὁ λαός. Προσέτι ὁ Πατριάρχης, εἰ καὶ αὐτὸς κυρίως τοὺς οἴκους τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας διευθύνει, ἔχει ὁμῶς παρ' ἐαυτῷ Σύνοδον ἱερὰν, τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις μετ' αὐτοῦ συνδιεξάγουσαν. Ἐν κοινήσει δὲ περιελάσει συγκαλεῖται γενικὴ Σύνοδος ἐπισκόπων καὶ κατωτέρων κληρικῶν ἐξ ὅλης τῆς πατριαρχικῆς παροικίας.

Ὡς βλέπομεν, ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διήρξατο εἰς πολλὰς ὄλας ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτους Ἐκκλησίας. Ἡ διαίρεσις αὕτη συντελεῖ λίαν εἰς πᾶσαν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον· διότι ὅπου μὲν πνέει αὐρα ἐλευθερίας, ἐκεῖ καὶ πνευματικὸς βίος, ἐκεῖ καὶ πρόοδος, ἐκεῖ καὶ εὐδαιμονία· ὅπου δὲ φουστῶσι τὰ δηλητηριώδη πνεύματα τοῦ δεσποτισμοῦ, ἐκεῖ καὶ μαρμαρῶς, ἐκεῖ καὶ θάνατος, ἐκεῖ καὶ δυστυχία. Οὐδεὶς δ' εὐφρονῶν δύναται προσάψαι ἡμῖν τὸν μῶμον, ὅτι δὴθεν φερούμεθα ἐνότῃτος· σύμβολον ἀπάσης τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐστὶν ἡ ἐνότῃς ἐν ταῖς δόγμασιν, ἐν τῇ ζωῇ πίστει εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν μόνον ἀρχογωνιστὸν λίθον τοῦ ὄλου αἰκοδομήματος τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἐλθόντα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ἐπεκτείνῃ τὴν ἀγάπην καὶ διδάξῃ τὴν ἰσότητα μεταξύ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς. Ἀνότατος ἀρχηγὸς καὶ μόνη κεφαλὴ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐστὶν ὁ θεᾶνθρωπος Ἰησοῦς, ὁ τὴν λαοποίητον ἐκείνην ἐντολήν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτῶν ἐντειλάμενος· « Οἴδατε, ὅτι οἱ ἀρχόντες τῶν ἔθνων κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος. » (Μαρκ. 20, 25.)

Ἄλλὰ ποῖαι αἱ ἀρχαὶ καὶ ποῖον τὸ πνεῦμα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας; Ἐν Ῥώμῃ βασιλεύει ὁ ἀνθρώπινος τύφος· δεσποτισμὸς ἀπόλυτος· πόλεμος ἀκήρυκτος κατὰ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, κατὰ πάσης προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, κατὰ τοῦ εὐεργετικωτάτου σημερινοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ· ἐν Ῥώμῃ βασιλεύουσιν αἱ ἀρχαὶ τοῦ βαρβάρου μεσαιῶνος τῆς Δύσεως· ὅλοι οἱ πεπολιτισμένοι λαοί, γαίρειν εἰπόντες τῷ ἐφ' ᾧ δικαίως ἐγκαυχῶνται σημερινῷ πολιτισμῷ, ὀφείλουσιν ἐπανελθεῖν εἰς ἐκεῖνας. Ὁ ἀμφιβάλλον περὶ τούτου, ἀναγκαστῶ τὸν οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἐκ τῆς Ῥώμης ὡς κεραυνὸν κατὰ τῶν πεφωτισμένων ἔθνων ἐκσφενδονισθέντα πολύκροτον ἐκείνον σύλλαβον. Ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία, ἐγειρομένη κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ τούτου, ἐγείρεται κατὰ τοῦ ἀληθοῦς πνεύματος τοῦ Εὐαγγελίου, κατὰ τῆς εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος. Τούτου ἕνεκα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἤρξαντο ἤδη ἀποσφραῖν ἀπ' αὐτῆς τὸ πρόσωπον.

Τίς δὲ καὶ ποῖα ἡ Ἐκκλησία τῶν Διαμαρτυρομένων, τῶν τε Λουθηρανῶν καὶ τῶν Μετερρυθμισμένων; Ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ἀσπασθεῖσα κατὰ τὸν δέκατον ἑκτον αἰῶνα ἐκ τῆς Λατινικῆς, εἰς οὐδεμίαν δ' ἄμεσον ἐπαφὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐλθοῦσα, κατήνησεν εἰς τὸ ὅλως ἀντίθετον ἄκρον

(1) Παρὰ τῆς Δ' ἐνομιζομεν. Ἡ ἡμεῖς λαμβανόμεθα, ἡ κατὰ τυπογραφικὸν παρόραμα τὸ Δ ἐτάπη εἰς Α. — Σημ. τ. συντ.

του Παπισμού· ἐλευθερία ἀγαλίνωτος ἐστὶν ὁ κύριος χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης. Ὁμολογητέον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς θείας διδασκαλίας φοιτᾷ τοῖς ἔγχεσι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κλήμεντος καὶ τοῦ Ὁριγένους· ὁμολογητέον, ὅτι ἀνέδειξεν, ὡς ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τῶν πρώτων αἰώνων, μεγίστους ἀπολογητὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις κατὰ τὸν παρελθόντα μάλιστα αἰῶνα κατεπολεμήθη δεινῶς ὑπὸ ἐπισημοτάτων φιλοσόφων· στερεῖται ὁμῶς ἡ Ἐκκλησία αὕτη τῆς ἀναγκαίας ἐνότητος, τῶν θετικῶν βάσεων τῆς πίστεως· ὅθεν εὐρίσκεται εἰς ἀποσύνησιν, καὶ ἡ θρησκεία ἐνιαχοῦ μεταπίπτει εἰς ζήτην φιλοσοφίαν. Ἐνεκ τούτου ἤρξατο ἡδὴ ἀναπτυσσομένη ἐν ταῖς τῶν Διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίαις, μάλιστα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἡ μακαρία τάσις ἵνα ἐνωθῶσι μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις τὴν μέσσην ὁδὸν βαδίζουσα περιέχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς βίον ἐνδοξόν καὶ διαρκῆ, καὶ φέρει ἐν ἑαυτῇ τὰ σπέρματα ὅλων ἐκείνων τῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὧν ἐρείδεται ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, καὶ πρὸς ἃς τείνουσιν ὅλοι οἱ πεφωτισμένοι. Αἱ ἀρχαὶ αὗται εἰσι, πλήρης ἐλευθερία ἐν τῇ προαγωγῇ καὶ ἀναπτύξει τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐμπορίας· πλήρης θρησκευτικὴ ἀνοχὴ· διάδοσις τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἰσότητος μετὰ τῶν ὅλων τῶν ἀνθρώπων· τέλος, ἐλευθερία ἐξάσκησης τῶν δικαιωμάτων τοῦ χριστιανοῦ πολίτου ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Πολιτείᾳ. Ἀνάγκη δὲ ἵνα καὶ αὕτις σημειώσωμεν, ὅτι μόνῃ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐμπνέεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος

φιλελεύθερον πνεῦμα, καὶ σπουδαίως σκέπτεσθαι περὶ τοῦ ἀναμένοντος αὐτὴν λαμποῦ μέλλοντος.

Τοιαύτη ἡ κατὰ θείαν Πρόνοιαν θέσις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ, καὶ τοιοῦτος ὁ θεῖος αὐτῆς προορισμὸς.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΜΙΑΑΝ ΟΒΡΕΝΟΒΙΚ.

Βέβαιον ὅτι αἱ τύχαι τοῦ ἀδελφοῦ λαοῦ τῶν Σέρβων διαφέρουσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας μᾶλλον ἢ εἰς πάντα ἄλλον λαὸν ἀλλότριον πρὸς ἐκείνους, ἐπειδὴ ἀμφοτέρων ἡμῶν τὰ παθήματα εἶναι τὰ αὐτὰ, καὶ αἱ ἐλπίδες, ἐργόμεθα νὰ συμπληρώσωμεν ἐν ὀλίγοις ὅσα εἰς προηγουμένην τινὰ σελίδα (242) εἵπομεν περὶ τῆς τραγικῆς καταστροφῆς τοῦ βίου τοῦ ἡγεμόνος Μιχαήλ, καὶ τοῦ ἐνθρονισμοῦ τοῦ νεαροῦ διαδόχου αὐτοῦ Μιλᾶνος Ὁβρένοβικ.

Τὸ εὐμοῖρον παιδίον τοῦτο ἐγεννήθη τὴν (10) 22 αὐγούστου 1854 ἐν Ἰασίῳ, ἐκ μητρὸς Μολδαυίδος, τῆς Μαρίας Κανταρτζῆ, συζύγου τοῦ μόνου υἱοῦ τοῦ Ἐφραίμ, ἀδελφοῦ τοῦ Μιλόσγου· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμὼν Μιχαήλ δὲν εἶχε λάβει τέκνον, ἀνέτρεψε τὸν μικρὸν τοῦτον ἐξ ἀδελφῶν ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν διάδοχόν του, ἐὰν μέχρι τέλους ἕμενεν ἄτεκνος. Ἐπὶ τούτῳ λοιπὸν τὸν εἶχε στείλει τῷ 1864 ἵνα σπουδάσῃ εἰς Γαλλίαν, ὑπόθεν καὶ προσεκληθῆ μετὰ τὸν αἰωνίδιον τοῦ Μιχαήλ θάνατον. Ἀναχωρῶν δὲ προσέλαβε καὶ τὸν παιδαγωγὸν αὐτοῦ (Fran-

cois Huel), πρῶτον καθηγητὴν τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων.

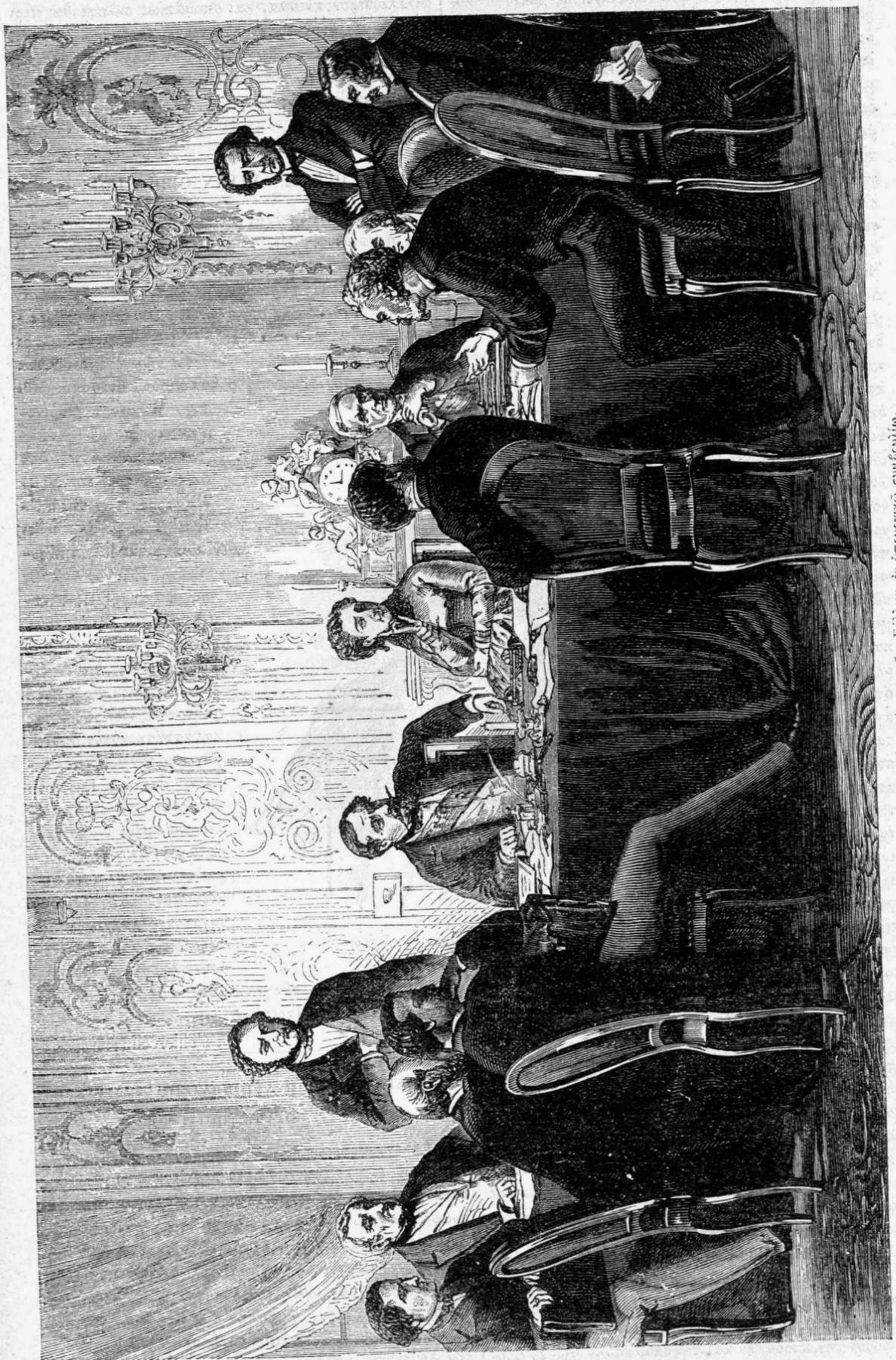
Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΕΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙῳ ΥΠΟΥΡΓΙΚῳ.

Ἡ ἀπέναντι εἰκὼν παριστᾷ αἰθούσῃαν τῶν γαλλικῶν ἀνακτόρων, ἐν ἧ λαμβάνει χώραν ὑπουργικὸν συμβούλιον προεδρευόμενον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος. Εἰς τὰ συμβούλια ταῦτα εἶναι σχεδὸν πάντοτε παρούσα καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα Εὐγενία. Αἱ Μεγαλειότητες αὐτῶν περισιγχίζονται ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν ὅλων. Οὕτως, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν δεξιῶθεν τοῦ Αὐτοκράτορος, βλέπομεν ὄρθιον τὸν Ρουέρον, ὑπουργὸν τοῦ Κράτους· παρέκει δὲ τὸν Βουιτρώ, πρόεδρον τοῦ συμβουλίου τοῦ Κράτους· τὸν Δουρουῖν, ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως· τὸν Βαρόσχην (Baroche), τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν· τὸν Μουστιέρον, τῶν ἐξωτερικῶν. Ἀριστερῶθεν δὲ τῆς Αὐτοκρατείας, τὸν Μάγγνην (Magne),

Μιλᾶν Ὁβρένοβικ, ἡγεμὼν τῶν Σέρβων.

τοιοῦτων ἀρχῶν; Δειξάτω ἡμῖν ἡ ἱστορία ἐν καὶ μόνον παράδειγμα πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κατεδιώξέ ποτε ἐπισήμονά τινα, ἢ τεχνίτην, ἢ ἔμπορον, ἢ βιομήχανον, ἢ τοῦλάχιστον, ὅτι παρενέβαλε καὶ μικρὸν τι πρόσκομμα εἰς τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν ἐνέργειαν. Φρικιδῶ δὲ καὶ ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην μου τὰ ἱερά τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας δικαστήρια. Περὶ δὲ τῆς ἀκρας ἀνοχῆς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ὅλος ὁ κόσμος ἤδη ἐστὶ πεπεισμένος. Τίς λατῖνος θεολόγος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σοφῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ, τολμᾷ καὶ ἀπαξ ἵνα ἐπισκεφθῆ παράδοσιν διαμαρτυρομένου καθηγητοῦ θεολόγου; Ἕλληνες δὲ ὀρθόδοξοι θεολόγοι, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων τῆς Ἐκκλησίας ἱεραρχῶν ἀπεσαλμένοι, φοιτῶντες ἐν Γερμανίᾳ τακτικῶς εἰς τὰς παραδόσεις τῶν τε λατίνων καὶ διαμαρτυρομένων τῆς θεολογίας καθηγητῶν, διεγείρουσι τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐυφρονούντων, οἵτινες ἐρέφοντες ὅμῃα εὐνοϊκὸν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων πρώτων αἰώνων, ἀρχονται ἡδὴ ἐμβριθέστερον μελετᾶν τὸ διέπον τοὺς θεσμούς αὐτῆς

Ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα τῶν Γάλλων ἐν ὑπουργικῷ συμβούλιῳ.

τῶν οικονομικῶν· τὸν Πινάρδον (Pierard), τῶν ἐσωτερικῶν· τὸν Φορκάδην Δελαρακέττον, τῆς γεωργίας, τῶν ἐμπορίου καὶ τῶν δημοσίων ἔργων, καὶ τὸν στρατιωτικῶν. Εἰς τοῦτον

λαλούντα φαίνονται προσέχοντες κατά την στιγμήν ταύτην άπαντες. Τέλος, τόν ναύαρχον Γενουίλλυ, έχοντα έστραμμένα ήμιν τὰ νώτα.

ΤΑ ΨΕΥΔΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ.

Τὸ 1840 επρόκειτο νὰ μεθερμηνευθῆ ἐπίγραμμα τι καρχηδονικόν, καὶ οἱ γάλλοι ἀρχαιογράφοι ήμιλλῶντο τίς νὰ δώσῃ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔννοιαν. Εἰς ἐξ αὐτῶν (ὁ général Duvivier) εὔρεν ὅτι ἐσήμαινεν, « Ὡδε κεί- ται Ἀμύλλας πατὴρ Ἀννίβα, ἴσα προσφιλεῖς τῆ πα- τριδὶ δεινός τε τοῖς πολέμοις. »

Ἄλλος, (ὁ de Sauley) εἶδεν τὴν ἀκόλουθον ἔννοιαν. « Ἡ Ἰσιδος ἰέρεια τόδε ἤγειρε μνήμα Ἐαρι, Χάρισί τε καὶ Ῥόδοις τοῖς ποθεινοῖς καὶ κοσμογόνιοις. »

Ἐπειδὴ δ' ἑκάτερος τῶν σοφῶν τούτων ἐπέμενεν εἰς τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ, θεωρῶν ὡς ὀρθὴν, ἡ Ἀκαδημία ἀνέθεσε τὴν κρίσιν εἰς τρίτον. οὗτος δ' ἐξήγησεν. « Ἰε- ρὸν τόδε ἀφιέρωται θεῷ τὸ τῶν ἀνέμων καὶ θευλλῶν, τοῦ πράναι τὰς ὀργὰς αὐτοῦ. »

ΤΑ ΝΕΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ.

Τὰ γαλλικὰ στρατεύματα καταγίνονται σήμερον ὅπως προσκτῆσῃ τὴν ἀπαιτουμένην πείραν εἰς τὰ νέα γυμνάσια, ἅτινα καθιστῶσιν ἀναγκαῖα αἱ περὶ τὸν ἐξοπλισμὸν νέαι τροποποιήσεις. Ἡ τελειοποίησις τῶν τυφεκίων ἀπήτησε τὴν ἐξέυρεσιν νέου τινὸς ἀμυν- τικοῦ συστήματος, καὶ ἰδοὺ ἐπενοήθησαν αἱ ὀνομασθεῖ-σαι tranchées abris, ἤτοι τάφοι προφυλακτικά. Ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἀκροβολιστῶν, πᾶς λόγος σχη- ματίζει γραμμὴν, ἕκαστος στρατιώτης ἀποθέτει χα- μαὶ τὸν σάκκον καὶ τὸ ὄπλον του, ἔπειτα δὲ διαιροῦν- ται ὅλοι εἰς συνεργεῖα (γαλλιστὶ ateliers) ἐκ τριῶν ἀνδρῶν ἕκαστον. καὶ εἰς μὲν ἐξ αὐτῶν φέρεται πτυάριον οἱ δ' ἄλλοι δύο δικέλλαι. Τὰ στελέχη τῶν δικελλῶν, τιθέμενα χαμαὶ, οὐρὰ πρὸς κεφαλὴν, ὑποδεικνύουσι τὴν διεύθυνσιν καὶ τὸ πλάτος τῆς τάφρου. Σκάπτεται δ' ἔπειτα αὕτη μέχρι βάθους ἡμίσεος μέτρου, καὶ τὸ χῶ- μα ρίπτεται ἐπὶ τοῦ γείλους τῆς πρὸς τοὺς πολέμιους. ὥστε ἐντὸς δέκα λεπτῶν εἶναι καὶ ἀποπερατωμένον τὸ πρόχειρον προτείχισμα, ἔχον ὕψος ἐνὸς μέτρου καὶ ἀ- διαπέραστον πρὸς τὰ βλήματα τῶν τυφεκίων. μάλιστα δὲ καὶ τῶν κανονίων αἱ σφαῖραι δυσκόλως τὸ διαπερῶ- σι. Τὰ νέα τυφέκια ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἐπειδὴ γεμίζονται ἀνευ ὀβελού, ἐκ τῶν ὀπισθεν, ὁ στρατιώτης δύναται καὶ κοιτώμενος πρηνῆς νὰ τὰ με- ταχειρίζεται μετὰ πολλῆς εὐκολίας.

Ἐπειδὴ δ' ἕνεκα τῆς ταχύτητος μετ' ἧς πυροβολεῖ τὸ νέον τυφέκιον κινήσει μεγάλως ἡ κατανάλωσις τῶν φυ- σεκίων, ἐδέχθη νὰ ἐπινοηθῆ καὶ νέος τρόπος ἐφοδιασμῶ τῶν στρατιωτῶν ἐν ὥρᾳ μάχης. Κατεσκευάσθησαν λοι- πὸν νέα κιβώτια, ὧν ἕκαστον, κείμενον ἐπὶ δύο τρο- χῶν, σύρεται ὑπὸ δύο ἵππων κατὰ μέτωπον ἀμφοτέρων, ἡ κατὰ γραμμὴν (κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους). Πᾶν κιβώτιον ἐνέχει δέκα συρτάρια στενὰ καὶ ὑψηλά, καὶ πᾶν συρτᾶριον περιέχει φυσέκια 1,100. Ἐχουσι δὲ τὰ συρτάρια ταῦτα ἑκατέρωθεν ἕνα ἐπιμήκη σιδηροῦν κρί- κον, ἵνα μετακομίζονται εὐχερῶς ὑπὸ δύο μόνον ἀν- δρῶν, ὅπου τῆς γραμμῆς τὰ φυσέκια σπανίζωσι.

Ἡ ῥωσικὴ Κυβέρνησις, ἐκ φιλανθρωπίας ὀρωμένη,

προέτεινεν ἐσχάτως εἰς τὰς ἄλλας τῆς Εὐρώπης ἵνα διὰ κοινῆς συμφωνίας μὴ γίνεται ἐν πολέμῳ χρῆσις τῶν πρὸ μικροῦ ἐφευρεθεισῶν νέων τινῶν σφαιρῶν, αἰ- τινες ἐνῶ τιτρώσκουσιν ἐκρήγνυνται ἐνταυτῶ. Αἱ σφαῖ- ραι αὗται εἶναι, ὡς φαίνεται, βλήματα κανονίων, ὡς καὶ τυφεκίων. Ἀληθῶς, ἐὰν ὁ πόλεμος παρὰ τοῖς πο- λιτισμένοις ἔθνεσι δὲν κινήται πρὸς φόνον τῆς ἀνθρω- πότητος, ἀλλὰ μόνον πρὸς ὑποταγὴν τῶν ἐναντίων, τίς ἡ χρῆσις νὰ προσενηθῆ εἰς τοὺς δυστυχεῖς τραυμα- τίζομένους ἀνθρώπους ἀφευκτος θάνατος; Ἡ νίκη ἡ- δύνατο νὰ ἐπιτυγχάνεται καὶ ἂν τὰ βλήματα τῶν πο- λεμίων, ἀπλῶς τραυματίζοντα, ἔσπελλον μόνον ἐξῶ τῆς μάχης ὅσους πλείστους.

Ἀλλὰ τὰ νέα βλήματα τῶν ὁμοίων τὴν ἀπαγόρευ- σιν προτείνει ἡ Ῥωσσία εἶναι, ὡς λέγεται, τὰ μέχρι τοῦδε μόνον πρὸς τὰ θηρία ἐν χρῆσει, ἐφευρεθέντα πρῶτον ὑπὸ γάλλου τινὸς ὀπλοποιῦ, ὀνομαζομένου Δεβίσμου (Dévisme). Εἶναι δὲ ταῦτα κυλινδρικά, γέ- μοντα πυρίτιδος καὶ ἀπολήγοντα πρὸς τὰ ἄνω εἰς κῶ- νον ὅστις φέρεται καψίδιον. Ὅταν τὸ καψίδιον τοῦτο συγκρουσθῆ μετὰ σώματος στερεοῦ, φέρ' εἰπεῖν ὁ- στοῦ, ἡ μεταλλικὴ τινος πρᾶγματος ἐκ τῶν τῆς ἀπο- σκευῆς τοῦ στρατιώτου, ἀνάπτειν πάραυτα μεταδίδει τὸ πῦρ εἰς τὴν ἐν τῷ βλήματι ἐναποταμιευμένην πυ- ρίτιδα, καὶ τὸ βλήμα οὕτως ἐκρήγνυται. ἐὰν δὲ ὡς ἀπλὴ σφαῖρα δὲν ἐθανάτωσε, διὰ τῆς ἐκρήξεως θανα- τώνει ἀφευκτος.

Ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐδέχθη προθύμως τὴν ῥωσ- σικὴν πρότασιν, ὡς καὶ ἡ ἰταλικὴ ἡ Ἡρωσσία ἀπήν- τησεν ὅτι εἶναι χρῆσις νὰ σκεφθῆ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διεθνῆς τῆς ἐπιτροπῆς στρατιωτικῆς, προσδιορίσουσα τὰς περιστάσεις καθ' ἃς δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὰ ὀλέθρια βλήματα οἱ ἐμπόλεμοι. ἡ δὲ Ἀγγλία ἀπε- φάνθη ὅτι ἐν ὥρᾳ πολέμου πᾶς τις εἶναι ἐλευθερὸς νὰ μεταχειρισθῆ ὅ, τι μέσον ἔχη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀν ἄ- ληθῶς ἐδῶκε τοιαύτην ἀπόκρισιν ἡ Ἀγγλία, λυπού- μεθα ὅτι ὁ προτεσταντισμὸς ἠττήθη ὑπὸ τοῦ παπι- σμοῦ, γενναϊότερου καὶ φιλάνθρωποτέρου φανέντος εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν. Τότε ἡ Ἀγγλία πῶς νὰ μὴ μεταχειρισθῆ καὶ τὰ δηλητηριώδη βλήματα διὰ τῶν ὁμοίων πυροβολούντων αἱ φάλαινα ὑπὸ τῶν ἀ- λειούτων τὰ κήτη ταῦτα;

Ἄς εἰπῶμεν καὶ περὶ τῶν τελευταίων τούτων βλη- μάτων ὀλίγας τινὰς λέξεις. Ἰατρός τις τὰ ἐρηύρε- γάλλος καὶ οὗτος Ἐθιερσελίνος (Thiercelin) ὀνομάζε- ται. Εἶναι στρογγύλα καὶ χωροῦν εἰς τὸν σωλῆνα τῶν εὐρυσωλήνων τυφεκίων. Μίαν μικρὰν βόμβαν ὑποθέ- σετε πλήρη πυρίτιδος, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς πυρίτιδος χαρτίον περιέχον ἀνάμικτα δύο τῶν δραστηκωτάτων δηλητηριῶν. σφυγνίνην καὶ κυράριον (curare), τὸ φο- θερὸν τοῦτο τοξικὸν ἀγρίων τινῶν φυλῶν τῆς Ἀμερι- κῆς. Ἡ βόμβα διαπερᾷ τὸ σῶμα καὶ ἐκρήγνυται ἐντὸς αὐτοῦ. ἐὰν δὲ οὔτε αὕτη ἀπέκτεινεν, οὔτε τὰ συντρίμ- ματά της, ἀποκτείνει τὸ ἐν αὐτῇ δηλητηριῶν ἀναπο- φεύκτως, ἐν ἀκαρῇ, ἢ, τὸ πολὺ, ἐντὸς πέντε λεπτῶν. Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ ἐφευρετοῦ, ἀπαιτεῖται δη- λητηριῶν 5 δεκάτων τοῦ χιλιοστοῦ μέρους ἐνὸς γραμ- μαρίου ἀνὰ ἕκαστον χιλιογράμμον βάρους τοῦ φονευο- μένου ζώου. Διὰ τὴν φάλαιναν, ἔχουσαν βάρους 60,000 χιλιογράμμων περίπου, ἀπαιτεῖται 30 γραμμαρίων δηλητηριῶν. Δέκα τοιαῦτα πειράματα ἐγένοντο μέχρι τοῦδε ἐπὶ φάλαινῶν καὶ εἰς μὲν τὰ δύο, αἱ φάλαινα

ἔμειναν ἐν ἀκαρῇ νεκραί, ἐντελῶς ἀκίνητοι. εἰς δὲ τὰ τρία, ὁ θάνατος ἐπῆλθε μετὰ πέντε λεπτά. εἰς δὲ τὰ ἄλλα πέντε, μετὰ δέκα ἕως εἴκοσι λεπτά. Ὡστε διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἔχοντα βάρους 60 ἕως 80 χιλιογράμ- μων κατὰ μέσον ὄρον, θὰ ἀπληθεύει μόλις ὃ ἢ 6 ἑκα- τοστῶν τοῦ γραμμαρίου δηλητηριῶν.

Θεραπευτικῶς λοιπὸν ὀμιλοῦντες, λέγομεν ὅτι, ἐὰν ἐντὸς βόμβας, ὀδοῦζιου ἢ γρενάτας ἐτίθετο μικρὸν τι χαρτίον περιέχον μόνον δέκα γραμμαρίων κόνιν τοῦ κυρίου Θιερσελίνου, ἡ δόσις αὕτη θὰ ὑπερήκει ὅπως πεμφθῶσι διὰ μιᾶς ἐν σκηνᾷ δικαίων διακόσιοι χρι- στιανοί.

Ο ΛΕΩΝ.

Οὐδενὸς θηρίου τ' ὄνομα εἶναι εἰς ἡμᾶς οἰκειότερον, οὔτε κἀνὲν ἄλλο ἐδῶκεν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας ἀφορμὴν εἰς μεταφορικῶς λόγους πλείονας ἢ τὸ τοῦ λέοντος. ἐνῶ τὸ θηρίον τοῦτο μικρότατον μόνον μέρος τῆς Εὐρώπης ἐκατοίκησε, καὶ πρὸ πολλῶν αἰώνων ὅλως ἐξέλειπεν ἐξ αὐτῆς. Ἀληθῶς μὲν αἱ πλείους τῶν ῥήσεων ἐν αἷς ἀναφέρεται τ' ὄνομά του εἶναι ἐβραϊκῆ, ἐπειδὴ οἱ Ἐβραῖοι πολλὰκις ἔτυχε νὰ γνωρίσωσι τὴν δύνα- μιν καὶ τόλμην τοῦ θηρίου τούτου ἐξ οἰκείας πείρας. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς διαδόσεως τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ λέων παρεῖχεν εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ῥήτορας ἀπείρους εἰκόνας καὶ παρα-βολὰς.

Ἐπιστεῦθη ἔκκαλαι ὅτι ὁ λέων πλήττει τὰς πλευ- ρὰς του διὰ τῆς οὐρᾶς ὅτε θέλει νὰ ἐρεθίσῃ ἑαυτὸν εἰς ὀργήν. ὅθεν ἐλέγη μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου, « πλήττει τὰς ἑαυτοῦ πλευρὰς », ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι θέλει νὰ πράξῃ τι αὐτὸς ἑαυτὸν ἐρεθίζων διὰ τεχνη- τῶν μέσων, ἐνῶ δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο διαθέσιν ἢ ὀρεξίν.

Ἡ εἰκὼν τοῦ λέοντος πλήττοντος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ διὰ τῆς οὐρᾶς ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον, ἀρυ- σθέντα αὐτὴν ἴσως ἐξ ἀρχαιοτέρων ποιητῶν. ἀλλὰ πρῶτος τὴν ἡμῆνευσεν ὡς ἀνωτέρω ὁ λατῖνος ποιη- τῆς Λευκανός, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Ἡλίνιος. τέλος δὲ Δίδυμος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, εἰς ἐκ τῶν πρώτων σχολια- στῶν τῆς Διακός, ἀνεκάλυψεν εἰς τὴν ἄκρην τῆς οὐ- ρᾶς τοῦ λέοντος κεκρυμμένον μεταξὺ τῶν τριγῶν ὀ- ζόν τινα ὄνυχα, καὶ ὑπέθεσεν ὅτι οὗτος ἦτο τὸ ὄργανον τὸ ὁποῖον, ὅτε ὁ λέων ἐν ὥρᾳ κινδύνου σείει βιαίως τὴν οὐρὰν, τοῦ ἐκέντα τὰς πλευρὰς δίκην περνεριστῆ- ρος, καὶ τὸν παρόρμα κατὰ τῶν ἐχθρῶν του.

Οἱ νεώτεροι φυσιολόγοι κατεφρόνησαν τὴν παρατή- ρησιν ταύτην τοῦ σχολιαστοῦ ὡς μωρὰν, καὶ οὐδὲ κἀν ἔλαβον τὸν κόπον νὰ τὴν ἀναίρεσωσιν. ἀλλ' ὅμως ἐπὶ λέοντός τινος καὶ λεαίνης, ἀποθανόντων ἐν τῷ θηριο- τροφείῳ τῶν Παρισίων, εὐρέθη πραγματικῶς εἰς τὴν ἄκρην τῶν οὐρῶν ὁ εἰρημένος ὄνυξ, ἂν καὶ μικρότατος καὶ προσκεκολλημένος μόνον ἐπὶ τοῦ δερματός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου καὶ ἀπεσπάσθη ἀνευ πολλοῦ κόπου.

Καὶ ἐπὶ λεοπαρδάλεως τινος τῆς Ἀσίας ἀνεκαλύφθη ὁμοίον τι κέντρον ὅφ' ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς ἐν Λονδίῳ Ζωολογικῆς Ἐταιρίας. ἀλλ' ὡς φαίνεται, τὰ πλείεστα τῶν ζώων τοῦ αὐτοῦ τούτου γένους στεροῦνται τοιού- του τὸ βέβανον εἶναι ὅτι εἰς τὴν οἰκιακὴν γαλῆν ἐλ- λείπει.

Παραδόξον θὰ φανῆ ὅτι ἡ γαλῆ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν παραβάλλεται πρὸς τὸν λέοντα. ἀλλ' ὅμως πρὸς τοὺς

φυσιολόγους, σπουδάζοντας καλῶς τὸν ὀργανισμὸν τῶν ζώων τούτων, ὁ λέων, ἡ βασιλικὴ λεγομένη τίγρις, ἡ πάρδαλις, ὁ πάνθηρ, ὁ αἰλουράπαρδος, ὁ κουγούραρος καὶ πλῆθος ἄλλων τοιούτων, μέχρι τοῦ μικροτάτου αἰ- τῶν, τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰλούρου, ὅλα εἶναι τοῦ αὐτοῦ γέ- νους. μόνον δὲ διαφέροντα κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ χρῶ- μα καὶ τὸ μήκος τῶν τριγῶν, λέγονται κοινῶς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης αἰλουροειδῆ (felis).

Εἰς τὰς ἐλαγίστας λεπτομερείας τῶν διαφόρων ζώων τούτων διακρίνεται ἡ ὁμοιότης αὐτῶν. Οἱ ὄνυχες εἶναι ὅπλα ἰσχυρὰ εἰς τὸ γένος τοῦτο, ἀλλὰ πρέπει νὰ φυλάττωνται καλῶς, ὅπως τοῖς ἀποβαίνουσιν ὀφέ- λιμοι. Οἱ ὄνυχες οὗτοι εἶναι μακροί, ὀξεῖς, κοπτεροί. ἂν ἦσαν διατεθειμένοι ὡς εἰς τὰ ἄλλα ὄνυχα μαστο- φόρα ζῶα, ὡς παραδείγματος χάριν εἰς τοὺς κύνας, αἱ ἄκραι αὐτῶν, ἐργίζουσαι κατὰ πᾶν βῆμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, θὰ ἐξομοῦντο τάχιστα. ὑπάρχει λοιπὸν δια-φορά εἰς τὰς φάλαγγας τῶν, ἤτοι εἰς τὴν θέσιν τῶν ὀστέων τῶν δακτύλων τῶν. ἡ φάλαγγς ἧτις φέρεται τὸν ὄ- νυχα εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἐπομένης οὕτως, ὥστε νὰ διπλοῦται μετ' αὐτῆς καὶ νὰ χωρῆ ἐντὸς κοιλότη- τός τινος ὑπαρχούσης εἰς τὴν δευτέραν.

Ἐκ τοῦ συγκλεισμῶ τῆς τελευταίας φάλαγγος προ- φυλάττεται ὄχι μόνον ἡ αἰγμὴ τοῦ ὄνυχος, ἀλλὰ καὶ ὁ δάκτυλος ἀπὸ πάσης ἐξαρθρώσεως, ὅτε τὸ ζῶον πλήττει διὰ τοῦ ποδός. Τφόντι, ὅλα τοῦ εἶδους τού- του τὰ ζῶα, μεγάλα τε καὶ μικρὰ, ἔχουσι τὴν συνή-θειαν νὰ θανατώνωσιν ἢ τοῦλάχισον νὰ σκοτώνωσι τὸ θήραμα αὐτῶν πρὶν τὸ φάγωσι, καταφέροντα ἐπ' αὐτοῦ ἕνα τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τῶν. τοῦτο βλέπομεν πολ- λάκις εἰς τὰς γαλᾶς τὰς χειροκίβεις, τοῦτο δὲ παρατή- ρησαν οἱ περιηγητὰ καὶ εἰς τὸν λέοντα τῆς Ἀφρικῆς. ἀλλ' οὗτος ἔχει τόσην δύναμιν, ὥστε δι' ἐνὸς μόνου πλήγματος συντρίβει τὸ κρανίον βουβάλου. Καὶ μέρος μὲν τῆς δυνάμεως ταύτης προέρχεται ἐκ τῆς βαρύτητος τῶν ὀστέων τοῦ ποδός, ἀποτελοῦντος ὅ,τι ἡ σφύρα, μέ- ρος δὲ καὶ ἐκ τῆς ἰσχύος τῶν μυῶνων οὕτινες βάλλουσι τὸν πόδα εἰς κίνησιν.

Τοιαύτην λοιπὸν ἔχων τεραστίαν δύναμιν, καὶ τοιαῦτα φοβερὰ ὄπλα, δυνάμενος δὲ καὶ νὰ πηδήσῃ δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος διάστημα πολὺ, ὁ λέων οὐδένα βλέπει ἀξιοφόβον ἐχθρὸν μεταξὺ τῶν ἄλλων τῆς γῆς θηρίων. ὥστε ὀσάκις, μὴ ἔχων ὀρεξίν νὰ πολεμήσῃ, ἀποχωρεῖ ἡσύχως ἐνώπιον ἄλλων ζώων ἀδυνάτων καὶ οὐδὲν εἰς αὐτὸν διεγειρόντων αἰσθημα κινδύνου, δὲν εἶ- ναι διὰ τοῦτο ἀξιοθαύματος. παρατηρήθη μάλιστα ὅτι, ὀσάκις προτίθεται νὰ ἐφορμήσῃ ἐπὶ τινος ζώου ἐκ τοῦ ὁποίου περιμένει ἀντίστασιν, προσέχει νὰ ἐπιπίπτῃ αἰφνιδίως. ἐξέρχεται διὰ νυκτός, ἡ μεταβαίνει ἔρπων ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον, καὶ οὕτω προχωρεῖ μέχρις ἀποστάσεως, ὥστε δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος ν' ἀρπάσῃ εἰς τοὺς ὄνυχας του τὸ θήραμα. Καίτοι ὁ ἄνθρωπος δὲν φαίνεται εἰς τὸν λέοντα ὡς ἄξιος φόβου, ἀλλὰ πολλὰ-κις τὸ θηρίον διστάζει ἐνώπιον αὐτοῦ, μάλιστα δὲ ὅ-που τὰ πυροβόλα ὄπλα εἶναι ἀρκούντως διαδεδομένα. Τὸ θράσος τῶν λέοντων τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Χρυστῆς Ἐλπίδος ἠλαττώθη ὄχι ὀλίγον ἀφότου οἱ Εὐρωπαῖοι συνέστησαν ἐκεῖ καταστήματα. καίτοι δὲ εἰς τὰ ἀπό- τερα μέρη τῆς ἀποικίας ἐκείνης εἰσέτι γίνεται θραῦσις πολλὴ ὑπὸ τῶν λέοντων εἰς τὰ κτήνη, σπανίως ἐφορ- μῶσιν εἰς ἄνθρωπον, ἐκτὸς ἂν προσεβάλλοντο ὑπ' αὐ- τοῦ πρώτου.

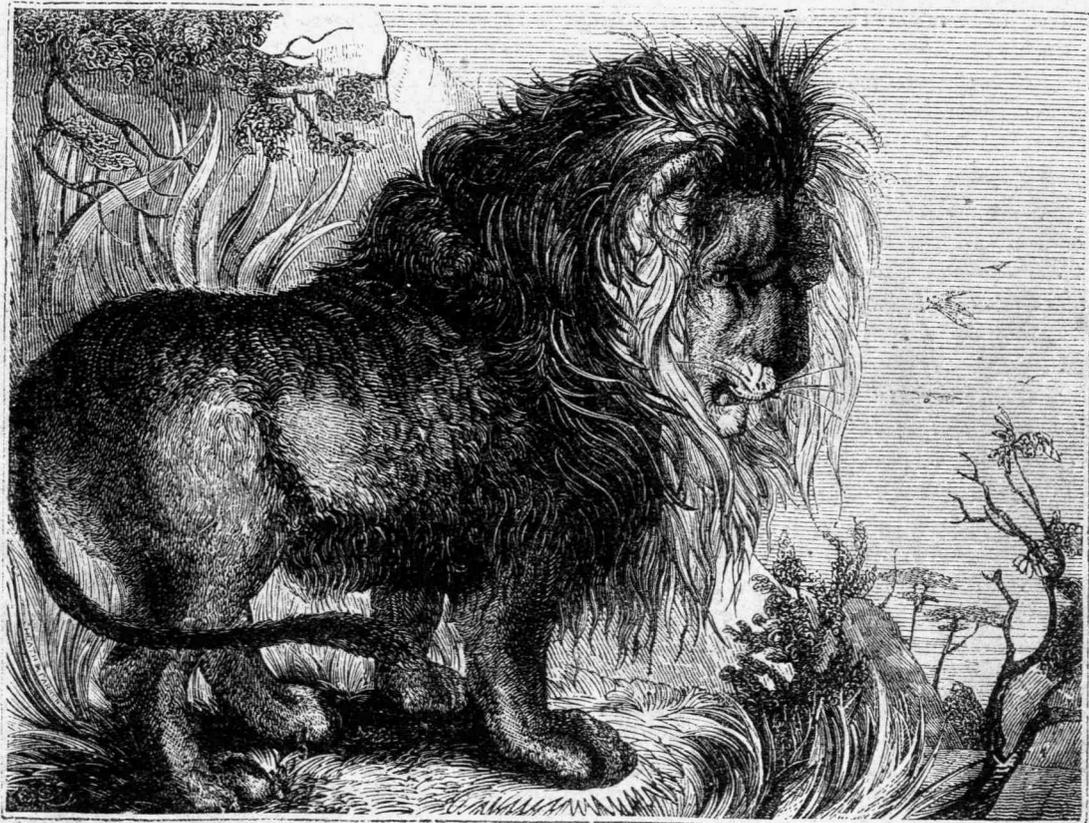
Οἱ Ἀραβες λέγουσαν ὅτι ὁ λύγξ, — εἶδος αἰλούρου ἀγρίου τὸν ὁποῖον ὁ Λινναῖος καὶ ὁ Βυφφὼν ὀνομάζουσι καράκαλον, — πολλάκις καθίσταται ὁδηγὸς ἢ ποριστὴς τοῦ λέοντος· ὅτι προηγείται αὐτοῦ ὀλίγα βήματα καὶ τὸν φέρει ὅπου ἀπαντῶνται θηράματα ἀφθονότερα· ὁσάκις δὲ τύχη μεμακρυσμένος ἀπ' αὐτοῦ, βάλλει ἰδίαν τινα φωνήν, ὡς θέλων νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ λέοντος ἐπὶ ζώου τινὸς διαβαίνοντος πλησίον ἐκείνου. Προσθέτουσιν ὅτι καὶ ὁ λέων πρὸς ἀνταμιωθῆν ἀφίνει πάντοτε εἰς τὸν λύγκα μέρος τῆς βορᾶς του ταύτης.

Φαίνεται δὲ ὅτι εἰς τὴν Σενεγάλην ὁ λέων συντροφίζει οὕτω καὶ μετὰ τοῦ λύκου. Ὁ Ἀλανσὼν βεβαίως ὅτι πολλάκις κατὰ τὸν ποταμὸν Νίγηρα ἀπαντῶνται ἄμοῦ τὰ δύο ταῦτα θηρία, καὶ ὅτι ὄχι μόνον ἤκουσε

τοὺς ὠρυγμούς των ἀναδιδομένους ἐκ τῆς αὐτῆς θέσεως, ἀλλὰ καὶ νύκτα τινα, κοιμώμενος ἐντὸς καλύβης αἰθιόπων, εἰς τὴν στέγην τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο ἠπλωμένα ὀψάρια πρὸς ζήρανσιν, εἶδε λύκον καὶ λέοντα προσεγγομένους ἵνα λάβωσιν ἐκ τῶν ὀψαρίων τούτων. Τὴν δ' ἐπιούσαν, ἐξετάσας ἐπὶ τῆς ἄμμου τὰ ἵγνη των, παρατήρησεν ἐξ αὐτῶν ὅτι ἐπορεύοντο πλησίον ὁ εἰς τοῦ ἄλλου.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν βοτανικὸν Κήπον τῶν Παρισίων, ὅπου τρέφονται καὶ θηρία πολλὰ, συνέβη νὰ ἴδωμεν κεκλεισμένους εἰς τὸν αὐτὸν κλωθὸν καὶ συνφαινωμένους λέοντα ἢ λέαιναν μετὰ κυνός.

Εἰς τὰς περιγραφὰς τῶν πρώτων ἀποίκων τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου ἀπαντῶνται μετὰ καὶ ἄλλων ἀξιοπεριέργων πολλὰ περὶ λέοντων, τὸ μὲν διότι

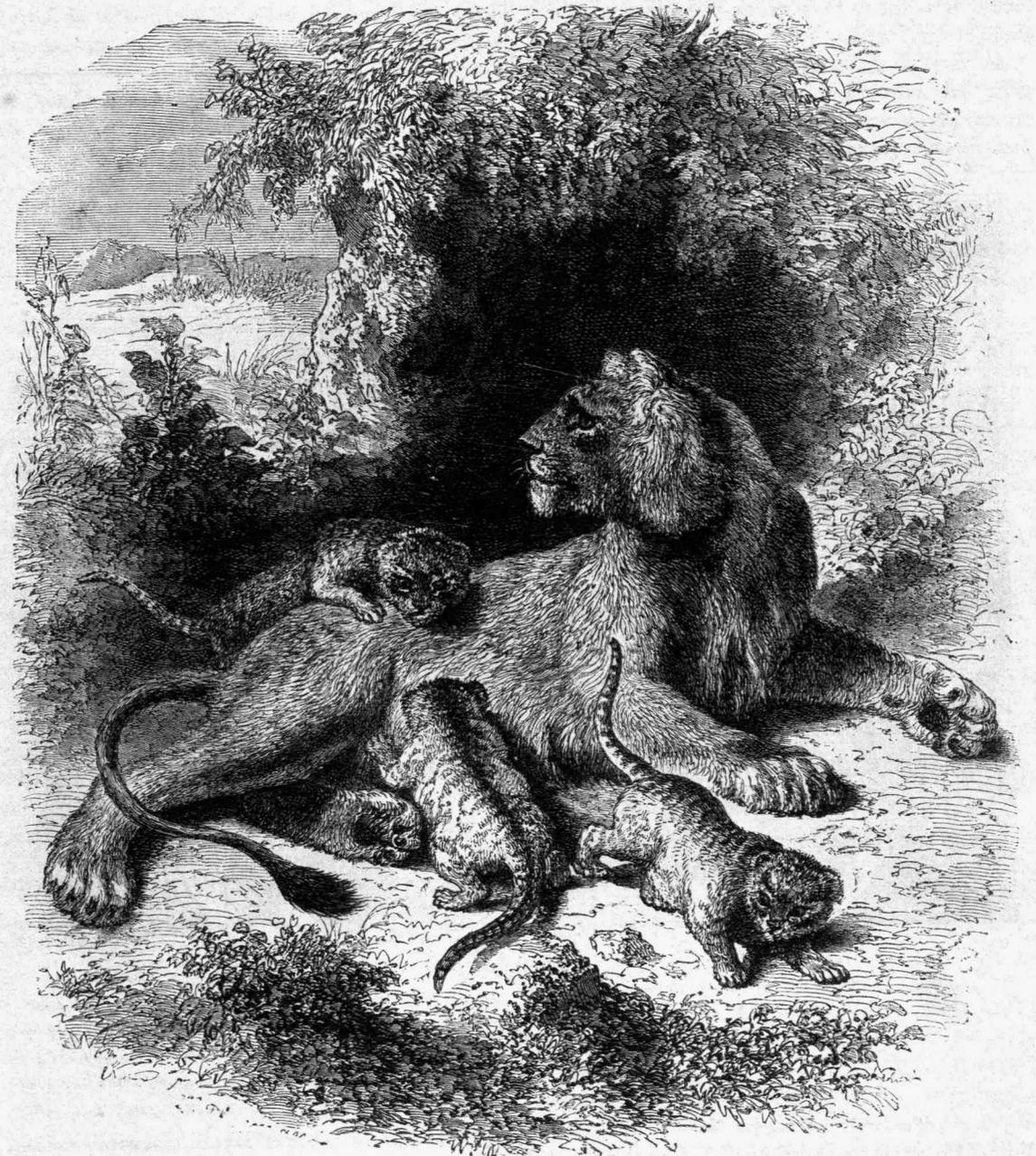
Λέων ἀφρικανός.

ἤρχοντο τὰ θηρία ταῦτα καὶ τοὺς ἐπεσκέπτοντο πολλάκις διὰ νυκτὸς ἀφαρπάζοντα τὰ κτήνη των, τὸ δὲ διότι οἱ ἀποικοὶ αὐτοὶ ἐπορεύοντο νὰ τὰ προσβάλωσιν εἰς τὰς φωλεὰς των, ὅπως ἀπαλλαγθῶσιν ἀπὸ τοιούτων ἐπικινδύνων γειτόνων. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀγρονόμος τις εἶχε παρατηρήσει ὅτι τῷ ἔλλειπεν εἰς τῶν ἵππων του. Ἀναζητήσας αὐτὸν πανταχοῦ, ἐσυμπέρανεν ἐκ τινων ἵγνων ὅτι τὸ κτήνος ἐθανατώθη ὑπὸ λέοντος· καὶ λοιπὸν ἀπεφάσισε μετὰ τινων ἄλλων νὰ πορευθῆ εἰς εὐρεσίαν τοῦ θηρίου. Οἱ Ὀττεντότοι τοὺς ὁποίους προσέλαβον οἱ κυνηγοὶ ὡς ὁδηγοὺς τοὺς ἔφερον εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλίου ἀπὸ τοῦ τόπου ἐνθα εἶχε θανατωθῆ ὁ ἵππος. Ὁ λέων εἶχε μεταφέρει ἕως ἐκεῖ τὸ θήραμά του ἵνα φάγῃ αὐτὸ ἡσύχως, ὡς πράττουσι συνήθως τὰ θηρία ταῦτα. Ἰδὼν τοὺς κυνηγοὺς προσερχομένους, ὁ λέων ἠγέρθη, καὶ μετὰ τινα δισταγμὸν ἐκρύβη ἐντὸς θάμνων τινῶν ὀλίγων ἀπεχόντων, εἰς τὸ

βάθος μιᾶς φάραγγος. Τὸν ἠκολούθησαν λοιπὸν μακρόθεν, καὶ λαβόντες θέσιν τινα ὑψηλοτέραν, ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι πρὸς τοὺς θάμνους. Ἄλλ' ὁ λέων δὲν εἶδε σημεῖον ὑπάρξεως ὑπὸ τοὺς τυφεκισμούς· ἢ ἐφανεύθη καὶ διὰ τοῦτο ἔμεινεν ἀκίνητος, ἢ δὲν ἤθελε νὰ ἐπεξέλθῃ. Παρώρμησαν τότε τοὺς κυνηγετικούς κύνας νὰ τὸν ἀνακαλύψωσι, καὶ τότε ἐβεβαιώθησαν ὅτι ἔζη, ἐπειδὴ οἱ κύνες ἅμα πλησιάσαντες πρὸς αὐτὸν ὀπισθοδρομήσαν ἐν βίᾳ, τὸ δὲ θηρίον ἔβαλε μετὰ τῆς κινήσεως καὶ τρομερῶν ὠρυγμῶν. Ἀνυπομονήσας εἰς τῶν κυνηγῶν, νέος ἄνθρωπος καὶ εὐτολμος πολὺ, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν λέοντα ἐπιμόνως κρυπτόμενον καὶ μὴ παραιτοῦντα τὴν θέσιν ἐκείνην, ἀφῆκε τοὺς συντρόφους του εἰς τὸν λόφον, καὶ κατέβη εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος· ἐκεῖ δὲ ἤρχισε νὰ λιθοβολῇ πρὸς τοὺς θάμνους. Αὕτη ἢ τολμηρὰ ἠρέθισε τέλος τὴν ὄργην τοῦ λέοντος, ὅστις, ἐξορμήσας ἀπὸ τῶν θάμνων, ἐν ἄλμα, δύο ἄλματα,

ἔβριψε τὸν κυνηγὸν κατὰ γῆς. Θὰ τὸν κατεσπάραττεν, ἂν δὲν τοῦ περιέσπα τὴν προσοχὴν εἰς τῶν κυνῶν, ὅστις ὤρμησε τότε ὑλακτῶν κατὰ τοῦ θηρίου ὡς λυσσώδης. Τὸ δυστυχὲς τοῦτο ζῶον, λησιμονήσαν τὴν περὶ τῆς ἰδίας του συντηρήσεως φροντίδα χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ κυρίου του, τόσον εἶχε πλησιάσει πρὸς τὸν λέοντα, ὡς ἐγείρας οὕτως ἓνα τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τὸ ἀφῆκε νεκρὸν εἰς τὸν τόπον. Ἐλαβεν ὁ κυνη-

γὸς ἐκ τοῦ ἀντιπερισπασμοῦ τούτου καιρὸν νὰ σωθῆ δι' ἐνὸς πηδήματος εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τότε οἱ σύντροφοί του, ἀπὸ τινος βράχου ἀνωτέρω κειμένου, ἐπυροβόλησαν ὅλοι συγχρόνως πρὸς τὸν λέοντα. Ἐπεσε δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ πολλῶν ὁμοῦ βλημάτων τρωθὲν πλησίον τοῦ πιστοῦ κυνός, ὅστις διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ κυρίου του.

Λέαινα μετὰ τῶν σκύμων αὐτῆς.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΣΟΛΟΙΚΙΣΜΟΣ.

Ἐπεκράτησεν εἰς τοὺς ἐμπόρους παρ' ἡμῖν νὰ γράφωσιν « ἢ ὑπόθεσις σᾶς συστήνω », « ἢ παραγγελία μοι ἐδώσατε », « ὁ λογαριασμός μοι ἐστείλετε » κτλ., ἀντὶ « ἢ ὑπόθεσις ἦν σᾶς συστήνω », « ἢ παραγγελία ἦν μοι ἐδώσατε », « ὁ λογαριασμός ὃν μοι ἐστείλετε ». Διὰ τὸ τοῦτο· Χάριν συντομίας νομιζόμεν. Ἄλλ' ἐνόσω ἦσαν ἄχρηστοι αἱ μονοσύλλαβοι ἀνωθυμιαί « ὅς,

ἢ, ὁ » ἴσως ἐβαρύνοντο νὰ γράφωσιν « ὁ ὁποῖος, ἢ ὁποῖα, τὸ ὁποῖον »· τώρα ὁμως, καιρὸς εἶναι νὰ παύσῃ ἢ ἀδικαιολόγητος καὶ ἄχαρις αὕτη ὑπέρβασις.

Καθ' ὅλα, καὶ κατὰ τὰ ἐλάχιστα, πρέπον εἶναι νὰ βελτιώμεθα ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Εἰς τὸν κόσμον τὸν ἐξηγυγισμένον, τὴν σήμερον ὁ ἀδιόρθωτος λόγος ἀποτελεῖ ἐντύπωσιν ὁποῖαν τὸ σχισμένον ἢ τὸ ἐμβαλωμένον ἐνδυμα ἐπ' ἀνθρώπου κατὰ τ' ἄλλα κοσμίου.

Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ
ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ.

Οί Ἀμερικανοὶ ἐπεχείρησαν ἀπὸ τινος ἤδη καιροῦ ἔργον μέγα· νὰ συνάψωσι τὸν Ἀτλαντικὸν μετὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ διὰ σιδηροδρόμου· ἔργον τὸ ὁποῖον, διὰ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ παντοειδῆ ἐμπόδια, ὡς καὶ διὰ τὰς μελλούσας αὐτοῦ συνεπειάς πρὸς τὸ ἐμπόριον ὅλης τῆς οἰκουμένης, φέρει τὸν χαρακτῆρα μεγαλοουργίας θαυμαστῆς. Ἡ γραμμὴ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τοῦ Νεοβοράκου καὶ λήγει εἰς τὸν Σὴν Φραγκίσκον. Οὐδέποτε γιγάντειον τοιοῦτο σχέδιον ἐπινοήθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐβλήθη εἰς ἐκτέλεσιν ἐντὸς ὀλιγωτέρου χρόνου καὶ μετὰ πλείονος συμπονοίας καὶ εὐκολίας. Ἐν βλέμμα ἂν ῥίψη τις ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, βλέπει πάραυτα ὁποῖα δυσκολία παρουσιάζονται εἰς τοὺς μηχανικοὺς τῆς Ἐταιρίας ἐκείνης, ὀφείλοντας νὰ διαπεράσωσι μεγάλας ἐρήμους, τὰς ἀχανεῖς πεδιάδας τοῦ Φαινιμόρου Κουπέρου, ἐκτεινομένας ἀπὸ τῶν ὄχθων τοῦ Μισσισίππου, τοῦ Μισσούρου, τοῦ Ἀρκάνσα, ποταμῶν πολυῶρων, μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐγείρονται, ὡς φοβερά τις ἀκανθα ἰχθύος, ὡς ἀνυπέροβτος φραγμὸς, τὰ περιόδια ἐκεῖνα Βραχώδη ὄρη. Ἄλλ' εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Κυβέρνησις, ἀρχὴν ἔχουσα τὴν ἐλευθερίαν, παρέχει τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς καὶ εἰς πᾶσαν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ὑποσχομένην πρόσδοον. Ἄμα ὡς ἐπινοήθη ὑπὸ ὀλίγων τινῶν ἀνθρώπων σχεδίον τι προφανῶς ἐπιωφελές, ἡ κυβέρνησις ἐκείνη παρέχει ἀσμένως εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ἐργασίαν τὰ μεγάλα δημόσια μέσα, ἐνθαῤύρουσα ὅσον οἷόν τε πᾶν ἔργον ἐξ οὗ προσδοκᾶται αὐξήσις τῆς γενικῆς εὐμερείας. Οὕτως, ὅτε ἡ ἀνακάλυψις χρυσοῦ ἐν Καλιφορνίᾳ ἐφέλιξε διὰ τῆς μεγάλης ἀμερικανικῆς ἐρήμου συνοδίας ὀλοκλήρους μεταναστῶν, ἡ Σύγκλητος ἐπροθυμήθη νὰ καλέσῃ ἀνθρώπους ἀρμοδίους ὅπως σπουδάσωσι πῶθεν καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ χαραχθῶσιν οἱ ἀριστοὶ δρόμοι· συγχρόνως δὲ ἐξέζητησε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἰδρυθῶσι στρατιωτικοὶ σταθμοὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ὁδοποιῶν κατὰ τῶν πολλῶν ἀγρίων φυλῶν, δι' ὧν οὗτοι ἠναγκάζοντο νὰ διέλθωσιν.

Ἀφοῦ δ' ἐγένοντο αἱ προαπαντούμεναι σπουδαὶ ἐπὶ τῶν τόπων αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν οὔτινες ἐδιοῖκουν τοὺς μονήρεις ἐκεῖνους σταθμοὺς τῶν ἀχανῶν ἐρήμων, ἡ καὶ ὑπὸ μηχανικῶν πεμπομένων ἐπ' αὐτῶ τούτων, μετὰ τινὰ καιρὸν, ὀλίγιστον, ὄχι μόνον δρόμοι ἠνοίχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐξελέχθη μεταξὺ πολλῶν σχεδίων τὸ τοῦ σιδηροδρόμου ὅστις κατασκευάζεται σήμερον, διατέμνων ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν κατὰ τὸ μέγιστον πλάτος αὐτῆς. Μοναξία καὶ ἐρημὸς εἶναι πράγματα ἐπιπροσθούοντα εἰς τὴν περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου τινὸς ἰδέαν. Ἐν Εὐρώπῃ, ἡ ἰδρυσις σιδηροδρόμου θεωρεῖται συνήθως ὡς τὸ ἄκρον τέρας τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ σιδηροδρόμος εἶναι ἀποτελεσματικὸν τῶν χρειῶν τῶν κατοίκων· εἶναι τὸ ἀνυπέροβτον συμπλήρωμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν· καὶ διὰ τοῦτο ἡ κατασκευὴ του βασίζεται ἐπὶ αὐθεντικῶν πορισμάτων, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ ἀνάγκη καὶ τὸ κατεπεῖγον αὐτοῦ. Ἄλλ' εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς διαφέρει· οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θεωροῦσι τὸ σύστημα τοῦτο ὡς ἀλάνθαστον. Ἀναχωροῦντες ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ σιδηροδρόμος εἶναι, ὄχι ἀποτέ-

λεσμα, ἀλλὰ μέσον πολιτισμοῦ, ἄρχονται ἰδρύοντες σιδηροδρόμους πανταχοῦ, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημον, καλῶς γινώσκοντες ὅτι « ὅπου ἂν ἀκουσθῆ ἡ συοιγμὸς τοῦ ἀτμοῦ, ἡ πρόοδος δὲν βραδύνει ἐκεῖ νὰ τρέξῃ, καὶ ὅτι ὅπου ἂν σταθμεύσῃ ἡ ἀτμάμαξα ὅπως δροσίση δι' ὕδατος τοὺς χαλυβδίνους τῆς πνεύμονας, ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐντὸς ὀλίγου καθίσταται χωρίον, τὸ δὲ χωρίον ἐντὸς ὀλίγου καθίσταται πόλις. »

Ἡ γραμμὴ τοῦ σιδηροδρόμου, ἀφετηρία τοῦ ὁποίου προσδιωρίσθη ὑπὸ τοῦ προέδρου Λιγκόλνου ἡ Ὀμάχα, ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Μισσούρου ποταμοῦ, ἀκολουθεῖ σχεδὸν ἀκριβῶς τὴν 41 καὶ 42 μοῖραν. Καὶ πρῶτον προχωρεῖ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Πλάτου μέχρι τοῦ στομίου τοῦ Βορείου κλάδου αὐτοῦ· διελθούσα δὲ τὸν κλάδον τούτον, ἀκολουθεῖ τὸν Νότιον κατὰ τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ ὄχθην, μέχρι οὗ φθάνει εἰς τὰς πηγὰς του, ἐν τῷ στενῷ τοῦ Ἐβάνσου. Ἐπειτα διέρχεται ἀπαρεμποδίστως τὰς πεδιάδας τῆς Λαραμίας μέχρι τοῦ φουρίου Βριδιγέρου, κειμένου πρὸς βορᾶν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων. (Μετὰ χάρτου ἀναχειρᾶς ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ λάβῃ τελείαν ἰδέαν τῆς γραμμῆς.) Εἰσέρχεται τότε μεταξὺ τῶν Οὐαχσατικῶν (Wahsatch) βουνῶν, καὶ παρακολουθοῦσα τὸν ποταμὸν Οὐέθερον ἀφικνεῖται εἰς τὴν μεγάλην Ἀλμυρὰν λίμνην τῶν Μορμόνων, τῆς ὁποίας πάλιν παρακολουθεῖ τὴν νότιον ὄχθην. Ἐκτοτε εἰσέρχεται εἰς τὴν κοιλάδα Τοῦίλλην, ἀγούσαν αὐτὴν εἰς τὰ ἄκρα τῆς μεγάλης ἀμερικανικῆς ἐρήμου τῶν λειμώνων, τῆς ὁποίας μόλις ἄπτεται πρὶν εἰσδύσῃ εἰς τὰ ὄρη Κέδαρα (Cedar), ἅτινα παραιτούσα μετ' ὀλίγον εἰσχωρεῖ εἰς τὰ Οὐμβόλτεια ὄρη, παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Οὐμβολτείου ποταμοῦ. Παρακολουθεῖ δὲ καὶ τούτον μέχρι τῆς λίμνης ὅπου αὐτὸς ἐκβάλλει, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Κάρσωνος, κειμένης εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὀρέων τῆς Σιέβρας Νεβάδας. Οὗτος ὁ τελευταῖος φραγμὸς ἐφαίνεται ὡς ὁ μᾶλλον δυσυπέροβτος· ὁ σιδηροδρόμος διέρχεται καὶ τούτον διὰ κατηφόρων ἀνεπιστήτων μέχρι τῆς κοιλάδος τοῦ Σακραμέντου, ὅπου τέλος συνάπτεται μετὰ τῶν ἄλλων σιδηροδρόμων τῆς Καλιφορνίας.

Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Ὀμάχας μέχρι τῆς κοιλάδος τοῦ Σακραμέντου εἶναι 1800 μιλίων περίπου· ἐνῶ δὲ ἀπαντῶνται ἐν τῷ μεταξὺ τρία συστήματα ὀρέων, οὐδαμῶς παρίστανται ἐμπόδια θεινότερα τῶν ἀπαντηθέντων ἐν πολὺ ὀλιγωτέρῳ διαστήματι εἰς τινὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν σιδηροδρόμων. Κατενικήθησαν δὲ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν μηχανικῶν, καίτοι ἀνάξια τοῦ κόπου, συγκρινομένης τῆς σημασίας τῶν σιδηροδρόμων τούτων πρὸς τὴν τοῦ ἀμερικανικοῦ. Μόνον μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων ὁ κατήφορος ἡ ὁ ἀνήφορος εἶναι ἕως 112 ποδῶν κατὰ πᾶν μίλιον· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐκτείνεται πολὺ. Πρὸς ὑπέροβασιν τοῦ προσκόμματος τούτου εἶν' ἐπάναγκες νὰ διατρυπηθῇ ὄρος τι μέχρι 1400 ποδῶν.

Τοσοῦτος δὲ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ζῆλος εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ἐπιχείρησιν, ὥστε ὄχι μόνον ἐργάζονται πρὸς τὸν σιδηροδρόμον τούτον ἔθνη καὶ συγχρόνως ἐκεῖθεν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόσε τῆς διαχαραχθεῖσης γραμμῆς πολλὰ τμήματα αὐτοῦ ἤδη ἀπεπερατώθησαν ἢ εἶναι εἰς κατασκευὴν· αἱ δὲ Ἐταιρίαι εἰς τὰς ὁποίας παρεχωρήθη τὸ ἔργον, — παραδειγμα μοναδικὸν ἴσως ἐν τῇ ἱστορίᾳ

τῶν σιδηροδρόμων, — ἀπεπεράτωσαν καὶ παρέδωκαν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δημοσίου τμήματά τινὰ δεκαοκτὼ μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ἣν εἶχε προσδιορίσει ἡ Κυβέρνησις!

Εἶπομεν ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις παρέχει τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς εἰς πᾶσαν μεγάλην ἐθνικὴν ἐπιχείρησιν. Τῶντι, εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος παρέσχε καὶ ἐπιχορήγησιν χρηματικὴν· 80,000 φράγκων ἀνὰ πᾶν μίλιον ἀπὸ τῆς Ὀμάχας ἕως εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Βραχωδῶν ὀρέων· ὡσαύτως δὲ 80,000 φράγκων ἀνὰ πᾶν μίλιον καὶ εἰς τὴν Ἐταιρίαν ἣτις ἀνεδέχθη τὴν κατασκευὴν ἀπὸ τῆς Καλιφορνίας μέχρι τῶν ὀρέων τῆς Σιέβρας Νεβάδας. Ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπέροβασιν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, ἐκτεινομένην μέχρις 150 μιλίων, καὶ τῶν τῆς Σιέβρας Νεβάδας, ἀπαντῶσαν ἕτερα 150 μίλια σχεδὸν, ἐτριπλασίασε τὴν ἐπιχορήγησιν, ἥτοι ἤβησεν αὐτὴν εἰς 250,000 φράγκων κατὰ μίλιον. Διὰ δὲ τὴν ὑπέροβασιν τοῦ κεντρικοῦ ὁροπέδιου τῶν Μορμόνων, ἤβησε τὴν ἐπιχορήγησιν εἰς 160,000 φρ. κατὰ πᾶν μίλιον. Αἱ δὲ πληρωμαὶ γίνονται ἀμέσως, ἀμαθηλαδῆ κατασκευασθῆ τμήμα 20 μιλίων καὶ ἐγκριθῆ ὑπὸ τινος ἐπιτροπῆς ἐπιθεωρητικῆς ὡς καλῶς ἔχον.

Περιπλέον, ἡ ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις ἐνόησεν ὅτι, ἵνα οἰκίζετο ἡ γῆ ταχέως, πρέπει, κατὰ τὰς ἱερὰς Γραφὰς, νὰ δίδεται εἰς τοὺς γινώσκοντας νὰ γονιμοποιῶσιν αὐτήν. Εἰς ἕκαστον λοιπὸν μῆκος 1,600 μέτρων δρόμου, ἡ Ἐταιρία λαμβάνει δύο τμήματα ἐκ 4,000 στρεμμάτων, ἐκλεγόμενα ὑπ' αὐτῆς μεταξὺ τῶν μήπων ἀπηλλοτριωμένων ἐθνικῶν γαιῶν. Πρέπει δὲ τὰ γήπεδα ταῦτα νὰ μὴ συνεχῶνται, ἀλλὰ νὰ ἦναι ἀπομεμονωμένα.

Οὕτως ἡ Κυβέρνησις φροντίζει νὰ ἦναι αἱ ἰδιοκτησίαι ἐκάστης Ἐταιρίας τοῦ σιδηροδρόμου τούτου διεσπαρμένα κατὰ τὸ μῆκος αὐτοῦ· τοῦτο δὲ καὶ ἵνα μὴ σχηματισθῆ πώποτε τιμαριωτικὸν τι κτῆμα ἐν τῇ δημοκρατίᾳ, καὶ ἔταιρία τις ἰδιωτικὴ ἀποκτήσῃ δικαίωμα ἵνα συγκεντρώσῃ μίαν ἡμέραν τὰ συμφέροντα αὐτῆς εἰς ὀλίγους τινὰς τόπους, τοὺς ὁποίους ἠδύνατο ἔπειτα νὰ τρέψῃ εἰς μονοπώλιον. Προσέτι δ' αἱ Ἐταιρίαι κέκτληται τὰ μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου καὶ τὰ ἀνθρακωχεῖα.

Τὸ ὅλον τῶν ἐπιχορηγήσεων πρὸς τὰς διαφόρους ταύτας Ἐταιρίας μόλις φθάνει εἰς 250 ἑκατομμύρια φράγκων, ἐνῶ τὸ κεφάλαιον τὸ ὁποῖον κατέθεσε μόνη ἡ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ Ἐταιρία ἐξ ἰδιωτικῶν χρημάτων εἶναι 500 ἑκατομμύρια φράγκων, ἐξ ὧν οἱ Μορμόνες¹ ὑπέγραψαν δι' 100 ἑκατομμύρια.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθῶς μέγα ἔργον ὁ συνάψων τοὺς δύο Ὠκεανοὺς σιδηροδρόμος οὗτος; Ὅποια πραγμάτων ἀντίθεσις! Χῆραι ἀχανεῖς, οἰκούμεναι μέχρι τοῦδε ὑπὸ φυλῶν ἀγρίων ἰθαγενῶν, τῶν Σιούσων (Sioux), τῶν Παύνων (Pawnees) καὶ τῶν θηρίων, νὰ διατρέχονται ὑπὸ ἀτμαμαζῶν κομιζουσῶν τὰ ἐμπορεύματα τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Κίνας! Χέρσοι ἀπέραντοι, ἔτι παρθένοι καὶ ἀπὸ τοῦ βλέμματος αὐτοῦ τῶν ἀνθρώπων, τὰ Βραχώδη ὄρη, οἱ ἀπάτητοι ἐκεῖνοι λειμώνες, διαπερόμενα ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου τοῦ μεταβαίνοντος ἀπὸ Βοστώνης εἰς Σὴν Φραγκίσκον! Καὶ τοῦτο ἐντὸς τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν, ἐνῶ διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρνον ἀπητοῦντο πέντε μῆνες ἢ καὶ ἐξ!

(1) Περὶ τοῦ περιέργου λαοῦ τούτου, μεταναστεύσαντος εἰς τὸν πρῶτον ἐρημον τόπον ἐκεῖνον ἐξ Εὐρώπης, καὶ συστήσαντος ἰδίον πολίτευμα καὶ ἴδια ἤθη, ἄλλοτε λέγομεν.

Θαυμάσια ὄντως ἔργα εἶδεν ὁ αἰὼν ἡμῶν ἐκπληρούμενα. Οἱ σιδηροδρόμοι ἤπλωσαν ὡσανεὶ δίκτυον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πολιτισμένων τόπων· ἰδοὺ σήμερον εἰσχωροῦσι καὶ εἰς τοὺς ἔτι ἀγρίους.

Τὰ ἀτμόπλοια διασχίζουν ὅλας τὰς θαλάσσας μετὰ τάχους καὶ ἀσφαλείας καθ' ὧν αἱ τρικυμῖαι οὐδὲν ἰσχύουσιν.

Ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ κάλως φέρει τοὺς δύο κόσμους εἰς συνομιλίαν· αἱ δὲ αὐτοῦ ἐπιτολαὶ διανύουσι χιλίων λευγῶν ἀπόστασιν κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

Ἐντὸς ὀλίγων ἔτι μηνῶν ἀνοιγήσεται ὁ ἰσθμὸς τῆς Σουέζης, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ἐμπορικὸς τῆς Ἀσίας στόλος, πλοῖα μικρὰ μετὰ μεγάλων ἀναπλέοντα καὶ καταπλέοντα, μέλλουν νὰ εὐρωσι τὸ διάστημα ἡλαττωμένον κατὰ πολλὰς χιλιάδας λευγῶν.

Ἐντὸς δύο ἐτῶν ἢ τριῶν οἱ Ἀμερικανοὶ θ' ἀποπερατώσωσι τὸν διωκεάνειον σιδηροδρόμον αὐτῶν, καὶ τότε ἀπὸ τῶν βορείων ἀκτῶν τῆς Γαλλίας ἢ τῶν νοτίων τῆς Ἀγγλίας ἀναχωρῶν τις θά καταφθῆναι εἰς τὸν Σὴν Φραγκίσκον ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν.

Ἄρα τὰ μεγάλα ταῦτα ἔργα ἔχουσι κοινόν τινα χαρακτῆρα. Τὸ βαδίζειν κατήντησε μηδὲν σήμερον· τὸ τρέχειν μόλις ἀρκεῖ. Ὁ κοινὸς ἐχθρὸς τῆς παρουσίας ὧρας εἶναι τὸ διάστημα· ἀνάγκη πᾶσα ὁ ἐχθρὸς οὗτος νὰ ἐκλείψῃ· ἐὰν δὲ τοῦτο ἦναι ἀκατόρθωτον, διότι δὲν πρόκειται πάντοτε ἰσθμὸς διατεμνόμενος ἢ ὄρος διατρυπώμενον, προσπαθοῦμεν ν' αὐξήσωμεν τὸ τάχος· ὥστε ὅπου δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποσκελισώμεν τὸ πρόσκομμα πετῶμεν περὶ αὐτό.

Time is money (ὁ χρόνος χρήματα), λέγει ὁ Ἄγγλος, ὁ πρακτικώτατος τῶν ἀνθρώπων· καὶ ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ ὁ Ἀμερικανὸς, ὁ αἰεῖποτε πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ χωρῶν, προσθέτει Go head! (Ἐμπρός!) Ἴδου τὸ σύνθημα τοῦ παρόντος αἰῶνος· ἰδοὺ ἡ Ζαλόεσσα ὁρμὴ ἡ ἔλκουσα τὸν πολιτισμὸν ἐν ὅλῃ τῇ δυνάμει τοῦ ἀτμοῦ, ἐνῶ συγχρόνως φυλάττει τὴν κανονικὴν διαπασῶν τῆς προόδου.

Στρέφοντες μετὰ τὰ θαυμαστὰ ταῦτα ἔργα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἰδίως, εἰς τὸν βαρὺν λίθον τὸν προσδεδεμένον εἰς τὸν πόδα ἡμῶν, πῶς νὰ μὴ οἰκτερώμεν τὴν ἡμετέραν τύχην! Ὅλα τὰ χριστιανικὰ ἔθνη θάλλουσι, καὶ μόνον τηκόμεθα ἡμεῖς, ἔθνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου οὔτε ὁ χριστιανισμὸς λείπει (καὶ χριστιανισμὸς ἀσυγκρίτως ἐλευθεριώτερος τοῦ παπιστικοῦ), οὔτε ὁ νοῦς ὁ δεξιὸς, οὔτε ἡ ἀγαθὴ ἔφεσις πρὸς τὴν μεγάλην προόδου.

Τὰ παρόντα δεινὰ ὑποφέρονται εὐκολώτερον ἢ τὰ προβλεπόμενα.

Ἡ τῶν ἡθῶν αὐστηρότης εἶναι στολισμὸς αὐξάνων τὸ κάλλος τῆς γυναικῆς.

Δὲν εἶναι τόσον ἀξιόφοβος ὁ φόβος ὁ λαλῶν, ὅσον ὁ σιγῶν.

ΤῶΝ ΑΘΗΝΩΝ ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ.

Τόσων ἔβριθεν ἱστορικῶν μνημείων ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς, ὥστε ὁ Κικέρων λέγει, ὅτι ὁπόθεν ἂν τις διέβαινεν ἐπάτει ἐπὶ τῆς ἱστορίας.

Μιά βοσκοπούλ' αγάπησα.

ΑΣΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ποίησις Γ. Χ. Ζαλακώστα. (1)

Μιά βοσκοπούλ' αγάπησα, μιὰ ζηλεμμένη κόρη,
Καὶ τὴν αγάπησα πολὺ.
Ἦμουν ἀλάλητο πουλὶ,
Δέκα χρονῶν ἀγόρι.

(1) Τὸ ἄσμα τοῦτο καὶ τὸ μέλος αὐτοῦ ἠρῶσθησαν ἐκ τῶν «ΕΞ ΑΣΜΑΤΩΝ» ἅτινα ἐξεδόθησαν ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τῆς κυρίας Εὐγενίας Σκαραμαγαῆ Μαντζουράνη, ἀφιερωθέντα τῇ Μεγαλειοτάτῃ Βασιλίσῃ τῶν Ἑλλήνων. Τῶν ἐξ ἁσμάτων τούτων οἱ μὲν ποιηταὶ εἶναι διάφοροι, τὰ δὲ κάλλιστα μέλη συνετέθησαν μετὰ συμφωνίας κλειδοκυμβάλου ὑπὸ τῆς εἰρημένης εὐγενούς κυρίας, προορισάσης τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως χρήματα (δραχμὰς 5 δι' ἑκαστον ἀντίτυπον) εἰς τὰς ἀπόρους κρητικὰς οἰκογενεῖας.

Μιὰ μέρα' ποὺ καθώμεθα ἔτὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα,
— Μάρω, ἴνα λόγο θὰ σοῦ πῶ.
Μάρω, τῆς εἶπα, σ' ἀγαπῶ.
Τρελαίνομαι γιὰ σένα!

Ἀπὸ τῆ μέση μ' ἄρπαξε, μ' ἐφίλησε ἔτὸ στόμα,
Καὶ μούπε, — Γι' ἀναστεναγμούς,
Γιὰ τῆς αγάπης τοὺς καῦμούς
Εἶσαι μικρὸς ἀκόμα.

Μεγάλωσα καὶ τὴν ζητῶ ἄλλον ζητ' ἢ καρδιά της,
Καὶ μὲ ξεχάνει τ' ὄρφανό.
Ἐγ' ὅμως δὲν τὸ λησμονῶ
Ποτὲ τὸ φίλημά της.

Allegretto. P

Μιὰ βο-σκο-πούλ' ἀ γά-πη-σα, Μιὰ ζη-λεμ-μέ-νη κό-ρη, Καὶ τὴν ἀ-γά-πη-
-σα πο-λύ, Ἦ-μουν ἀ-λά-λη-το πουλὶ, Δέ-κα χρο-νῶν ἀ-γό-ρι. Μιὰ μέ-ρα ποὺ κα-
Με-γά-λω-σα καὶ
-θώ-με-θα ἔτὰ χόρ-τα τ' ἀν-θι-σμέ-να, Μάρ' ἔ-να λό-γο θὰ σοῦ πῶ.
τὴν ζη-τῶ, ἄλ-λον ζη-τ' ἢ καρ-διά-της, Καὶ μὲ ξε-χά-νει τ' ἄρ-φα-νό.
FINE.
Μάρω, τὴν εἶ-πα, σ' ἀ-γαπῶ, Τρε-λαί-νομαι γιὰ σέ-να! Ἄ-πό τῆ μέ-ση
Ἐ-γ' ὅ-μως δὲν τὸ λη-σμονῶ Πο-τὲ τὸ φί-λη-μά της.
μ' ἄρ-πα-ξε, μ' ἐ-φί-λη-σε ἔτὸ στό-μα, Καὶ μ' εἶ-πε, γι' ἀ-να-στε-ναγμούς, Γιὰ τῆς ἀ-
γά-πης τοὺς καῦ-μούς Εἶ-σαι μι-κρὸς, μι-κρὸς ἀ-κό-μα! μι-κρὸς ἀ-κό-μα.

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ,

Ἡ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ Αὐτοῦ.

(Ἴδε σελ. 246. — Συνέχεια καὶ τέλος.)

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Θαλῆς καὶ ὁ Πυθαγόρας δὲν ἠρέκθησαν νὰ φέρωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπλῶς τὴν ἐκθεσιν καὶ τὴν ἐξέλεξιν τῶν αἰγυπτιακῶν προτάσεων· ὁ νοῦς αὐτῶν προσέθηκε τι εἰς τὸ ξένον ἔργον· ἀλλὰ μετὰ τὴν τούτων προτάσεων, τῶν πλείστων ἀνω-νύμων καὶ ἀγνώστου πηγῆς, δὲν ἐπιτρέπεται ἄρα γε ἡ εἰκασία ὅτι πολλαὶ προήλθον ἐκ τῶν ἡσυχῶν σχολῶν τῶν κοιλάδων τοῦ Νείλου; Εἶναι γνωστὰ αἱ πρώ-τισαι τῶν προτάσεων ἃς ἐπενόησεν ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ Θα-λῆς· ταύτας ἐκθέτει ἡμῖν ὁ Πρόκλος· τοῦ δὲ Πυθαγό-ρου δύο μόνον ἀναφέρει πρωτοτύπους προτάσεις, ὧν ἀληθῶς ἡ μία εἶναι τῆς μεγίστης σημασίας· ἐννοοῦ-μεν τὴν γνωστὴν ὑπὸ τ' ὄνομα τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας. Ὁ Πρόκλος ἀναφέρει ὡσαύτως τὰ κυ-ριωδέστερα τῶν θεωρημάτων ἅτινα ὀφείλονται εἰς τοὺς ἀμέσους τοῦ Πυθαγόρου μαθητὰς, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἐξηλέγηθησαν πολλὰ ἐξ αὐτῶν πρῶτον ὑπὸ τοῦ διδα-σκάλου. Ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ παρέχει τὴν ἀπόδει-ξιν ὅτι ἡ πυθαγόρειος σχολὴ ἐγίνωσκε τὰ πέντε κανο-νικὰ σώματα, ἅτινα ἐν τῇ νεωτέρᾳ κρυσταλλογραφίᾳ παρέχουσι τηλικαύτην ἀφορμὴν λόγου, καὶ τῶν ὀ-ποιῶν ἡ σπουδὴ ὑποθέτει ἤδη γεωμετρίαν τινὰ λεπτο-τάτην καὶ ὑψηλοτάτην· τὸν κύβον, τὸ τετράεδρον, τὸ ὀκτάεδρον, τὸ εἰκοσάεδρον καὶ τὸ πενταγώνιον δωδε-κάεδρον. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ προηγήθη τῆς σπουδῆς τῶν κανονικῶν τούτων σωμάτων, ἅτινα ὅλα δύναται

νὰ ἐγγραφῶσιν ἐντὸς σφαίρας, ἡ τῆς σφαίρας ταύτης σπουδῆ, καὶ βαθυτάτη μάλιστα. Ὅταν συναρῆ τις δύο πρὸς δύο τὰς ἀντιθέτους κορυφὰς πενταγώνου τι-νός, δηλαδὴ πολυγώνου ἐκ πέντε μερῶν κανονικοῦ, ἔ-χει τὸ σχῆμα τοῦ πεντακλάδου ἀστέρος ὅστις διεδρα-μάτισεν ὡς τι μυστήριον ἐν τῇ πυθαγορείῳ σχολῇ, καὶ ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ὡς ἰδιαίτερον μεταξὺ αὐτῶν γνώρισμα.

Ἡ κριτικὴ λοιπὸν θελεῖ σήμερον ὅτι ἡ Αἴγυπτος ὑπῆρ-ξε πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἡ κοιτὴς τῆς γεωμετρίας. Ὁ Πυθα-γόρας συνώκεισε τοὺς μαθητὰς του μετὰ τῆς ἐπιστή-μης ταύτης καὶ μετὰ τῆς διδακτικῆς μεθόδου ἣτις πολλὰς τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῆς κατέστησε τοῖς πᾶσιν εὐλήπτους, πρῶτον ἐγχαράττουσα αὐτὰς εἰς πᾶσαν μνήμην. Σήμερον, μόλις δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀξίαν τῆς νηπιώδους σχεδὸν ἐπιστήμης ταύτης, ἧς αἱ ἀλήθειαι πρῶτῶς καθίστανται προφανεῖς παρ' ἡμῖν· ἀλλ' αὕτη προετύπωσε τὰς μήτρας αὐτὰς, ἐνθα οἱ ἡ-μέτεροι συλλογισμοὶ λαμβάνουσι τὸ σχῆμα. Οἱ λαοὶ καὶ αἱ φυλαὶ ἔχουσιν ὡσαύτως περιόδον ἡλικίας παιδι-κῆς, αἰῶνες δὲ εἶναι τὸ μέτρον τῶν βραδείων προό-δων των.

Ὁ νοῦς τῶν Αἰγυπτίων, ὅσον ταχὺς καὶ δεξιὸς ἐφάνη εἰς τὸ κατατάττειν καὶ ὀρίζειν τὰ σχήματα, ὡς καὶ εἰς τὸ ἀνακαλύπτειν τὰς ιδιότητας αὐτῶν, τοσοῦ-τον δυσχερῆς εἶχε πρὸς τὸ ἀφρημένον τῶν μαθηματι-κῶν ἢ ἱερογλυφικῆ ἀριθμητικῆ κατά τινα μὲν ἦτο φι-λοσοφικωτάτη καὶ ἐλλογωτάτη, ἀλλ' ὀλίγιστα ἐγινώ-σκοντο σύμβολα αὐτῆς, καὶ περιωρίζετο εἰς ξενώτατον κύκλον. Τὸ περιεργότερον αὐτῆς εἶναι τὰ σημεῖα διὰ

των όποιων παρίσταντο οί αριθμοί· διότι αληθώς τὰ ιερογλυφικά σημεῖα, ὡς πρὸς τὴν παράστασιν τῶν ἀριθμῶν ἐπλεονέκτουσαν τῶν φωνητικῶν σημείων τὰ μέγιστα· οἱ ἀριθμοὶ δὲν εἶναι πράγματα, ἀλλ' ἰδέαι εἰδικῆς τινος φύσεως· πρὸς συναρμολογίαν τῶν ιδεῶν τούτων ἦτο λοιπὸν πολὺ εὐκολώτερον νὰ συναρμολογηθῶσι σημεῖα ιδεῶν, τούτεστιν ιερογλυφικά, παρὰ τὰ σημεῖα τῶν λέξεων αἰτινες ἐξέφραζον τὰς ιδέας ταύτας. οὗτος εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα τῶν σημείων τῆς ιερογλυφικῆς γραφῆς ἐξέλειπον ἐντελῶς, ἢ καὶ μετεσχηματίζοντο εἰς φωνητικὰ ἢ ἀλφάβητικὰ σημεῖα, δηλαδὴ εἰς γράμματα, τούναντίον τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα διετηρήθησαν πανταχοῦ μέχρι σήμερον χωρὶς ποσῶς νὰ μεταβληθῆ ἢ σημασίαν τῶν. Ὡστε τὰ ἀριθμητικὰ ιερογλυφικά ἄτινα εἶναι οἱ σημερινοὶ ἀριθμοί, τούτων ἔχουσι τὸν περίεργον χαρακτήρα, ὅτι εἶναι τὰ μόνον ἐπιμένοντα λείψανα τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ιερογλυφικῶν γραφῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἔννοια ζητεῖται μετὰ τοσοῦτου κόπου ὑπὸ τῶν καταγινόμενων περὶ τὴν σπουδῆν τῶν πρώτων ἱστορικῶν χρόνων.

Ἡ ἀριθμητικὴ τῆς ἀρχαίας ιερογλυφικῆς γραφῆς ἐθεμελιόυτο ἔκτοτε ἐπὶ τοῦ δεκαδικοῦ συστήματος, ἀλλ' αἱ δεκαδικαὶ μονάδες ἐκάστης τάξεως παρίσταντο δι' ἑνὸς μόνου σημείου. Αἱ ἀπλᾶι μονάδες ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἐννέα παρίσταντο διὰ τοσοῦτων γραμμῶν καθέτων· αἱ δεκάδες ἀπὸ τοῦ δέκα μέχρι τοῦ ἐννεήκοντα παρίσταντο διὰ κύκλων διηνερωμένων· τὸ ἑκατὸν ἐγράφετο διὰ σημείου ὁμοιάζοντος φύλλον φοίνικος τετυλιγμένον· τὸ χίλια ἦτο ἄθος λώτου· τὸ δεκακισχίλια δάκτυλος καμπύλος. Ἄλλ' ὅτε ἐφθάνον οἱ ἀριθμοὶ εἰς τινὰ ὕψη, συνεχέοντο περαιτέρω καὶ ἐσκοτίζοντο.

Ἡ ἀριθμητικὴ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων πολὺ ἐμειονέκει τῆς γεωμετρίας τῶν. Ἀληθῶς μὲν ἐγίνωσκον πράξεις τινάς· ὁ θεὸς Θεῦθ εἶχεν ἐφευρεῖ τὸν ἀριθμὸν συγχρόνως μετὰ τῆς ἀστρονομίας καὶ τῶν κύβων· ἀλλ' ἡ τῶν ἀριθμῶν ἐπιστήμη διετέλει εἰς τὰ σπάργανα· ὡσεὶ ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐδιδάχθη ἐκ τῶν αἰγυπτιακῶν ναῶν ἐκείνην τὴν ὑπέροχον αὐτοῦ ἀριθμητικὴν, τὴν ψυχὴν ὡς εἶπεν ὅλης τῆς φιλοσοφίας του. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς βασιλείας τοῦ Ἀμᾶσιδος ὁ Πυθαγόρας εἶχε μείνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου προέβη εἰς τὰς ἀνωτάτας τῶν ἱερατικῶν τιμῶν. Ὁ Ἄμωσις ἀπέθανεν ἐν ἔτει 527· μόλις δὲ ἐνηρονισθέντος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ψαμμηνίτου, ὁ Καμβύσης ἐξώρμησε κατὰ τῆς Αἰγύπτου, τὴν ὁποίαν κατηφάνισαν οἱ στρατοὶ αὐτοῦ· ἡ δὲ ὀργὴ τῶν νικητῶν ἐπέπεσε κατὰ τῶν ἱερέων πρὸ πάντων, ἐκπροσωπούντων ἐν Αἰγύπτῳ ὅ,τι εὐγενέστερον καὶ ἐθνικώτερον. Ὁ Πυθαγόρας ἦχθη τότε εἰς τὴν Βαβυλῶνα αἰχμάλωτος μετὰ πλείων καὶ ἄλλων ἱερέων· πολλὰς ὁμοίως καὶ αἱ συμφοραὶ αὐταὶ ὠφελοῦσι τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνδρας. Ἐκεῖ ὁ Πυθαγόρας ἔλαβε καιρὸν νὰ σπουδάσῃ καὶ ἄλλοι τινὰ πολιτισμὸν, σχεδὸν ἄγνωστον εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ γνωρίσῃ ιδέας τὰς ὁποίας οὔτε ὁ αἰγυπτιακὸς νοῦς, οὔτε ὁ ἑλληνικὸς εἶχον συλλαβεῖ εἰσεῖτι.

Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Εὐφράτου ἠδυνήθη νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου καθήρξατο ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Νεῖλου, καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ τὸν κάρπιμον συνδυασμὸν τῆς ἐπιστήμης τῶν σχημάτων μετὰ τῆς τῶν ἀριθμῶν. Ἡ Βαβυλὼν τότε εὐρίσκειτο εἰς τὴν μέγιστην αὐτῆς ἀκμὴν καὶ λαμπρότητα· ὑπῆρχε τὸ κέντρον ἐκτεταμένου ἐμπορίου, ἐνθα συναπληθύνοντο οἱ νο-

μαδικοὶ πραγματευταὶ τῆς Βακτριανῆς, τῆς Ἰνδικῆς καὶ αὐτῆς τῆς Κίνας. Αἱ ἐμπορικαὶ συνοδαὶ συνεχόμεζον αὐτόθι τὰ προϊόντα ὅλης τῆς Ἀσίας. Ἐκεῖ τὸ Θίβετον ἐπέλεγε τοὺς πολυτίμους λίθους του, τοὺς ὄνυχας, τοὺς σαρκίους καὶ τοὺς κύνους, δι' ὧν κατασκευάζοντο αἱ σφραγίδες, οἱ δακτυλιόλιθοι καὶ πλεῖστα κοσμήματα. Ἡ δὲ Ἰνδικὴ τὴν κοχενίλλην, δι' ἧς ἐβάφοντο τὰ ὑφάσματα καὶ τὰ δάπεδα, τοὺς μαργαρίτας, ἀλειουμένους εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὀκεανὸν, μάλιστα δὲ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Ταπροβάνης, τὸν ἐλέφαντα, τὰ πολύτιμα ζύλα δι' ὧν κατασκευάζοντο βάρδοι τινὲς ἔχουσαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς χαρακτηριστικὸν τι κόσμημα, ποῦ μὲν μῆλον, ποῦ δὲ ῥόδον, κρίνον ἢ ἀετὸν, περὶ ὧν ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡρόδοτος εἰς τὰς περιηγήσεις του.

Ἐκ τῆς Ἰνδικῆς προήρχετο καὶ τὸ ἔριον εἰς μεγάλας ποσότητας. Ἡ χώρα τοῦ ὄρους Ἰμαίου εἰσέφερον εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Εὐφράτου ἔτι καὶ κύνας κυνηγετικούς, ζητουμένους ὑπὸ τῶν πλουσίων ἵππεων τῆς Βαβυλῶνος. Καὶ ἡ Κίνα δ' ἐπέλεγε τὰ προϊόντα αὐτῆς διὰ τῶν κερβανίων. Καὶ ἡ μὲν εἰσαγωγὴ ἐγίνετο διὰ τῶν ἀνατολικῶν ὁδῶν, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ διὰ τῶν δυτικῶν. Ἡ Βαβυλὼν ἐπώλει τὰ κατεργασμένα προϊόντα αὐτῆς, καὶ τὰ κοσμήματα, καὶ τὰ μύρα, καὶ τὰ ὑφάσματα, καὶ τὰς ἐξεσμένας πέτρας, εἰς τοὺς ἐμπόρους τῆς Φοινίκης, ἧς τὰ πλοῖα ἐμπορεύοντο παρὰ τὰς παραλίας τῆς Μεσογείου. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βορρᾶ κατέφθονον εἰς τὴν Βαβυλῶνα οἱ σῖτοι καὶ οἱ οἶνοι τῶν εὐφρόων χωρῶν τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας, καταπλέοντες τὸν Εὐφράτην ἐπὶ σκαφῶν ἐλαφρῶν ξυλίνων, ἐνδεδυμένων εἰς δέρμα. Εἰς τοιαύτην λοιπὸν πρωτεύουσαν πλήρη ζωηρότητος καὶ κινήσεως, ὁ Πυθαγόρας ἠδυνήθη ἀκόπως, ἐπειδὴ ἡ αἰγυπτιακὴ του δὲν ἦτο πολὺ στενὴ, νὰ συλλάξῃ εἰς τε τοὺς Βαβυλωνίους ἱερεῖς καὶ εἰς τοὺς πανταδαποὺς ἐμπόρους, καὶ εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ τοὺς Βραχμᾶνας, ἴσως δὲ καὶ εἰς τοὺς Σῆρας, ἦτοι τοὺς Κινέζους αὐτούς.

Ἡ ἀσσυριακὴ ἐπιστήμη, ἐπτὰ αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, καὶ ἄρα πολὺ πρὸ τῆς καταναγκασμένης ὀδοπορίας τοῦ Πυθαγόρου εἰς τὴν Ἀσίαν, περιελάμβανεν ἠδὴ τὴν μυθολογίαν, ἱστορίαν, γεωγραφίαν καὶ στατιστικὴν, βοτανικὴν, ζωολογίαν, ἀστρονομίαν καὶ ἀστρολογίαν, τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἡμερολογίου, ἀριθμητικὴν, ἀρχιτεκτονικὴν καὶ γραμματικὴν. Αὕτη ἡ πλήρης καταγραφή εὐρέθη ἐπὶ τῶν ὀπτῶν πλίνθων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς Νινευῆς, τοῦ ἀτυχοῦς Σαρδαναπάλου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος ἐνταῦθα εἶναι ἰδίως περὶ τῆς ἀριθμητικῆς, εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀσσυρίας, τὰς σημαντικωτάτας τῆς Ἀσίας ὅλης, οἱ πρακτικοὶ λογαριασμοὶ ἐγίνοντο διὰ πινακίδων ἔχουσῶν χορδὰς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν περασμένα σφαιρίδια κινούμενα ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω, καὶ οὕτω σημειοῦντα ἀριθμητικὰς μονάδας διαφόρου τάξεως. Τὸ πράγμα τοῦτο, παρεμφερὸν κατὰ τι πρὸς τοὺς σημερινούς ἀριθμητὰς τῶν σφαιριστηρίων, εἶναι πανάρχαιον, διότι ὑπῆρχεν ἐν γῆσει εἰς τὴν Νινευὴν πολὺ πρὶν εἰσαχθῆ εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Ἐτι καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι τῶν ἐσχάτων τῆς Ἀνατολῆς, ὡς οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Τάρταροι, ἔχουσι λογιστικὴν τινὰ μηχανὴν, καλουμένην ὑπ' αὐτῶν σουαμπάν, τὴν ὁποίαν πάντοτε μεταχειρίζονται εἰς τὸ ἐμπόριον· εἶναι δὲ τετραγώνον τι ἐπίμηκες, περιλαμβάνον τρεῖς τάξεις κινήτων σφαιριδίων, διαπερασμένων εἰς νήματα ταυνομένα καλῶς· αὕτη δὲ εἰς-

ἦχθη καὶ εἰς τὴν Ῥωσίαν ὑπὸ τῶν Μογγόλων κατακτητῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ μεσαιῶνος. Οἱ Ῥῶσοι βάρουσι διὰ χρωμάτων διαφόρων τὰς σφαῖρας τῶν μονάδων, δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων. Ἐκεῖθεν εἰσήχθη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Διὰ τῆς μηχανῆς ταύτης γίνονται τάχιστα αἱ πράξεις τῆς προσθέσεως, ἀφαιρέσεως καὶ πολλαπλασιασμοῦ, ὅχι ὅμως ὅταν ἦναι πολυσύνθετοι.

Ἡ λογιστικὴ μηχανὴ τῶν Ἀσιασίων ἐχρησίμευσε παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὡς τύπος τῶν μεταλλικῶν ἢ λιθίνων πινακῶν τοὺς ὁποίους πρῶτος ἐτελειοποίησεν ὁ Πυθαγόρας, κατὰ τὸν Κάντορα, κατασκευάσας τὸν ἀληθῆ ἀβάκα. Ἡ ἑλληνικὴ λέξις ἀβάξ ὁμοιάζει τὴν σημιτικὴν ἀβάκ, σημαίνουσαν χῶμα ἢ ἄμμον. Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ Πυθαγόρας ἀπέκτησεν, ὡς φαίνεται, τὰς ἀριθμητικὰς γνώσεις ἐξ ὧν παρωρομήθη νὰ μεταχειρισθῆ τὸν χωμάτινον πίνακα ἀντὶ τῶν παλαιότερων· ἐκεῖ ὡσαύτως ἔμαθε νὰ παριστᾷ τοὺς ἀριθμοὺς 1 μέχρι 9 διὰ διαφορῶν σημείων.

Πρὸ τοῦ Πυθαγόρου, οὐδαμοῦ γίνεταί λόγος τῆς ἀριθμητικῆς ἐπιστήμης· οὐπολογισμὸς διατελεῖ πρᾶγμα χυδαῖον καὶ μόνον εἰς τοὺς ἐμπορευομένους χρήσιμον· μετ' αὐτὸν ὅμως ἡ τῶν ἀριθμῶν ἐπιστήμη ἐχωρεῖ εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μεταφυσικὴν. Εἰς τὴν οὕτω προχωρήσασαν ἀριθμητικὴν τῆς πυθαγορικῆς σχολῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξακριβωθῇ καλῶς ὅποσα ὀφείλονται εἰς τὸν διδάσκαλον αὐτὸν καὶ ὅποσα εἰς τὰς σχολὰς τῶν Ἀσσυρίων. Ἀναλύων τὰς ιδιότητας τῶν ἀριθμῶν ὁ Πυθαγόρας ἐξήγαγε τὸ περίφημον αὐτοῦ γεωμετρικὸν θεώρημα τοῦ τετραγώνου τῆς ὑποτείνουσῆς, καὶ μετὰ τοῦτο τὰς ρίζας τῶν ἀριθμῶν ὅσοι δὲν εἶναι ἐντελῶς τετραγωνικοὶ, δηλαδὴ τὰ ἀνυπολόγιστα λεγόμενα ποσά, ἄτινα ἡ ἐπιστήμη, μὴ δυναμένη νὰ ἐκφράσῃ ἀκριβῶς δι' ἀριθμῶν, ἀναγκάζεται νὰ παραστήσῃ συμβολικῶς.

Ἐκ τούτων πάντων καὶ ἄλλων τοῦ Πυθαγόρου ἀληθευτικῶν προβλημάτων μαρτυρεῖται, ὅτι ἀνὴρ ἐκείνος εἶχε φέροι τὴν ἀριθμητικὴν εἰς ὕψος, ὅπου μόνον οἱ ἐξοχοὶ νόες ἐφικνοῦνται ἔτι καὶ σήμερον. Ὅλον σχεδὸν τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀριθμῶν ἀνηγέρθη διὰ τῶν χειρῶν ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρός· ὡστε οὐδὲν ἄπορον ἂν ὁ εἰσδύσας οὕτω βαθέως εἰς τὰ μυστήρια τοῦ ἀπείρου μεγέθους ἐθεώρησε τὸν ἀριθμὸν ὡς τι ὑπερφυῆς, μυστικὸν καὶ σχεδὸν θεῖον.

Οἱ Πυθαγορικοὶ ἐθεώρουν τὸν ἀριθμὸν 36 ὡς τὸ τοῦ κόσμου σύμβολον. Ἐάν τις λάβῃ τὸ ἄθροισμα τῶν τεσσάρων πρώτων ἀρτίων ἀριθμῶν καὶ τῶν τεσσαρῶν πρώτων μὴ ἀρτίων, ἔχει 36· ἀλλ' οἱ μὲν τεσσαρες πρώτοι ἀρτιοὶ ἀριθμοὶ παριστᾷσι τὰ τέσσαρα γῆνια ἢ ἀκάθαρτα στοιχεῖα· οἱ δὲ τεσσαρες πρώτοι μὴ ἀρτιοὶ ἀριθμοὶ ἐξοικονομοῦσι τὰ τέσσαρα καθαρά ἢ οὐράνια στοιχεῖα. Ἐθεωρήθη λοιπὸν ὁ ἀριθμὸς 36 ὡς κεκτημένος μεγάλας ἀρετάς. Ὁ Πλάτων ἀκολούθως ἐθεώρησε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ὑπὲρ τοῦ ἀριθμοῦ 40, ἀφαιρέσας τὸν 5 ἀπὸ τῆς σειρᾶς τῶν μὴ ἀρτίων καὶ ἀντικαταστήσας τὴν σειρὰν 1, 3, 5, 7 δι' 1, 3, 7, 9. Ὁ ἀριθμὸς 5 ἐτέθη κατὰ μέρος ὡς ἡ πρώτη ἀρχὴ, ὁ Νοῦς ὁ θεὸς καὶ ὑπέρτατος. Δὲν εἶναι δὲ ἄξιον ἀπορίας ὅτι οἱ Κινέζοι θεωροῦσι τὸν Φο-χι ὡς ἐφευρετὴν τοῦ πρώτου τῶν εἰρημένων δύο συστημάτων, καὶ ὅτι ὁ Βου-δάγγ, ὁ πατὴρ τοῦ ὁμωνύμου αυτοκράτορος, βασιλεύσας περὶ τὸ ἔτος 1120 πρὸ Χριστοῦ, διετείετο ὅτι ὑπῆρξεν ἐφευρετὴς τοῦ δευτέρου· Καὶ ἄρα δὲν πρέ-

πει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἠντλησαν ἀπὸ κοινῆς τινος πηγῆς οἱ ἀνδρες ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἡ ἀλλόκοτος φαντασία εἰς οὐδὲν πραγματικόν, εἰς οὐδεμίαν ἐπιστημονικὴν κοσμογονίαν ἐστηρίζετο; Τὴν δὲ πηγὴν ταύτην ποῦ ἀλλαγῶν ν' ἀναζητήσῃ τις, εἰμὴ εἰς τὰς χώρας ἐνθα ἡ τύχη εἶχε φέροι τὸν Πυθαγόραν μετὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διαμονὴν του;

Ὁ Κάντορ ἀναφέρει καὶ ἄλλο τι περίεργον πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ κινεζικὴ ἐπιστήμη ἐπήγασαν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Ὁ αυτοκράτωρ Κιου-κόγγ, βασιλεύσας ἐν ἔτει 1100 πρὸ Χριστοῦ, ἐραστής δὲ τῶν μαθηματικῶν, ἠρώτησε μίαν ἡμέραν σφόν τινὰ, Σαν-κάου ὀνομαζόμενον· «Ἐμαθον ὅτι εἶσαι ἐμπειρότατος περὶ τοὺς ἀριθμούς· δὲν μοι λέγεις πῶς ὁ ἀρχαῖος Φο-χι κατεμέτρησε τοὺς βαθμοὺς τῆς οὐρανοῦ σφαιρᾶς; Διὰ κλίμακος ν' ἀναβῆ τις εἰς τὸν οὐρανὸν εἶναι ἀδύνατον. Ἡ στάθμη καὶ τὸ μέτρον τοῦ μεγέθους τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι. Πῶς λοιπὸν ἔγεινεν ἡ καταμέτρησις; »

Ὁ Σαν-κάου εἰς ταῦτα ἀπεκρίνετο, «Ἡ τέχνη τοῦ ἀριθμεῖν ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον καὶ εἰς τὸ τετράγωνον. Ἐάν τις ἀναλύσῃ γωνίαν ὀρθήν, ἡ γραμμὴ ἢ συνάπτουσα τὰ δύο ἄκρα τῆς βάσεως καὶ τοῦ ὕψους εἶναι ἴση πρὸς πέντε, ἐὰν ἡ μὲν βᾶσις ἦναι ἴση πρὸς τρία, τὸ δὲ ὕψος ἴσον πρὸς τέσσαρα. »

Ὁ δὲ Κιου-κόγγ ἀνέκραξεν εἰς τοῦτο, «Τῷ ὄντι αὐτὸ εἶναι θαυμαστόν!

Ἀλλὰ πόθεν ἔλαβεν ὁ Πυθαγόρας τὰ σημεῖα ἄτινα κατέστησαν οἱ σημερινοὶ ἀριθμοὶ; Τὰ σημεῖα ταῦτα παράγονται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τῶν Δεβαναγαρίων ἀριθμῶν, ἦτοι ἐκ τῆς γραφῆς τῶν θεῶν, ὡς ἀπεκαλεῖτο ἡ σανσκριτικὴ γραφὴ. Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἢ εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Πυθαγόρας ἔμαθε τὰ σημεῖα δι' ὧν παρέστησε τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ 1 μέχρι 10; Περὶ τούτου ἀγνωσοῦμεν· κατ' ἄλλους μὲν τὰ σημερινὰ ἀριθμητικὰ ἡμῶν σημεῖα εἶναι πυθαγορικά, κατ' ἄλλους δὲ ἀραβικά.

Ὅπως ἂν ἔγῃ, ὁ Πυθαγόρας μετεχειρίζετο ἀναμφιβόλως ἐν τοῖς ἀριθμητικοῖς ὑπολογισμοῖς αὐτοῦ εἰδικὰ σημεῖα ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 9· καὶ οὕτως ἐπενόησε τὴν παράστασιν τῶν μονάδων τῶν διαφόρων τάξεων διὰ τῶν αὐτῶν συμβόλων, μεταβάλλων τὴν ἀξίαν αὐτῶν κατὰ τὴν θέσιν ἣν ἐπέγουςι. Δυστυχῶς, ἡ μεγάλη αὕτη μεταβολὴ ἔσχε βραδείς τοὺς καρπούς· τὰ πυθαγορικά σημεῖα ἔμεινον τεθαμμένα εἰς τὰ μυστήρια τῆς σχολῆς· ἡ Ἑλλάς ἐξηκολούθησε μεταχειριζομένη ἀλφάβητικὰ στοιχεῖα ἀντὶ ἀριθμῶν, καὶ οὕτω διετέλει δούλη τῆς ἀγνοῦ ἀριθμητικῆς τῆς. Τὸ αὐτὸ τοῦτο σύστημα ἐτήρησαν ἀεὶποτε καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπὶ τῆς μακρᾶς τῶν ὁποίων κυριαρχίας ἡ ἱστορία τῶν ἐπιστημῶν μαρτυρεῖ ἀναντιρρήτων ὀπισθοδρομήσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν τούτῳ τῷ ἔθνει. Εἶχεν ἀπέχθειαν ὁ Ῥωμαῖκὸς νοῦς πρὸς τὰ μαθηματικά, ὡς καὶ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν· αἱ κυβερνητικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ τέχναι ἦσαν ἡ μόνη φροντίς τῶν ἐπηρεμένων ἐκείνων κατακτητῶν καὶ φοβερῶν. Ἡ φιλοσοφία τῆς Ῥώμης ἦτο ἀπλοῦς τις ἐκλεκτικισμὸς ἀμίροιο μεγαλείου, ξένος δὲ καὶ αὐτός· ἡ ἀστρονομία τῶν, καθαρῶς φυσικὴ, ἡ δὲ γεωμετρία τῶν ἀπλῆ γεωμετρία· οἱ τῶν ἀριθμῶν θεωρία, ἧτις εἶχε προβιβάσθῃ εἰς τοσοῦτον ὑπὸ τῶν σχολῶν Πυθαγορικῆς καὶ Πλατωνικῆς, ἐν Ῥώμῃ ὑπῆρχεν ὅλως ἡμελημένη.

Ἀφήκαμεν τὸν Πυθαγόραν ἐν Βαβυλῶνι, ἐνθα ἔμεινεν ἐπὶ δώδεκα ἔτη αἰχμάλωτος καὶ ἅμα σπουδάζων, ἕως οὗ ἀπηλευθερώθη (τῷ 513) παραδόξως πω. Τὸν Καμβύσην εἶχε διαδεχθῆ ὁ Δαρείος μετὰ τὴν βραχεῖαν μεσοβασιλείαν τοῦ Ψευδοσμέρδιος. Εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ Δαρείου ἔζη ἰατρός τις Κροτωνιάτης Δημοκίδης ὀνομαζόμενος, εὐνούστατος παρὰ τῷ κραταίῳ βασιλεῖ, πέμψαντι αὐτὸν μετὰ στρατοῦ ὄπως κατασκοπεύσῃ τὰς ἑλληνικὰς παραλίαι· ἀλλ' ὁ Δημοκίδης, παραβάς τὸ πρόσταγμα, ἀπέβη εἰς Τάραντα ἐγκαταλιπὼν τοὺς ὑπ' αὐτὸν Πέρσας. Οὗτοι ἀποπλεύσαντες τότε ἀπὸ τῆς νοτίου Ἰταλίας ἐναυάγησαν, συνελήφθησαν καὶ ἐπωλήθησαν εἰς τινὰ Γίλλον Ταραντῖνον. Ἦδη τοῦ Πυθαγόρου ἡ φήμη ὑπῆρχε μεγάλη, ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι ὁ Γίλλος ἀπέπεμψε τοὺς Πέρσας αἰχμάλωτους εἰς τὸν Δαρείον, ζητῶν ἀντ' αὐτῶν τὸν ἑλληνα αὐτοῦ αἰχμάλωτον· οὕτως ὁ μέγας φιλόσοφος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν, ἄγων ἡλικίαν πεντήκοντα καὶ ἕξ ἐτῶν· ἐπρόφρασε δὲ καὶ οὕτω νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς Φερεκύδου τοῦ πρώτου διδασκάλου του, περιήλθεν ὅλον ἔτος πολλοὺς τῆς Ἑλλάδος τόπους, ἵνα ἐπανιδῆ αὐτοὺς, καὶ μόνον μετὰ τὴν περιοδείαν ταύτην ἤνοιξε τὴν περιφέρειάν του σχολῆν.

Καὶ πρῶτον κατέστη εἰς τὴν Κρότωνα, πόλιν τῆς κάτω Ἰταλίας· διατελὼν δ' ἔτι ὑπὸ τὰς προλήψεις τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀσίας, ἐφρόνει ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν ἐπλάσθη διὰ τὸ πλῆθος, πρὸς ὃ ἐλάλει μόνον περὶ ἠθικῆς· πρὸς δὲ τοὺς ἀπολαύοντας τῆς ἐμπιστοσύνης του καὶ δεδοκιμασμένους, ἀπεκάλυπτε τὰ μυστήρια τῆς μεταφυσικῆς αὐτοῦ, συμπεριλαμβανοῦσης ἅπαντα τὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης. Ὁ ἀποκλειστικὸς χαρακτήρ τῆς διδασκαλίας του, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕψος αὐτῶν ἐννοιῶν του ἐκίνησαν ἐχθροπαθείας κατ' αὐτοῦ· ἡ εἰρήνη τῆς σχολῆς του διαταράχθη· ὁ Πυθαγόρας ἐθεωρεῖτο ὡς ἀριστοκράτης ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν, τῶν ὁποίων καὶ ὑπέστη τὰς φονεράς καὶ ἀναξίας καταδρομάς. Ἐξωσθεὶς ἐκ τῆς Κρότωνος, κατέφυγε πρῶτον εἰς Τάραντα, ἔπειτα δὲ εἰς Μεταπόντιον, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὐρηκε τὴν ἡσυχίαν. Ἀπέθανεν ὁ εὐγενὴς γέρων ἐννεήκοντα καὶ ἐννέα ἐτῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐμφυλίων ἐρίδων.

Δύο τινὰ διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Πυθαγόρου· πρῶτον, μέχρι τίνος ἐξικνεῖται τὸ μέγεθος ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρός· καὶ δεύτερον κατὰ πόσον εἶναι βραδύ τὸ ἔργον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰ σπάργανα τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ μικρὰ ἑλληνικὴ χώρα ἐθεωρήθη ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὡς τὸ κέντρον καὶ ὡς ἡ πρώτη ἐστία τῆς προόδου ἐν τῷ κόσμῳ· σήμερον ὅμως ἡ κριτικὴ θέλει ὅτι ὑπάρχει ὀφθαλμοφανὴς τις συνάφεια μεταξὺ τοῦ παμφοῦς ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκείνων, οἵτινες ἂν καὶ δὲν εἶναι καλῶς ἐγνωσμένοι, ἀνήκουσιν ὅμως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ αὐτοί. Ἀλλὰ καὶ πέραν ἐκείνων διακρίνεται παρελθόν τι ἔτι ἀπώτερον, μόλις ὑποφῶσκον ἐντὸς συζημάτων γραμματικῶν, καὶ συμβόλων, καὶ ἰδιαιτέρων ἀριθμητικῶν σημείων· καὶ ἐκάστην δὲ ἀναδείκνυται μείζον τὸ μέρος τὸ ὁποῖον διεδραμάτισεν ἡ Ἀσία ἐν τῇ σκοτεινῇ ἐκείνῃ ἀρχαιότητι. Ἐκ τῆς εὐρυτάτης ἡπείρου τῆς ὁποίας ἡ Εὐρώπη φαίνεται ὡς τι παράρτημα, ἐξεπορεύθησαν ὄχι μόνον αἱ φυλαὶ ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ φιλοσοφικαὶ, αἱ θρησκευτικαὶ καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ

ἡμῶν ἰδέαι. Ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου πολιτισμοῦ, ἥτις ἐφάνη τοσοῦτον βραχεῖα ἐνὸς δὲν ἡτενίζομεν ἐπέκεινα τῶν ὁρίων τῆς Εὐρώπης, ἐκτείνεται εἰς ἀποστάσεις ἀκαταμετρήτους ὅτε συνάπτομεν αὐτὴν πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον ἡ μελέτη μετὰ τῆς ὑπομονῆς ζητεῖ σήμερον ν' ἀποκαταστήσῃ ἐκ λευφάνων τινῶν, καθὼς ἡ φυσιολογία ἀνακαλύπτει ἐκ τινῶν ὀστέων ἀπολιθωμένων τὰ ἄλλοτε ποτε ὑπάρξαντα ἐπὶ γῆς καὶ σήμερον ἀγνωστα ζῶα. Τοιοῦτό τι θεωρεῖται καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀκρας ἀρχαιότητος τοῦ δεκαδικοῦ συστήματος. Τὸ μηδενικὸν εἶναι τὸ τελευταῖον τῶν ἀνακαλυφθέντων ἀριθμητικῶν σημείων· ἐγεννήθη σχεδὸν συγχρόνως εἰς διάφορα τῆς γῆς μέρη κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας μετὰ Χριστόν· ἔπασεν ἀπὸ τοῦ δένδρου τῆς ἀριθμητικῆς ὡς καρπὸς ὅστις ὠρίμασε, καὶ τῇ συνάρσει τοῦ πολυτίμου, τοῦ ἀνυπερθέτου συμβόλου τούτου, ἡ ἀριθμητικὴ ἢ θετικὴ ἐπαγιάθη. Τοῦ μηδενικοῦ ἢ ἱστορία εἶναι ἐκ τῶν περιεργωτάτων μερῶν τοῦ πονήματος τοῦ Κάντορος.

(REVUE des deux Mondes.)

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1868.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν Βουλὴν ὑπεβλήθη ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1868, τοῦ ὁποῖου τὸ ἥμισυ ἐδαπανήθη διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, τὰ δὲ ψηφισθησόμενα ποσὰ θὰ ἦναι δι' ἕξ μόνον μῆνας, ἀπὸ 1 ἰουλίου μέχρι 31 δεκεμβρίου 1868.

Τὰ τοῦ 1868 ἔσοδα τοῦ κράτους σημειοῦνται ἐν τῷ γενικῷ τούτῳ προϋπολογισμῷ εἰς δραχμὰς 33,508,000· ὁ δὲ τοῦ 1867 προϋπολογισμὸς περιεῖχεν ἔσοδα προϋπολογισθέντα 32,229,335· ὥστε ὁ τοῦ 1868 περιέχει αὐξήσιν 1,215,665. Αὕτη δὲ τῶν ἐσόδων ἡ αὐξήσις προέρχεται ἰδίως ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν δημοπρατικῶν καρπῶν τοῦ ἔτους τούτου πρὸς τοὺς τοῦ παρελθόντος, ἐκ τῆς πιθανῆς αὐξήσεως τῶν τελωνιακῶν εἰσπράξεων καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς γῆς.

Τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους διὰ τὸ 1868 ὑπολογίζονται εἰς δραχμὰς 44,093,989· ὁ δὲ τοῦ 1867 ψηφισθεὶς τακτικὸς προϋπολογισμὸς ἔφερον ἔξοδα μετὰ τὰς χορηγηθείσας πιστώσεις δρ. 30,683,470· ὥστε τὰ ἔξοδα τοῦ 1868 ὑπερτεροῦσι τὰ τοῦ 1867 κατὰ δραχμὰς 3,410,516.

Λόγοι κυριώτεροι τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων, γράφει ὁ ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν, εἶναι οἱ ἑξῆς. Ὅτι τὸ δημόσιον χρέος ἤβησε κατὰ 1,805,000· διότι συμπεριελήφθησαν 800,000 δραχμῶν διὰ τὴν μελετωμένην διευθέτησιν τῶν δύο ἀγγλικῶν δανείων τοῦ 1824 καὶ 1825· διότι ἐσημειώθησαν 150,000 δραχμῶν ὡς τόκοι καὶ χρεωλύσιον πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν κληρονόμων τοῦ πρώην βασιλέως Ὁθωνος, διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀκίνητον περιουσίαν των· διότι ὁ τόκος καὶ τὸ χρεωλύσιον τοῦ πραγματοποιηθέντος μέρους τοῦ δανείου τῶν 28 ἑκατομμυρίων ἀνέβη εἰς δραχμὰς 853,500· διότι ἤβησαν αἱ δαπάναι τῆς γενικῆς ὑπηρεσίας τῶν ὑπουργείων κατὰ δρ. 1,058,844· καὶ δι' ἄλλους τινὰς λόγους προήλθε, λέγει ὁ ὑπουργὸς, ἡ αὐξήσις τῶν ἐσόδων τοῦ 1868 κατὰ 3,410,516.

Καὶ τὰ μὲν ἔσοδα τοῦ κράτους, ὡς εἶπομεν, διὰ τὸ 1868 ὑπολογίζονται εἰς δρ. 33,508,000.

Τὰ δὲ ἔξοδα ὑπολογίζονται εἰς 34,048,905 κατὰ τὰ ἑξῆς γενικὰ κεφάλαια.

α'. Εἰς ἐτήσιον χρέος δημόσιον ὡς ἑξῆς:	
Χρέος δημόσιον ἐξωτερικόν.	δραχ. 2,025,000
» » ἐσωτερικόν.	» 3,159,870
Συντάξεις	» 2,711,500
Τὸ ὅλον	» 7,896,370
β'. Εἰς βασιλικὴν ἐπιχορήγησιν	» 1,125,000
γ'. Εἰς ἔξοδα Βουλῆς	» 360,000
δ'. Εἰς τὴν γενικὴν ὑπηρεσίαν τῶν ὑπουργείων ὡς ἑξῆς:	
Τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν	» 862,028
Τοῦ τῆς δικαιοσύνης	» 2,441,022
Τοῦ τῶν ἐσωτερικῶν	» 3,508,214
Τοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν	» 1,653,446
Τοῦ τῶν στρατιωτικῶν	» 8,808,250
Τοῦ τῶν ναυτικῶν	» 2,053,300
Τοῦ τῶν οικονομικῶν	» 1,142,856
Τὸ ὅλον τῶν ὑπουργείων	» 20,469,116
ε'. Ἐξοδα διοικήσεως καὶ ἐπιστασίας	» 2,299,500
ς'. Εἰς διαφόρους πληρωμάς	» 1,898,000
Τὸ ὅλον τῶν ὑπολογιζομένων δαπανῶν διὰ τὸ ἔτος 1868 ἀναβαίνει εἰς	» 34,047,986

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΜΙΚΡΟΝΟΙΑ.

Μικρόνους τις ἀνθρώπος ἔγραψε πρὸς φίλον του τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν· « Ἀγαπητὲ φίλε... ἐλπισμῶνσα τὴν ταμβακοθήκην μου εἰς τὴν οἰκίαν σου· λάβε τὴν καλωσύνην νὰ μὲ τὴν στείλῃς διὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὸ παρόν. » Ἐνῶ ἐδίπλωνε τὴν ἐπιστολήν, εὕρισκε τὴν ταμβακοθήκην του, καὶ προσθέτει ὑστερόγραφον· — « Τὴν ἦρα καὶ μὴ λάβῃς τὸν κόπον νὰ τὴν ζητήσῃ. » Κλείσας δ' ἔπειτα τὸ γράμμα, τὸ ἔπεμψε.

ΤΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ.

— Ἴδὲ τὸν... πῶς ἐναβρύνεται διὰ τὸ παράσημόν του!
— Ἀδελφῆ, εἰς τοὺς τοιούτους ἀρμόζουσι τὰ παρά-

σημα, διότι δι' αὐτοὺς ἔγιναν. Εἰς τοὺς σπουδαίους ἀνθρώπους δὲν πρέπουσι.

ΜΟΥΣΑ ΜΑΙΝΑΣ.

Ζήτω, ζήτω, ζήτω ὁ γάτος Γεώργιος ὁ Ἰακωβάτος!
Ζήτω τρεῖς τοῦ βουλευτῆ!
Ζήτω καὶ τοῦ ποιητῆ!

Ποιητῆς ἀρχαῖκός,
Ποιητῆς ἀλκαϊκός,
Ποιητῆς ἀλμανικός,
Ελεγειοσαπφικός
Καὶ ἀριστοφανικός.
Περσίουβεναικός,
Ἀριστοδαντικός,
Ποιητῆς κουρλανδικός,
Ποιητῆς μουζικικός.

Χαστουκία τοῦ Ὑπουργείου,
Χαστουκία καὶ τῆς Βουλῆς·
Χαστουκία τοῦ Νομαρχείου,
Χαστουκία τ' ἐπισκοπῆς.

ΑΙ ΑΠΟΡΙΑΙ.

— Εἶναι ἀπόσπασμα τοῦ ποιήματος « Ἕλληνες καὶ Μουζῆται », ἐκδοθέντος ἐν Ἑλλάδι πρὸ μικροῦ.
— Ὑπὸ τίνος;
— Σιωπῆ, μὴ μᾶς ἀκούσουν οἱ ξένοι. — ὑπὸ Γ. Ἰακωβάτου.
— Τοῦ βουλευτοῦ;
— Τοῦ βουλευτοῦ!
— Καὶ αὐτὸς ἐαυτὸν ἀποκαλεῖ γάτον καὶ τὰ ἄλλα;
— Περαιτέρω ἀποκαλεῖ ἐαυτὸν καὶ χείρονα τούτων. Πολλὰ τοῦ ποιήματος δὲν προφέρονται.

Ο ΛΟΓΟΣ ΑΠΑΤΕΡΝ.

Εἰς τι δικαστήριον τοῦ Κεντουκίου, ἐν Ἀμερικῇ, ἐνήγαγέ τις πολίτης ἀνθρώπον τινὰ περιφερόμενον εἰς τὰς ὁ-

δους και έχοντα εμπροσθεν αυτού κρεμάμενον μικρόν τι τραπέζιον, επί του οποίου έπαιζε τρία χαρτία του χαρτοπαιγνίου. Είς τας Ήνωμένας Πολιτείας άπαντώνται καθ' όδον τοιοῦτοί τινες βιομηχανοί άπατώντες τους διαβάτας. Έχουσι τώντι επί του φορητού τραπέζιου των τρία μόνον παιζόχαρτα, τα όποια μεταβιβάζουσι διά πολλής ταχυχειρίας, τό μὲν πρὸς τὰ δεξιά, τό δὲ πρὸς τ' ἀριστερά, τό δὲ εἰς τό μέσον οἱ περιεστῶτες ἀκολουθοῦσι τήν κίνησιν και στοιχηματίζουσιν όταν νομίσωσιν ὅτι εἶδον πού εῤῥίφθη τό ἐκ τῶν τριῶν παιζοχαρτων προσδιοριζόμενον ἐκ προτέρου. Εἰς τούτο δὲ άπατώνται και οἱ πανουργότεροι. Ὁ παίκτης ἀφίνει νά τὸν μαντεύσωσιν ἅπαξ ἡ δὲς. Τὰ στοιχήματα αὐξάνουσιν· ἀφοῦ δὲ συναχθῆ ἱκανόν τι ποσόν χρημάτων, τότε άπατᾶ και τους μάλλον γεγυμνασμένους ὀφθαλμούς μεταβάλλων ἀνεπαισθήτως τὸν τρόπον καθ' ὃν ρίπτει τὰ τρία χαρτία του· μένουσι δὲ τότε κεχηνότες ὅσοι πολλάκις καταθέτουσι και τὸν ἔσχατον ὀβολόν των, νομίζοντες ὅτι ἀλανάστως εἶχον ἰδεῖ πού ἔκειτο τό προσσημειωμένον χαρτίον.

Εἰς ἐκ τούτων λοιπὸν ὑπῆρχεν ὁ ἐνάγων, αἰτιώμενος τὸν παίκτην ὅτι ὑπέκλεπτε τό χαρτίον, και οὕτω δὲν εὑρίσκετο πλέον μεταξύ τῶν τριῶν ὅτε ἐτίθετο τό στοιχημα.

Ὁ δικηγόρος τοῦ ψηφοπαίκτη ὑπεστήριζεν ὅτι τούναντίον οὐδεὶς ἐγένετο δόλος, ἀλλ' ὅτι ὅλη ἡ πονηρία ἐνυπῆρχεν εἰς τήν ἐπιτηδειότητα τοῦ ψηφοπαίκτη, και εἰς τήν ταχυχειρίαν του, πλανῶσαν τὰ βλέμματα τῶν στοιχηματιζόντων.

Τὸ πᾶν ἐξήρητο ἐκ τῆς ἀποδείξεως τοῦ λόγου τούτου, και ὁ δικηγόρος, ὅστις εἶχεν, ὡς φαίνεται, γυμνασθῆ εἰς τό παίγιον τῶν τριῶν παιζοχαρτων πρὶν ἢ σπουδάσῃ τους νόμους, — Κύριοι, εἶπε πρὸς τους δικαστάς, ἰδοὺ τρία παιζόχαρτα (και πραγματικῶς ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του τρία χαρτία, τὰ ὅποια και ἠπλωσεν ἐπὶ τῆς ἐνώπιόν του τραπέζης.) ἰδοὺ τρία παιζόχαρτα· ὀκτὼ καρρὸν, ἄσος σπαθί, δάμα πίκκα εἰς τό μέσον· ἄσος σπαθί, ὀκτὼ καρρὸν, ἄσος σπαθί, δάμα πίκκα... Κύριε πρόεδρε, πού εἶναι ἡ δάμα πίκκα; Καταβάλλει τις πέντε τάληρα ἐκ τῆν δάμαν πίκαν; — Τὰ κατέβαλα! εἶπεν ὁ πρόεδρος. — Καταβεβλημένα προσέθεσαν οἱ ἄλλοι δικασταί. — Και πέντε περιπλέον ἐξ ἐμοῦ, ἀνέκραζεν εἰς ἐξ αὐτῶν. — Έχει καλῶς, εἶπεν ὁ δικηγόρος. — Ἡ δάμα πίκκα εἶναι ἐν τῷ μέσῳ, ἀνέκραζαν ὁμοφώνως οἱ στοιχηματίσαντες. — Έχάσατε! ἀπεκρίθη ὁ δικηγόρος θριαμβευτικῶς· ἡ δάμα πίκκα, κύριοί μου, κεῖται εἰς τὰ δεξιά, και ἠπατήθητε ὅχι ὑπὸ δόλου, ἀλλ' ἀπλῆς ταχυχειρίας. Μὲ χρεωστεῖτε δεκαπέντε τάληρα, και πρὸς τούτους, μετὰ τήν ἀπόδειξίν μου ταύτην, ὀφείλετε νά ἀπολύσητε τὸν πελάτην μου.

Τῶντι, ἡ δάμα πίκκα ἔκειτο εἰς τὰ δεξιά· ὡς ἀπέβαινε περιττῆ πᾶσα ἀντιλογία. Ὁ κατηγορούμενος ἀπεπέμφθη, ὁ δ' εὐφραδῆς δικηγόρος προσέθεσε τὰ δεκαπέντε τάληρα τοῦ δικαστηρίου εἰς τήν ἀντιμισθίαν ἣν ἐπαξίως ἔλαβεν.

ΑΝΩΦΕΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑ.

Κατὰ τήν τελευταίαν ἐκρηξίν τῆς χολέρας ἐν Οὐγγαρία, πτωχὸς τις μουσικὸς ἀκούσας ὅτι εἰς χωρίον τι ἡ ἐπιδημία δὲν προσέβαλλε τὰς γυναῖκας, ἀνεχώρησεν

ἐκ τοῦ χωρίου του, ὅπου ἡ χολέρα ἔκαμνε θραῦσιν εἰς ἀμφοτέρα τὰ φύλα, και φορέσας ἐνδυμασίαν γυναικῶς μετέβη εἰς τό προνομιοῦχον ἐκεῖνο. Ἀλλὰ μόλις φθάσας, ἠσθάνθη ὁ ἄθλιος τὰ συμπτώματα τῆς ἀσιατικῆς χολέρας, και ἐντὸς τριῶν ὡρῶν ἐξέπνεε, — Θεῦ! λέγων, μόλις ἐλθόντα ποῖος νὰ μ' ἐπρόδωσε, τὸν δυστυχῆ, ὡς ἄνδρα και ὄχι γυναῖκα;

ΤΑ ΠΕΡΙΤΤΩΜΑΤΑ.

Ἡ βιομηχανία καθ' ἐκάστην καταγίνεται ὅπως καθιστᾶ χρήσιμα τὰ περιττώματα και ἄλλα ἄχρηστα πράγματα παντοῖα, ἀποβαλλόμενα ὑπὸ τῶν τεχνῶν, ὡς και τὰ βράκη τὰ εἰς τους δρόμους εὑρισκόμενα μεταξύ τῶν περισσεωμάτων. Οἱ κατασκευασταί τῶν μαλίνων ὑφασμάτων ἀποβάλλουσι πλείστας ὕλας, τὰς ὁποίας ἀγοράζοντες ἄνθρωποι εἰς τούτο ἰδίως τό ἔργον δεδομένοι μεταπέμπουσιν εἰς ἄλλα ἐργοστάσια, ἐνθα αἱ ὕλαι αὐταὶ χρησιμεύουσιν εἰς κατασκευὴν νέου τινὸς ὑφάσματος, ἐγνωσμένου ὑπὸ τό ὄνομα μαλίνου δερματός. Αἱ αὐταὶ ὕλαι, ἀναμιγνύμεναι μετὰ νέου ἐρίου, κλώθονται, ἔπειτα δὲ ὑφαίνονται πρὸς κατασκευὴν κοινῶν φορεμάτων παχέων (draps pilotes) και ταπήτων προστύχων.

Αὕτη ἡ νέα βιομηχανία τόσην ἔχει βαρύτητα ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡστε μόνον ἐν Λήδαις (Leeds), δεκαεξ ἡχιανὰ βραχιόξαντικαὶ παράγουσι κατ' ἔτος 1,683,409 χιλιογράμμων πρῶτην ὕλην, τό ὅποιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἐτήσιον προῖόν ἐρίου 410,000 χιλιογρ. ὡς ἔγγιστα. Κατὰ τήν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ παρελθόντος ἔτους εἶδομεν τοιαῦτα μαλλία ἐξηγμένα ἐκ βράκων παντὸς εἴδους, και πωλούμενα εἰς τό ἐμπόριον πρὸς κατασκευὴν παχυλῶν ὑφασμάτων λίαν εὐθηνῶν.

Ἐνὶ λόγῳ, οὐδὲν ἀπόλλυται τίποτε δὲν ἀπορρίπτεται ὡς ἄχρηστον ὀλωσθιδίου· αἱ παλαιαὶ περικημίδες, οἱ τετριμμένοι τάπητες, ὡς και τὰ γλίσχρα αὐτὰ βράκη ἅτινα ἐχρησίμευσαν εἰς καθαρισμὸν τῶν μηχανῶν, εἰσέρχονται εἰς τήν κατασκευὴν τινῶν ὑφασμάτων. Ἐπενόησαν μάλιστα και τινὰ μέθοδον δι' ἣς μεταβάλλουσι τὰ ὕδατα ἐντὸς τῶν ὁποίων πλύνονται τὰ μαλλία εἰς ἄλλας τινὰς ἐμπορικὰς ὕλας, τὰς ὁποίας ἐθεώρουσιν μέχρι τούδε ὅλως ἀχρήστους και ἀνωφελεῖς· διὰ μηχανικῶν και χημικῶν ἐπεξεργασιῶν μεταμορφοῦσι τὰ ὕδατα ταῦτα εἰς σταετίνην, ἣτις εἶναι ἡ βάση τῶν μικτῶν σπερμακητίνων κηρίων, ὡς και εἰς λίπασμά τι (engrais), πωλούμενον πρὸς 50 φρ. τὸν τόννον.

Αἱ τρίχες τῆς δαμάλεως ἀποτιλλόμεναι ὑπὸ τῶν βυρσοδεφῶν κοπανίζονται εἰς μεγάλη ἰγθία, και χρησιμεύουσιν εἰς κατασκευὴν πιλημάτων (κετσέδων)· εἰς ἄλλα δὲ μέρη κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν σχοινία, τάπητας, στρωσίδια, προσκεφάλαια καθεδρῶν, ὅπου τὰς ἐμβάλλουσιν ἀντὶ τριχῶν ἱππέων. Οἱ δὲ τῆς κόλλας κατασκευασταὶ μεταχειρίζονται ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας τὰ περιττὰ τεμάχια τῶν δερματίνων, βυρσῶν και σισυρῶν. Οἱ ὄνουχες και τὰ ὄτα τῶν ἵππων, προβάτων και ἄλλων κτηνῶν, ὡς και τὰ παλαιὰ σκύτη, χρησιμεύουσιν εἰς τούτο και αὐτὰ ἐνίοτε.

Ἡ πηκτὴ (gelatine), ἣτις και αὕτη εἶναι κόλλα τις καθαρωτέρα, χρησιμεύουσα εἰς τήν μαγειρικὴν, ἀποκτᾶται ὁμοίως ἐκ περιττωμάτων συναγομένων

ὅπου ἐργάζονται ἐλέφαντα και ὄσα. Εἰς ταῦτα προστίθενται οἱ χόνδροι και οἱ τένοντες τῶν ζῶων, περικόμματα μεμβρανῶν, χειροκτίων και παντὸς εἴδους τοιαῦτα ἄλλα περιττώματα.

Εἰς τήν Ἀμερικὴν και ἄλλας χώρας καθιστῶσι χρέσιμα τὰ δέρματα τῶν ἐγγέλεων, συμπλέκοντες αὐτὰ και περικαλύπτοντες τὰς λαβὰς τῶν μαστίγων, ὡς και τὰ ἄκρα τῶν καλωδίων.

Τὰ δέρματα τῶν ἰχθύων πλατάκων, κοινῶς παρ' ἡμῖν καλουμένων γλωσσῶν, καθὼς και ἄλλων ὀφθαρίων, πωλοῦνται εἰς μεγάλας ποσότητας, χρησιμεύοντα πρὸς διύλισιν τῶν σιραιοπίων, πρὸς καθαρισμὸν τοῦ καφέ (καθὼς τὸν βράζουσιν οἱ Εὐρωπαῖοι εἰς τὰ καφενεῖά των), κτλ.

Σήμερον βυρσοδεφοῦσι τὰ δέρματα τῶν φακῶν, μετασκευάζοντες αὐτὰ εἰς ἐξαιρέτα σκύτη πρὸς ὑποδήματα. Εἰς τό Τεξὰς βυρσοδεφοῦσι και προπαρασκευάζουσι τὰ δέρματα τῶν κροκοδείλων μεταβάλλοντες αὐτὰ εἰς σκύτη εὐχρηστα ὡς τὰ τοῦ μόσχου, και πεποικιλμένα ὡς ἡ λεπὶς τῆς χελώνης. Εἰς δὲ τὰς Ἰνδίας και τήν Ἀφρικὴν κατασκευάζουσιν οἰκιακὰς ἐμβάδας ἐκ τοῦ δερματός τοῦ ὄφεως, ἐκ τοῦ ὁποίου περιτυλίσσουσι και τὰς λαβὰς τῶν ζιφῶν.

Εἰς Νεοβόρακον συνάγονται κατ' ἔτος 8-9000 περιπλανώμενοι κύνες· τούτων δὲ οἱ μὴ ἀναζητούμενοι ὑπὸ τῶν κυρίων των ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας πνίγονται, και τὰ πτώματά των μεταφέρονται ὑπὸ πλοιαρίων ἐνησυχολημένον πρὸς καθαρισμὸν τῆς πόλεως εἰς τινὰ νηοῖδα, ὅπου οὐδὲν αὐτῶν ἀπορρίπτεται· διότι τό μὲν λίπος ἀναλύεται, τὰ δὲ δέρματα πωλοῦνται εἰς τοὺς κατασκευαστάς τῶν χειροκτίων, τὰ δὲ ὄσα χρησιμεύουσιν ἐξαιρέτως πρὸς πιάσιν τῆς γῆς.

Εἰς τήν Γερμανίαν, τὰς Ήνωμένας Πολιτείας, τό Εὐέλπι Ἀκρωτήριον και ἄλλας χώρας, μεταχειρίζονται τό λίπος τοῦ κυνὸς εἰς ὅσα πάθη οἱ καθ' ἡμᾶς ἰατροὶ διορίζουσι τό ἔλαιον τοῦ ἥπατος τοῦ ἀντακέως (μορούνας).

Ἡ βιομηχανία μεταχειρίζεται τὰ ὄσα κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐξ αὐτῶν κατασκευάζεται βαφῆ τις μέλαινα (noir animal)· βραζόμενα δὲ δίδουσι τήν πηκτὴν (gelatine) ἣς ἔχουσι χρεῖαν οἱ βαφεῖς και κατασκευασταὶ βελούδων και ἄλλων καλῶν ὑφασμάτων· ἐξ αὐτῶν ἐξάγεται και τι λίπος, λευκὸν μὲν ὅταν τὰ ὄσα ἦναι ἐτινωπὰ, φαιὸν δὲ ὅταν προέρχεται ἐκ παλαιῶν ὀστέων πρὸ καιροῦ πολλοῦ συνηγμένων.

Οἱ τερνευταὶ κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν ἄπειρα πράγματα· λαβὰς ψηκτριδῶν διὰ τους ὀδόντας και τους ὄνουχας, μαχαιρίων, ριπιδίων, κτλ.· πρὸς δὲ κτένια, μύστρα (κοχλιάρια), κομβία, κτλ.· κτλ. Γίνεται δ' ἐξ αὐτῶν μέγα ἐμπόριον· τῷ 1867, ἡ Ἀγγλία εἰσήγαγε 64,000 τόννων, ὧν ἡ ἀξία προσήγγιζεν εἰς φράγκα 9,925,000· μετεχειρίσθη δὲ και ἐκ τῶν ἰδίων ὀστέων 70,000 τόννων, ἐχόντων ἀξίαν 10,875,000 φράγκων τοῦλάχιστον.

Και ἐκ τῶν περιττωμάτων τῶν ἰχθύων ἐξάγεται πηκτὴ και ἔλαιον, τὰ δὲ λείψανα μεταβάλλονται εἰς λίπασμα ἐξαιρετον διὰ τήν γῆν.

ΓΑΛΛΙΚΑ ΣΤΑΘΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ.

Ἐπειδὴ συνεχῶς ἀναφέρομεν τὰ γαλλικὰ σταθμὰ και μέτρα, ἀναγκαῖον νά δώσωμεν ἅπαξ διὰ παντὸς

εἰς τοὺς μὴ εἰδότας τήν ἀναλογίαν αὐτῶν πρὸς τὰ γνωστὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

1 μέτρον (mètre) εἶναι ἴσον πρὸς 1 1/2 πῆχυν.

1 ἑκατοστόμετρον (centimètre) εἶναι τό ἑκατοστὸν τοῦ μέτρον.

1 χιλιοστόμετρον (millimètre) εἶναι τό χιλιοστὸν τοῦ μέτρον.

1 χιλιόμετρον (kilomètre) εἶναι ἀπόστασις 1000 μέτρων.

1 χιλιόγραμμον (kilogramme) εἶναι σταθμὸν ἰσοβαρὲς πρὸς 1000 γραμμάρια (grammes).

Ἐν χιλιόγραμμον και 1/2 ἰσοβαρεῖ πρὸς μίαν ὀκκάδα· ὡστε

3 γραμμάρια και 12 1/2 ἑκατοστὰ γραμμαρίου ἰσοβαροῦσι πρὸς 1 δράμιον.

Μία λίτρα γαλλικὴ (une livre), εἶναι ἡμισυ χιλιόγραμμον· ὡστε 2 λίτραι και ἡμίσεια ἰσοβαροῦσι πρὸς μίαν ὀκκάδα.

Ἐν λίτρον (un litre) εἶναι 800 γραμμάρια, ἐνῶ μία λίτρα εἶναι 500 γραμμάρια.

ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ ΤΟΥ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥ.

Περὶ τοῦ ἡγεμόνος Βλαδίμηρου Β', τοῦ ἐπιλεγομένου Μονομάχου, ὑπάρχει παράδοσις ἐν Ρωσίᾳ, ἡ ἐπομένη.

Πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ 10 αἰῶνος, ὁ Ἀλέξιος Κομνηνὸς ἐπεμψεν ἐκ Κιέβου πρεσβευτὰς ἐκ τῶν περιφανέστερων προσώπων τῆς πομπῶδους αὐλῆς του, μετὰ δώρων βαρυτίμων πρὸς τὸν μέγαν ἡγεμόνα Βλαδίμηρον, και μετὰ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου, ὅστις ἔχρισεν αὐτὸν Καίσαρα ἐν ὀνόματι τοῦ αυτοκράτορος. Σώζεται λοιπὸν ἐν Μόσχᾳ θρόνος ὅστις, καθὰ λέγεται, εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε καθεσθῆ ὁ Βλαδίμηρος ἐπὶ τῆς στέφους αὐτοῦ· και τό μὲν ζῦλον τοῦ θρόνου τούτου εἶναι ἐκ καρύας· τέσσαρες δὲ στήλαι ὑποβαστάζουσι τὸν οὐρανίσκον του, περίξ τοῦ ὁποίου ἀναγιγνώσκονται τὰ ἐπόμενα, μεταπεφρασμένα πιεζῶς:

« α'. Εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξελεξάμην σε Καίσαρα, ἔλαβόν σε ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, και ἐν τῇ ἀγαθωσύνῃ μου ἔδωκά σοι ἐξουσίαν πλήρη ἐπὶ τῶν ἐμῶν ἐν ὀλαῖς ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς σου, ἐν ὅσῳ βραδίξῃς κατὰ τὰς συμβουλάς μου και πράττης καθὰ τό ἐμὸν θέλημα. — β'. Και δώσω σοι καρδίαν καθάραν και δικαίαν, και ἔσῃ ὁ μέγιστος πάντων τῶν Καισάρων τῶν πρὸ σοῦ και μετὰ σέ· βασιλεύσῃ ἐπὶ γῆς ἐνωτιζόμενος τους στεναγμούς και παύων τὰ δάκρυα τῶν ἐν θλίψει. — γ'. Ἐπιμελοῦ και ἀγαπά αὐτούς, ὅπως πληθύνω τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σου και ἀποσοθήσω τους πολεμίους σου. Και πέμψω σοι ἐν ἀφρονίᾳ τους καρπούς τῆς γῆς, και ὑψώσω τήν γενεάν σου και ἐνισχύσω τό κράτος σου. — δ'. Ἡ βασιλεία σου εἴη εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα· ἔσομαί σοι πατήρ, και ἔσῃ μοι υἱός· και οἰκοθεν πληρώσω σε δόξης και πλούτου, και ὑποτάξω σοι τους ἐθνικούς. Ἀδικοῦντα δὲ παιδεύσω σε και ἀποστερήσω σε τῶν ἐμῶν χαρίτων. »

Εἰς τὰ κάτω τοῦ θρόνου τούτου ἀναγιγνώσκονται τὰ ἐπόμενα· « Τὰ αἴτια ἐξ ὧν ὑψώθη εἰς ἐνδοξον τίτλον Καίσαρος Μονομάχου ὁ μέγας ἡγεμὸν Βλαδίμηρος, τριεγγονος τοῦ ἀξιομακαρίστου ἡγεμόνος ἀγίου Βλαδίμηρου, εἶναι ταῦτα. Βασιλεύων τῆς μεγάλης ἡγεμονίας τοῦ Κιέβου συνεκάλεσε τους ἡγεμόνας και βοιάρους και στρατηγούς αὐτοῦ εἰς συμβούλιον, και εἶπεν

εις αυτούς. — Καίτοι εἶμαι ὁ νεώτατος τῶν βασιλευσάντων τῆς μεγάλης Ῥωσσίας καὶ ἰθυνάντων τὸ σκήπτρον καὶ σημαιοφορησάντων, ἐπειδὴ ὁ μέγας ἡγεμὼν Ὀλεγοσ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐφορολόγησεν αὐτὴν ἐπιστρέψας σῶος εἰς τὰ ἴδια, ὡς κληρονόμοι ἐλέω Θεοῦ τῶν ἡμετέρων προγόνων, εἴμεθα κεκλημένοι καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ ἐκείνων ἔργα νὰ μιμηθῶμεν. Ἐξ ὑμῶν λοιπὸν περιμένω σήμερον τὸ φῶς, πεποιθὼς εἰς τὴν χριστιανικὴν ὑμῶν ἀνδρίαν, ὅπως τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ ἡ θαυματουργὸς ἀγία Τριάς θριαμβεύσῃσι διὰ τῆς ὑμετέρας καρτερίας καὶ ὑπὸ τὴν στρατηγίαν μου. Τότε οἱ ἡγεμόνες καὶ μεγιστάνες ἀπεκρίθησαν εἰς τὸν Βλαδίμηρον. Ἡ καρδιά τοῦ Καίσαρος ἀπόκειται ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Κυρίου, καθὰ λέγει ἡ Γραφή, καὶ μετὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὑπέικομεν εἰς τὸ τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος. Τότε ὁ Βλαδίμηρος συνήθροισε τοὺς συνετωτάτους καὶ ἐπιτηδειοτάτους τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ· καὶ καταστήσας αὐτοὺς ἀρχηγούς πολυπληθοῦς στρατοῦ, διεβίβασεν αὐτοὺς εἰς Θράκην συστήσας νὰ αἰχμαλωτεύσῃσι πολλοὺς καὶ νὰ ἐπιστρέψῃσιν οἰκάδε πλήρεις δόξης καὶ πλούτου. Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐβασίλευεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡγεμὼν τις ὑπέρτιμος, ὅστις πολεμῶν πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς Λατίνους, συνεκάλεσε τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ εἰς συμβούλιον, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζεῖλη πρεσβείαν συγκειμένην ἐκ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου, τῶν δύο ἐπισκόπων Μιλήτου καὶ Μιτυλήνης, τῶν πρεσβυτέρων τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ ἄλλων πολλῶν μεγιστάνων· ἔδωκε δὲ καὶ δῶρον σταυρὸν κατεσκευασμένον ἐκ τοῦ θαυματουργοῦ ξύλου τοῦ ἀληθινοῦ σταυροῦ, καὶ ἀφαιρέσας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του τὸ καισαρικὸν στέμμα, τὸ ἔθηκεν ἐπὶ χρυσοῦ δίσκου ἵνα οὕτω προσφέρῃσιν αὐτὸ εἰς τὸν Βλαδίμηρον, ὡς καὶ ποτήριόν τι τὸ ὅποιον μετεχειρίζετο εἰς τῶν αυτοκρατόρων τῆς Ῥώμης· προσέθηκε δὲ εἰς ταῦτα καὶ ἄλλοις καὶ περιδέραιον ἱερὸν ἵπποτου, ὡς καὶ τὸν ἴδιόν του μανδύαν, καὶ ζαυρὸν τινὰ ἀραβικὸν χρυσοῦν, καὶ ἄλλα πολλὰ δῶρα. Παρηγγέλη δὲ εἰς τοὺς πρέσβεις νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν μέγαν τῆς Ῥωσσίας ἡγεμόνα· « Δέξαι παρ' ἡμῶν, ἡγεμὼν φιλόθηρος καὶ φιλοδίκαιε τ' αυτοκρατορικὰ δῶρα ταῦτα, πρὸς δὲ καὶ τὸν τίτλον Καίσαρος, ὡς προσήκοντα εἰς τὸ εὐγενὲς σου ὕψος ἀφότου ἐνεθρονίσθης· εὐχόμεθα δὲ ὅπως προβῆς εἰς μεγίστην τιμὴν καὶ δόξαν, καὶ ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου διατελῇ ἀτάραχος, πάντες δὲ οἱ πιστοὶ ἀπολαύσῃσι τῆς ἡσυχίας ὑπὸ τὴν καισαρικὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν ἀνεξάρτητον αυτοκρατορίαν σου. » Οὕτως ὁ μέγας ἡγεμὼν Βλαδίμηρος ἐστέφη Καῖσαρ· λαβὼν δὲ ἔκτοτε τὸν τίτλον, διετέλεσεν ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ Ἑλληνος αυτοκράτορος. »

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὐταὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἱστορικὰς συζητήσεις· πολλοὶ τῶν Ῥώσων συγγραφέων διατείνονται ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι γνήσια, καὶ ὅτι ὁ θρόνος κατεσκευάσθη πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μονομάχου. Ὅπως δὴ ποτε, ὁ θρόνος οὗτος εἶναι ἐκ τῶν σπανιωτάτων μνημείων τῆς Ῥωσσιακῆς τέχνης κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἐπειδὴ κατεσκευάσθη ἐν Μόσχᾳ, καὶ ἴσως ὑπὸ ἑλλήνων τεχνιτῶν. Περὶ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἀνάγλυφα παριστῶντα, α', τὸν Ῥώσον ἡγεμόνα κηρῦττοντα τὸν πρὸς τοὺς Ἑλληνας πόλεμον· β', τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν στρατευμάτων πρὸς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν· γ', τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στρατοῦ· δ', τὴν κατὰ Κωνσταντινου-

πόλεως ἐφοδον· ε', τὰ ἑλληνικὰ χωρία περιπίπτοντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥώσων· ε', τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν συγχομιζόντων πλοῦσια λάφυρα· ζ', τὸν πόλεμον τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας· η', τὸ συμβούλιον τοῦ Ἑλληνος αυτοκράτορος ἀποφασίζον ἵνα προταθῇ εἰρήνη πρὸς τοὺς Ῥώσους· θ', τοὺς πρέσβεις φέροντας εἰς τὸν Βλαδίμηρον Μονομάχον τὰ κυριαρχικὰ σύμβολα· ι', τὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπόπλου αὐτῶν· ια', τὴν προσέλευσιν τῶν πρέσβων· ιβ', τὴν ζέψιν τοῦ ἡγεμόνος Βλαδίμηρου ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου.

Περὶ δὲ τοῦ στέμματος τοῦ αὐτοῦ τούτου ἡγεμόνος τῆς Ῥωσσίας, ὁ ἱστορικὸς Καραμφίνος γράφει τὰ ἐπόμενα· « Τὰ τρόπαια τοῦ Μονομάχου κατέστησαν τὸν ἡγεμόνα τοῦτον περιφημώτατον εἰς Ἀνατολήν τε καὶ Δύσιν· ὡς, κατὰ τοὺς χρονολογούς, τὸ ὄνομά του ἀντηχοῦν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἐνεποιεῖ εἰς τοὺς γείτονας αὐτοῦ τρόμον· διὰ τοῦτο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς τῷ εἶχε στείλει δῶρα, ἐν οἷς καὶ δύο στέμματα, ἅτινα φοροῦσιν οἱ ἡγεμόνες ἡμῶν μέχρι σήμερον κατὰ τὴν

Τὸ στέμμα Βλαδίμηρου τοῦ Μονομάχου.

ἡμέραν τῆς στέψεως. Κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα συνεχῶς οἱ τῆς Ῥωσσίας Καίσαρες ἐζήτουν παρὰ τῶν αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου τινὰ τῶν διακριτικῶν τούτων σημείων τῆς ὑπάτης κυριαρχίας· κατὰ δὲ τὸν δέκατον τέταρτον, οἱ μεγάλοι ἡγεμόνες τῆς Μόσχας μετέδιδον αὐτὰ διὰ διαθήκης εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ θρόνου.

Τὸ ὀραιότερον τῶν δύο τούτων στεμμάτων, τὸ τοῦ Μονομάχου καλούμενον, χρησιμεύει εἰς τὰς μεγάλας πομπάς· ὁ ἐπ' αὐτοῦ ζαυρὸς, ὡς καὶ τὸ στέμμα αὐτὸ, εἶναι ἐκ πυκνοῦ τινος ὑφάσματος χρυσοῦν νημάτων τεχνικώτατα ἐπεξεργασμένου, καὶ ἐπικεκοσμημένου διὰ μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων· θεωρεῖται δὲ ὡς τὸ περιεργώτατον τῶν στεμμάτων ὅσα διαφυλάττονται ἐν Μόσχᾳ. Τὸ στέμμα τοῦτο ἐφόρεσαν ἐπὶ τῆς στέψεως αὐτῶν οἱ Ῥῶσοι ἡγεμόνες μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου Πέτρου· ἐχρησίμευε δὲ καὶ ἐπὶ μεγάλων παρατάξεων, καὶ μέχρι σήμερον προσκομίζεται εἰς τὰς αυτοκρατορικὰς κηδεῖας.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ.

Ἄλλαμαῖος, υἱὸς τοῦ Θεοδώρου.

Ὡς εἶναι γνωστὸν, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς Ἀβυσσηνίας ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Ναπιέρος συμπαραέλαβεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοὺς δύο ἀνηλίκους υἱοὺς τοῦ βασιλέως Θεοδώρου, ὀρφανούς πατρὸς, ἀπολέσαντας καὶ τὴν μητέρα, ἀποθανούσαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐν τῷ ἄγγλικῷ στρατοπέδῳ. Σήμερον δίδομεν τὴν εἰκόνα τοῦ πρεσβυτέρου αὐτῶν· εἰς τοῦτον ἀπέκειτο ἡ διαδοχὴ τοῦ θρόνου ὅστις ἐτάφη ὑπὸ τὰ τῆς Μαγδάλας ἐρείπια.

Λέγεται ὅτι τὰ δύο ταῦτα παιδιὰ θὰ ἀνατραφῶσιν ἐπιμελῶς ὑπὸ τῆς ἄγγλικῆς Κυβερνήσεως, καὶ τότε ἴσως ἐπανιδῶσι τὰ ὄρη ὅπου ἀντήχησε τοσάκις τὸ νικηφόρον τοῦ πατρὸς τῶν ὄνομα, καὶ ὡς ἄνθρωποι περρωτισμένοι καταστήσῃσι τὸν τόπον αὐτῶν εὐδαίμονα διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Οὗτος ὁ πρεσβύτερος τῶν δύο ὀρφανῶν ὀνομάζεται Ἄλλαμαῖος, τὸ ὅποιον ἀβυσσηνιστὶ σημαίνει « εἶδα τὸν κόσμον. » Ἐγεννήθη τὸν ἰούνιον τοῦ 1861. Ἐν τῷ τοῦ ὑποσπίου ὄμματός του διακρίνεται νοσημοσύνη

πολλή, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ἔχων τελείαν ιδέαν τῆς περὶ αὐτὸν καταστροφῆς. Ἐνίστη ἀναζητεῖ περιλύτως τὸν πατέρα του. Θέλονται νὰ τὸν διασκεδάσῃσι παντὶ τρόπῳ οἱ Ἄγγλοι, τὸν ἔδωκαν ἐν καλειδοσκοπίῳ καὶ μικρὸν τι κιβώτιον περιέχον μουσικὴν μηχανήν.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ.

Ὁ ἀπόγονος τοῦ Μωάμεθ Β' κέκτηται τοὺς μεγίστους τῶν μαργαριτῶν ὅσοι εἶναι γνωστοί. Οἱ μαργαριτὰ τοῦ θησαυροφυλακίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔχουσι σχήματα μοναδικά· εἰς ἑξ' αὐτῶν, ἀπιοειδῆς καὶ λευκὸς ὡς ἡ χιών, ἔχει ὄγκον ὅχι ἐλάσσονα 2 ἑκατοστομέτρων· οἱ δὲ ἄλλοι πολύτιμοι λίθοι ἢ κοσμήματα φέροντα λίθους τιμαλφεῖς, καὶ θεωροῦμεθα ὡς ἀνεκτίμητα, ἀριθμοῦνται ἕως 42. Μεταξὺ τούτων, εἰς σμάρραγτας ἔχει βάρους 1000 δραχμῶν, μία δὲ πόρπη εἶναι κεκοσμημένη διὰ 280 βαρέων λαμπραδαμάντων, εἰς

χιτωνίσκος φέρει επίκεντρήτους αδάμαντας, και εν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἓνα μέγιστον, βάρους 50 καρατίων· ἐν ἐγγχειρίδιον περικοσμεῖται διὰ λαμπραδαμάντων και ἐνὸς σμαράγδου 300 καρατίων· προστίθενται περιδέ- ραια πολλὰ ἐξ ἀνθράκων και μαργαριτῶν μεγίστων, ἔχόντων ὄγκον ὧν περισσεύει, κτλ.

ΝΕΩΤΕΡΑ.

Τὴν 21 ἰουλίου παρελθόντος (2 αὐγούστου) ἐγεν- νήθη αἰσιῶς εἰς τοὺς Ἑλληνας βασιλόπαις, εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος. Ὡς λέγει ὀρθῶς ἡ « Ἡμέρα », τὸ νεογνὸν τοῦτο δὲν ἐκπροσωπεῖ ὡς ἀλλαγῆ ἀπλοῦν δυναστικὸν συμφέρον· ἀλλ' εἶναι αὐτόχρομη ἡ ἐνσάρ- κωσις τῶν εὐγῶν και τῶν ἐλπίδων τοῦ ἔθνους. Ἄγα- πῶντες αὐτὸ ἀγαπῶμεν ἡμᾶς αὐτούς. Τὸ νεογνὸν ἐκεί- νο θὰ λέγη μίαν ἡμέραν τὸ Πιστεύω ἑλληνιστί, και ἑλληνιστί θὰ ψάλλῃ τοῦ Ῥήγα τὸν θούριον. Ὁ φύλαξ ἄγγελος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅστις ἀπέπτη εἰς οὐρα- νοὺς τὴν ἡμέραν τῆς ἀλώσεως, και ὃν ματαίως περιέ- μενον ὡς σωτήρα οἱ ἐν Ἁγία Σοφία ἐγκεκλεισμένοι προπάτορες ἡμῶν, ἐνῶ ὁ πορθητῆς ἔβαινεν ἤδη ἀκάθε- κτος πατῶν ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου πτώματος ὅπερ ἔφραττε τὴν πύλην τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ, κατῆλθε πάλιν οὐρα- νόθεν και ἤπλωσε τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἄνωθεν τοῦ τα- λαιπωρομένου ἔθνους. Ὅστις θέλει νὰ τὸν ἴδῃ, ἄς ἀ- τενίσῃ πρὸς τὴν κοιτίδα τοῦ βρέφους ὅπερ ἐγεννήθη τὴν 2 αὐγούστου ἐν Ἀθήναις.

Ἐν τούτοις παρετηρήσαμεν μετὰ οἴκτου, ὅτι τὰ δελτία τῆς ἑλληνικῆς αὐλῆς, ἀναγγέλλοντα τὴν κατά- στασιν τῆς ὑγείας τῆς Βασιλίσσης και τοῦ νεογνοῦ βα- σιλόπαιδος, ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν ξενοζήλω « πρίγκ- κηπα. »

Πάντες γινώσκουσιν ὅτι « πρίγκηψ » οὐδὲν σημαί- νει ἑλληνιστί. Ὁ νεογνὸς τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου ἄλλως δὲν δύναται και οὔτε πρέπει νὰ λεγθῆ ἡ βασιλόπαις· ἡ λέξις αὕτη εἶναι πλήρης σημαίνει ὅ,τι πρέπει νὰ ση- μάνῃ τὴν πορφύραν ἀναμνήριστον, τὸ μεγαλεῖον τέ- λειον, τὸ σέβας ἀχώριστον· υἱὸν βασιλέως· οὐδὲν πλέον, οὐδὲν ἔλασσον. Ἄν λάθῃ ὁ Κωνσταντῖνος και ἄλλους ἀδελφοὺς, τότε θὰ προστεθῆ εἰς αὐτὸν ἡ λέξις διάδοχος, πρὸς διαστολήν. Μόνον εἰς τοὺς Φράγγους ἀναφέροντες περὶ αὐτοῦ ὀφείλομεν νὰ μεταχειρισώμε- θα τὴν λέξιν prince· ἐπειδὴ δὲ παρ' αὐτοῦς ὑπάρχουσι και πρίγκηπες μὴ πορφυρογέννητοι, και ἐπειδὴ σήμε- ρον ἐν Εὐρώπῃ μεταφράζεται καταχρηστικῶς και αὐ- τὸς ὁ τουρκικὸς τίτλος βέη, πρίγκηψ, εἰς τοὺς Φράγγ- κους λαλοῦντες περὶ τοῦ ἡμετέρου βασιλόπαιδος δυ- νάμεθα νὰ προσθέτομεν τὴν λέξιν royal παρὰ τῆ λέξει prince.

Ἡ ἐν Παρισίῳ ἰατρικὴ Ἀκαδημία, λαβοῦσα γνῶσιν ὅτι κατ' αὐτὰς ἐκηρύττετο ἡ εὐρεσις ΙΑΤΡΙ- ΚΟΥ τινος κατὰ τῆς ΥΔΡΟΦΟΒΙΑΣ και κατὰ παντὸς φαρμακεροῦ δαγκάματος, και ὅτι πολλοὶ ἐπίστευσαν αὐτὸ ὡς ἀλάνθαστον, ἀντεκέρχισε τὰ ἐπόμενα· « Πλα- νώμενον οὕτω τὸ δημόσιον διατρέχει κίνδυνον· ἐπειδὴ προσφεύγον εἰς τὰ ψευδῆ φάρμακα ταῦτα, ἅτινα ἡ Ἀ- καδημία γινώσκει ἅπαντα, ἀναβάλλει τὴν χρῆσιν τοῦ μόνου ἀληθῶς δραστικοῦ μέσου τὸ ὅποιον ὑπάρχει κα- τὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μιάσματος τῆς λύσεως· εἶναι δὲ τοῦτο ἡ ὅσον τὸ δυνατόν βαθυτέρα και ταχυτέρα

καυτηρίασις, γινομένη μίαν ὥραν τοῦλάχιστον μετὰ τὸ δάγκημα διὰ σιδήρου πετυρακτωμένου, ἢ διὰ πυ- ρίτιδος, ἢ δι' ἄλλων δραστικωτάτων καυστικῶν ὑλῶν, ὡς εἶναι τὸ θεικὸν ὄξυ, ἢ τὸ χλωροῦχον στίμιμ (beurre d'antimoine). »

Ἡ καυτηρίασις γίνεται ἀφοῦ ἡ πληγὴ ἀνοιχθῆ εσυ- ροειδῶς. Τὸ φοινικὸν λεγόμενον ὄξυ δὲν ἀπεδείχθη εἰς- ἔτι ἐπίσης δραστικὸν ὡς τὰ προειρημένα.

Ἄπεδείχθη ἐκ πείρας ὅτι ὁ σῖτος ἀναδίδει μέγα ποσὸν ἀνθρακικοῦ ὀξέος· διὰ τοῦτο εἶναι ΚΙΝΔΥΝΩ- ΔΕΣ τὸ νὰ εἰσέρχεται τις ὅπου ὑπάρχει ἀποτεταμει- μενος ΣΙΤΟΣ, ἂν πρότερον δὲν ἀερισθῆ ἡ ἀποθήκη.

Ὅταν τὰ μεγάλα ΚΑΥΜΑΤΑ τοῦ θέρους αὐξά- νωσι βαθμηδὸν, δὲν εἶναι κατ' ἑαυτὰ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγείαν, διότι τὸ σῶμα λαμβάνει καιρὸν νὰ συνειθίσῃ εἰς αὐτά. Ἄλλ' εἶναι ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ὁσάκις ἡ θερμο- κρασία μεταβάλλεται διὰ μιᾶς. Οὕτως εἰς τὸ Πεκῖνον, τῷ 1741, ὑψωθείσης αἰφνιδίως τῆς θερμοκρασίας εἰς 40 βαθμοὺς Ῥεωμόρου, ἀπέθανον κατ' ἐκείνο τὸ ἔτος ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐν τῇ πόλει και τοῖς προαστείῳ 11,000 ψυχῶν.

Γράφουσιν ἐξ Ἱερουσαλήμ, ὅτι ὁ μέγας ΤΡΟΪ- ΛΟΣ τοῦ ναοῦ τοῦ ἉΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ ἐσκεπάσθη ἐντελῶς διὰ τοῦ μολύβδου, ἐστήθη δὲ ἐπ' αὐτοῦ και σταυρὸς ὠραιότατος ἐξ ὀρειγάλου ἐπικεχρυσωμένου. Εἰς δὲ τὰ ἐντὸς τοῦ ναοῦ αἱ τοιχογραφίαι τελειοῦνται μετὰ σπουδῆς, και ἐλπίζεται ὅτι ἅπασαι αἱ ἐργασίαι ἔσον- ται ἀποπερατωμένα πρὸς τὸ τέλος τοῦ προσεχῶς ὀκτω- βρίου. Αἰδανᾶται πρὸς τὴν ἐπισκευὴν ταύτην κατετέ- θησαν ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας και Γαλλίας· ἠθέλησε δὲ και ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις νὰ συνεισφέρῃ, ἵνα παραστήσῃ εἰς τὴν εὐαπάτητον Φραγκίαν ὅτι ἔπαυσε φερομένη ὡς μητροὶα πρὸς τοὺς Χριστιανούς.

Ἰατροὶ τις συνέλαβε κατ' αὐτὰς τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὴν κοινὴν ὑγείαν, ἀλλὰ και ἐπικερδὲς σχέδιον, τοῦ νὰ ΦΕΡῆ εἰς ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ τὸ ΥΔΩΡ τοῦ ΩΚΕΑ- ΝΟΥ, ἀπέχον 140 χιλιομέτρων· τοῦτο δὲ διὰ σιδηρῶν σωλήνων και δύο μόνον ἀντλιῶν, ὧν τὴν μὲν μέλλει νὰ στήσῃ ἐπὶ τῆς παραλίας, τὴν δὲ εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος δι' οὗ τὸ ὕδωρ θὰ διερχεται. Οὕτω, τὸ θαλάσ- σιον ὕδωρ θὰ καταβαίη ἐξ ὕψους 120 μέτρων, και θὰ διανέμεται ὡς τὸ πόσιμον εἰς ὅλης τῆς πόλεως τὰς συνοικίας. Πολὺ εὐκολώτερον βεβαίως θὰ μετεφέρετο εἰς Ἀθήνας θαλάσσιον ὕδωρ, τὸ ἐν ὥρᾳ θέρους τοσοῦ- τον ὑγιεινόν.

Τὸ Λονδῖνον εἶναι ἐκ τῶν πόλεων ὅπου γίνεται ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΝΟΠΟΣΙΑ, ἐπειδὴ ἀναλίσκονται αὐτόθι 80 ἑκατομμυρίων λίτρων πνευματώδη ποτὰ, ταῦτο εἰπεῖν 2000 ἑκατομμύρια ποτηρίων. Ὑπελογίσθη ὅτι ἐκ τούτων ἠδύνατο νὰ σχηματισθῆ ποταμὸς ἔχων πλά- τος 4 1/2 μέτρων και βάθος 3 1/2 εἰς διάστημα 9 χιλιο- μέτρων.

Κατὰ τι βιβλίον ἐκδοθὲν κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίῳ και ἐπιγραφόμενον « Παρακμὴ τῆς Εὐρώπης », αἱ πρὸς ΠΟΛΕΜΟΝ ΔΑΠΑΝΑΙ ὑπερπεροῦσι τὰς πρὸς ἐκ- παιδεύσειν τῶν κατοίκων κατὰ τὴν ἐπομένην ἀναλο- γίαν·

	πρὸς πόλεμον	πρὸς ἐκπαίδευσιν.
Γαλλία . . .	φράγκα 295	11
Πρωσσία . . .	276	14
Αὐστρία . . .	270	19
Βυρτεμβέργη . . .	218	47

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς γαλλικῆς Κυ- βερνήσεως, αἱ δώδεκα ΠΟΛΕΙΣ τῆς ΓΑΛΛΙΑΣ ὧν αἱ ἐτήσιαι τακτικαὶ ΠΡΟΣΟΔΟΙ ὑπερέχουσιν, εἶναι αἱ ἑξῆς·

Παρίσιοι . . .	φρ. 134,393,820	Νάντεις . . .	φρ. 2,495,263
Μασσαλία . . .	11,218,938	Τολῶσα . . .	2,225,850
Λουγδούνον . . .	9,174,877	Λερόν . . .	2,225,853
Βορδιγᾶλλη . . .	9,066,222	Τουλόνη . . .	1,775,906
Ροδόμαγον . . .	5,645,068	Σαιντετιέννη . . .	1,729,492
Αἴλλη . . .	2,910,422	Στρασβούργον . . .	1,680,281

Κατὰ τὸ τρίμηνον διάστημα ἀπὸ 1 ἀπριλίου μέχρι 30 ἰουνίου 1868 ἐγεννήθησαν ἐν ΑΓΓΛΙΑ 202,892 ΒΡΕΦΗ, ἤτοι 2,230 καθ' ἑκάστην.

Ἀμερικανὸς τις, Νόρτων καλούμενος, ἐπενόησεν εὐφύεστατον τρόπον τοῦ τρυπᾶν τὴν γῆν μέχρι βάθους 8 ἕως 10 μέτρων ἐντὸς ὀλιγίστης ὥρας, και οὕτως ἀ- ποκτᾶν πηγὴν ἀναβρυτήριον ὕδατος, ἀνερχομένου διὰ μεταλλικοῦ σωλήνος, ἐμπηρομένου εἰς τὴν γῆν. Ἐπει- δὴ δὲ τὰ νερά δὲν εἶναι παντῶ τόσον ἄφθονα εἰς τὴν γῆν, ὥστε ν' ἀναβλύσωσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἐκ τόσον ὀλίγου βάθους, ὁ εἰρημένος Ἀμερικανὸς ἐφαρμάζει μικρὰν τινα και ὀλιγοδάπανον ἀντλίαν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ σωλήνος. Ὅσάκις ὁ σωλὴν ἀπαντήσῃ ἐν τῇ γῇ πέτρων τινὰ μεγα- λην ἐμπροκίζουσαν αὐτὸν νὰ προδῆ βαθύτερον, ἀνα- σπάται και ἐμπήγεται ὀλίγον παρῆκει.

Μεταξὺ Σουηδίας και Γερμανίας, ἡ Βαλτικὴ ἔ- χει βάθος 40 μέτρων· τὸ Ἀδριατικὸν, μεταξὺ Βενε- τίας και Τεργέστης, ἔχει βάθος 42· ὁ πορθμὸς ὁ με- ταξὺ Γαλλίας και Ἀγγλίας, 100· ἡ ἱρλανδικὴ θάλασ- σα νοτιοδυτικῶς 660· ἡ Μεσόγειος, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γιβραλτάρης, 1000· τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας 2000· ἡ θάλασσα τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου και τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρνου, 5000.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὑπολογίζεται σήμερον ὡς 145 ἑκατομμυρίων ψυχῶν περίπου.

Κατὰ τὸν προσεχῆ ὀκτώβριον μέλλουν νὰ συνελ- θωσιν ἐν Πετροῦπολει εἰς σύνοδον ὅλοι οἱ διευθυνταὶ τῶν ἀνωτέρων σχολείων πανταχόθεν τῆς Ῥωσσιακῆς αὐ- τοκρατορίας.

Ἀπὸ τοῦ 1853 μέχρι τοῦ 1867 ἡ ἐξαγωγή τῶν ἵππων ἐκ τῆς Ἀγγλίας ὑπερεδιπλασιάσθη· κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος ἐξήχθησαν 1902 ἵπποι· κατὰ δὲ τὸ τελευταῖον 4123.

Ὁ Ἰ. ΚΑΡΑΣΟΥΣΑΣ μεταφράσας ἐξέδωκεν εἰς δύο τόμους τὸ κλασικὸν μυθιστόρημα τοῦ γάλλου Βί- κτωρος Οὐγῶ, ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑΝ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ (Notre-Dame de Paris), ἔργον λίαν ἐπίπονον, τὸ ὅ- ποῖον ἐξεπέρανε μετὰ τέχνης ἀπαραμίλλου. — Οἱ δύο τόμοι τιμῶνται δραχμῶν 10.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Γλυκίσμα ἀγγλικὸν διὰ ψωμίου ἀπλοῦ. — Κόψε φελίδας λευκοῦ ψωμίου λεπτοτάτας· ἀφαίρεσε τὸ φλόγωμα (κύτταλον), ἀλειψέ τας νωπὸν βούτυρον, και θές αὐτὰς εἰς τινα μήτραν ἢ χύτραν μικρὰν, χω- ρίζων διὰ στρωμάτων σταφίδος κορινθιακῆς και σμυρ- ναϊκῆς. Ἀπογέμισε τὴν μήτραν διὰ γάλακτος, ἐπίγυσε 3 ἢ 4 ὠὰ ὀλόκληρα κτυπημένα, και ὀλίγον ἐπίτριψε μοσχοκάρυον. Βάλε ἄνωθεν και κάτωθεν τῆς μήτρας πῦρ διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἔψησις.

Ὅσπρια εἰς τὸν ζῶμον τοῦ κρέατος. — Ἐκ προλήψεως πατροπαράδοτου νομίζομεν ὅτι τὰ ὄσπρια, ὡς ἡ φακὴ, τὰ φασόλια, τὰ βεβούνια, κλπ., πρέπει νὰ τρώγονται μόνον νερόβραστα· ἀλλ' ὅστις ἐδοκίμασε νὰ βράσῃ αὐτὰ ἐντὸς ζῶμου τοῦ κρέατος, γινώσκει ὅτι καθίστανται οὕτως εὐχολότατα και ὀρεκτικώτατα, ὑ- πὲρ τὸ ὄρυζιον και ἄλλα συνήθως βραζόμενα μετὰ τοῦ κρεατινοῦ ζῶμου, ὡς μόνον κατὰλληλα δι' αὐτόν.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ.

Ἐν Παρισίῳ, 13 (25) αὐγούστου, 1868.

Με μακαρίζεις, ἀδελφὴ, ὅτι τὰ τέκνα μου ἐδῶ θὰ μά- θωσι και θὰ λαλῶσι τὴν γαλλικὴν ὡς ἰδίαν των γλώσ- σαν. « Ποῖον ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων! » Σὺ λέγεις τοῦ- το! σὺ τὴν ὅποιαν ἤκουσα πάντοτε μεμφομένην τοὺς ξενοζήλους τῶν ἡμετέρων ὡς μικροπρεπεῖς! Τούναντίον νὰ με ταλανίζῃς δι' αὐτὸ, Ἑλληνοδίκη μου. Ἡ μόνη μου φροντίς εἶναι πῶς νὰ μὴ λησμονήσωσι τὰ τέκνα μου τὴν μητρικὴν των γλώσσαν, και ὁσάκις τ' ἀκού- σω προφέροντα πρᾶγμα τι νέον πρὸς αὐτὰ διὰ τῆς γαλ- λικῆς του λέξεως, ἀμέσως ἐνασχολοῦμαι νὰ εὕρω λέ- ξιν ἀντικαθιστώσαν τὴν ξένην. Τὴν γλώσσαν τοῦ τό- που τούτου θὰ τὴν μάθωσι και ἄκοντα· τὴν διδάσκουν εἰς αὐτὰ οἱ διαβάται, αἱ βοαὶ τῆς πόλεως, τὰ ἐπικρα- τοῦντα δημόδη ἄσματα, ἡ ἀτμοσφᾶρα ὅλη. Ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῇ, οἱ ὑπηρεταὶ χαλῶσιν ἀδιακόπως τὴν γλώσσαν τῶν τέκνων μου. Μόνον ἐγὼ και ὁ πατήρ των και ὁ δικάσκαλος ἀντιπαλαίωμεν ἀπαιτοῦντες αὐστη- ρῶς νὰ λαλῶσι μόνον τὴν ἑλληνικὴν, ὅταν εὐρίσκωνται μεθ' ἡμῶν ὡς και μεταξὺ των. Καὶ ὅμως, πρὸς τελείαν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ καθημερινοῦ τούτου φοβήτρου, στέλλω τὸν υἱόν μου, ἂν και ἀνήλικον ἔτι, εἰς Ἀθήνας, μὴ ἀνεγομένη νὰ κάμῃ τὸ παιδί μου εἰς γλώσσαν ἄλ- λην παρὰ τὴν μητρικὴν του τὰς πρώτας του σπουδᾶς. Ἄλλως θὰ ἦμην ἀπαρηγόρητος.

Ἄξιωμακάριστοι ἐκεῖνοι οἵτινες συνέστησαν σχολεῖα ἑλληνικὰ ἐν Τεργέστη και ἐν Βιέννῃ! ἄπορον μὲ φαίνε- ται πῶς ἐν Λονδίῳ, ἐν Μαγκκερία και Λιβερούλλη δὲν ἔγινεν εἰσέτι τοιαύτη τις φροντίς, ἐνῶ οἱ ὁμογενεῖς ἐκεῖ- νοι εἶναι ἐκ τῶν φιλογενεστάτων. Οἱ κατ' οἶκον διδά- σκαλοι ἔσονται πάντοτε ἀνεπαρκεῖς εἰς τὰ παιδία. Ἀπορῶ δὲ πῶς και εἰς Παρισίους ἀκόμη δὲν ἀνέβη εἰς κἀνεὸς τὸν νοῦν νὰ συστήσῃ ἑλληνικὸν τι φροντιστή- ριον, ὅπου νὰ τρέφωνται μὲν και νὰ ἐπιτηρῶνται οἱ εἰσερχόμενοι ἑλληνοπαῖδες, διδασκόμενοι τὴν ἰδίαν των γλώσσαν ὡς βᾶσιν πάσης ἄλλης σπουδῆς, ν' ἀκού- σωσι δὲ συγχρόνως και ἄλλα μαθήματα ἐκ διδασκά- λων γάλλων, σελλόμενοι εἰς τὰ Λύκεια ἐν ὥραις προσ- διωρισμέναις.

Ὅμοιον τι κατάστημα ἠδύνατο νὰ συστήθῃ ἐνταῦ- θα ἢ εἰς Λονδῖνον και διὰ τὰς ἑλληνίδας κόρας, ἄς οἱ γονεῖς ἐπιθυμοῦν νὰ διδάξωσι και τὴν φραγκικὴν κοσμιότητα τῶν ἡθῶν, ἂν και ἡ κοσμιότης αὕτη εἶναι ὅλως πλαστή. Ναί, ἀδελφὴ· δὲν θάμπασω λέγουσα ὅτι εἶναι μόνον ἐπιφάνεια και ἐπιτηδεύσις ὅτι ἡ ἀνατρο- φὴ τῶν Γαλλιδῶν ἰδίως εἶναι μᾶλλον ἀνατροφὴ ἐπι- δεύσεως, και ὅτι ἐδῶ ἡ χρηστοθήεια τίθεται ἀνωτέρα τῆς ὑγιουῶς ἠθικῆς, ἢν ἀπεκδεχόμεναι αἱ οἰκογένεια

ἐκ τῆς θρησκείας μόνον, δουλοῦσι τὰς ψυχὰς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐνταῦθα κληρικῶν· γινώσκεις δὲ ὅτι ὁ λατινικὸς κληρὸς ἐπιδιώκει ἐκ συστήματος τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἀνάξιον συμφέρον μᾶλλον ἢ τὸ γενικὸν καὶ μέγα τοῦ ἠθικοῦ κόσμου. Θέλει τὴν γυναῖκα ὄν τι περιδείξει καὶ δεισιδαῖμον, ψυχῇ καὶ σώματι ἀφιερωμένον εἰς ἀπόμαξιν τῶν πληγῶν τῆς καρδίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Μαρίας. Αἱ καρδίαὶ αὗται ἀναμασσῶνται μέχρις ἀηδίας.

Ἄλλ' ὑπὸ ἀξίας τινὸς Ἑλληνίδος διευθυνόμενον παρθεναγωγεῖόν τι ἐν ταύταις ταῖς ἐστίαις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, θὰ μᾶς ὠφέλει τὰ μέγιστα.

Ἰδοὺ εἶπα· ἀγαθὴ ἡ νύξιν· ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἄξιος ἄνθρωπος, οὐ μόνον καλῶς συγκεκροτημένος, ἀλλὰ καὶ ἀπολαύων τελείας ὑπολήψεως καὶ τελείας ἐμπιστοσύνης· ἄνθρωπος ἐπιχειρῶν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ ζήλου ἐθνικοῦ, καὶ ὄχι ἀπλῶς πρὸς κερδοσκοπίαν.

Ἄκουσε τί γράφει μία τις κόμησσα τοῦ Μαριλὺ ἐν τῇ « Βελγικῇ Ἀνεξαρτησίᾳ » περὶ τοῦ ὄρυζαλεύρου, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις, ἢ μᾶλλον ἡ μανία κατήντησε σχεδὸν γενικὴ σήμερον.

« Πᾶσα γυνὴ ἀρχίζει ἐπιχέουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἐν νέφος τοιαύτης κόμης, τὴν ὁποίαν ἀπομάσσει ἔπειτα ἐπιμελῶς· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν δὲν τὴν ἀπομάσσει· τὴν ἀφήνει καθὼς ἔπεσε. Τὴν τρίτην ἡμέραν γίνεσι ὀλίγον τι περισσοτέραν, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τὴν πέμπτην, ἕως οὐ σκεπάζει πλέον ὅλον τὸ πρόσωπόν της ὑπὸ στρώμα ἁλεύρου· εἴδημα τὸ ὁποῖον βλέποντες οἱ γονεῖς, οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ σύζυγοι σκούζουσι καὶ σχίζουσι τὰ φορέματά των, ἀλλ' ἀνωφελῶς! Καὶ σημείωσε ὅτι τὸ κατάρατον αὐτὸ ἅλευρον ξηραίνει τὴν ἐπιδερμίδα, τὴν καθιστᾷ βαμβακώδη, κιτρινωπὴν, καὶ τῆς ἀφαιρεῖ διὰ παντὸς τὸ χροῶδες ἐκεῖνο ἢ βελουδοειδές, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν τῶν ἐπαγωγῶτων θεληγῆτρων τῆς νεότητος. Παρασιωπῶ δὲ καὶ ὅτι ὁ πασπαλισμὸς οὗτος εἶναι μία ἀρχὴ τοῦ νὰ βιάφεται ἀκολούθως ἡ γυνὴ, ἅμα μάλιστα γίνῃ ἀνεξάρτητος. »

Βλέπεις, φίλη μου, ὅτι καὶ ἐδῶ δὲν ἀμβλυοῦται εἰς τὰς τοιαύτας παρεκτροπὰς τοῦ συρμοῦ ὅλος ὁ κόσμος.

Ἐξακολουθεῖ ἐπικρατοῦσα μεγάλη σύγχυσις εἰς τὰς γυναικείας ἐνδυμασίας· ὁ συρμὸς περιπλανᾷται ἄνευ πηδαλίου, ἄνευ πυξίδος, καὶ ἀφότου ἐκάστη ἡμῶν εἶδεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐνδυθῇ ὡς ἠθελε, πράττει ἐλευθέρως καὶ κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐμπνεύσεις. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἐκάστη τῶρα φορεῖ ὅ,τι θέλῃ. Ἐπικρατέστεραι κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν τοῦ ἔτους εἶναι αἱ ἐσθῆτες αἱ διπλαῖ, ἄλλοτε μὲν ὅμοιαι καὶ αἱ δύο, ἄλλοτε δὲ χρωμάτων διαφόρων, ἀλλὰ καλῶς συνδυασμένων. Ἡ ὑπεράνω ἀνασύρεται εἰς τὰ πλάγια, ἢ συμπτύσσεται εἰς τὰ ὀπίσω διὰ κομβίων καὶ κομβιοδοχῶν, ἢ διὰ ταινιῶν εἰς κόμβους ἀδρούς· ὡσαύτως γίνεται χρῆσις τῆς μεγάλης ζώνης εἰς τὰς ἀπλουστάτας ἐνδυμασίας καὶ εἰς τὰς πλουσιωτάτας αὐτάς. Ὅσαι βαρύνονται τινὰς τῶν λεπτομερειῶν τοῦ συρμοῦ, παραδέχονται μὲν τὰς διπλαῖς ἐσθῆτας, ἀλλὰ τροποποιοῦσι τὸν συνδυασμὸν τοῦτον ὡς ἐπομένως· — τὴν ὑποκάτω μόνις ἀφήνουσι μακρὰν ἕως νὰ ξυρῖξῃ τὴν γῆν, δηλαδὴ νὰ μὴ ἔγῃ χρειὰν κομβίων· ἔπειτα φοροῦσιν ὑπεράνω αὐτῆς μίαν ἄλλην ὅμοίαν μὲν, ἀλλὰ βραχυτέραν ἕως 25 ἑκατοστῶμετρα· τέλος δὲ φοροῦσι παλετόν τι, ἢ τηθεννίδα (mantelet), ἢ περιώμιόν τι (fichu) ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, καθὼς καὶ ζώνην.

Πάλιν ἀνεφάνησαν πολλοὶ πρόσθετοι ποδόγυροι (vo-

lants), μάλιστα δὲ εἰς τὰς μονοχρούους ἢ αἰολοχρούους μεταξίνας ἐσθῆτας. Τὰ σειραδωτὰ ἢ κλαδωτὰ ὑφάσματα περικοσμοῦνται διὰ διαλόζων (biais) ἢ ὀδόντων ἐκ μονοχρούου ταφετᾶ.

Ἀπέναντι τῶν τριῶν ῥοδοχρῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας σ' ὑποδεικνύει ἡ σημερινὴ τοῦ συρμοῦ εἰκονογραφία, θὰ εὔρης ἀντιτεταγμένην τὴν βλοσυρὰν ὄψιν τῆς κόρης ἧτις ἀγωνίζεται τὸν φοβερὸν καὶ ἀνισὸν ἀγῶνα τῶν Κρητῶν· διότι ἂν ἐν Κρήτῃ γεννῶσι θυγατέρας οἱ

Ἄντωνουσα Καστανοπούλου.

Κονταζάκai, γεννῶσι θυγατέρας καὶ οἱ Καστανόπουλοι. Οὕτως ἰσταμένη ἡ Ἄντωνουσα Καστανοπούλου, φαίνεται λέγουσα πρὸς τὰς ἀπέναντι αὐτῆς κομψὰς τοῦ φύλου της· « Σεῖς πασπαλίζεσθε δι' ὄρυζαλεύρων χιανοχρούων· ἐγὼ, διὰ τῆς αἰθάλης τῆς πυρίτιδος... »

Δὲν σὲ φαίνεται παράδοξον, Ἑλληνοδίχη μου, ὅτι τῶν ἐνδόξων ἢ ὄψιν, ἀντὶ κρινολεύκου, ὡς εἰκάζομεν καὶ τὴν τῶν ἀθανάτων, τούναντίον εἶναι μελαψή; Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἄλλοτε ποτε ἐπήνευ τὴν λευκότητα τῆς ἐπιδερμίδος μου... Θὰ ἐπίστευες ποτὲ ὅτι ἐμέμψεσο τοιοῦτοτρόπως τὴν ἀδοξίαν τῆς φίλης σου

Ζωῆς Πολυμήθου;

Imp. Galigny, Paris, Pot. de Fer 5 N. 11.

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

Σεπτέμβριος, 1868